Herbert George Wells

RĂZBOIUL LUMILOR

Dar dacă aceste lumi sunt locuite, cine le locuieşte?... Suntem noi, sau sunt ei stăpânii lumii?... Şi cum înţelege omul natura Lucrurilor?
KEPLER

CARTEA ÎNTÂI
SOSIREA MARŢIENILOR

Capitolul I
AJUNUL RĂZBOIULUI

Nimeni n-ar fi crezut, în ultimii ani ai secolului al nouăsprezecelea, că inteligenţe mai puternice decât cele omeneşti, deşi la fel de muritoare, cercetau cu pătrundere şi atenţie lumea noastră, că în timp ce se preocupau de diferitele lor treburi, oamenii erau urmăriţi şi examinaţi, poate tot atât de minuţios cum, la microscop, un om examinează vietăţile efemere care mişună şi se înmulţesc într-o picătură de apă. Extrem de mulţumiţi de ei înşişi, oamenii alergau încoace şi încolo pe acest glob, după măruntele lor interese, socotind cu seninătate că sunt stăpâni asupra materiei. S-ar putea ca infuzorii de sub lentila microscopului să creadă la fel. Nimeni nu se gândea la toate celelalte planete din spaţiu ca la nişte surse de primejdie pentru omenire, sau, dacă oamenii se gândeau la ele, o făceau numai pentru a elimina de acolo ideea vieţii, ca imposibilă sau improbabilă. Amintindu-ni-le, ideile curente ale acestor zile îndepărtate ni se vor părea stranii. Oamenii de pe Pământ îşi închipuiau că, în cel mai bun caz, dacă pe Marte ar putea să existe alţi oameni, probabil inferiori pământenilor, ei ar fi dispuşi de a primi cu bunăvoinţă o expediţie misionară. Şi totuşi, dincolo de prăpastia spaţiului, minţi care sunt faţă de minţile noastre aşa cum sunt ale noastre faţă de ale vietăţilor neînsemnate, inteligenţe vaste, reci şi nemiloase, priveau Pământul cu ochi invidioşi, şi îşi făureau încet şi sigur planurile împotriva noastră. Şi, la începutul secolului al douăzecilea, veni marea deziluzie. Cred că nu mai este nevoie să-i reamintesc cititorului că planeta Marte se învârteşte în jurul Soarelui la o distanţă medie de 140.000.000 de mile, iar lumina şi căldura pe care le primeşte de la el reprezintă abia jumătate din ceea ce primim noi. S-ar putea, dacă ipoteza nebuloaselor conţine vreun adevăr, ca planeta Marte să fie mai bătrână decât lumea noastră; pe suprafaţa ei viaţa trebuie să-şi fi început cursul cu mult timp înainte ca Pământul să înceteze de a mai fi o masă topită. Faptul că are abia o şeptime din volumul Pământului i-a accelerat probabil răcirea până la temperatura la care viaţa poate să apară. Planeta are aer şi apă, şi tot ceea ce este necesar pentru susţinerea unei existenţe însufleţite. Omul este, însă, atât de vanitos şi atât de orbit de vanitatea lui, încât, până la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, nici un scriitor nu a exprimat ideea că viaţa raţională, dacă exista, s-ar fi putut dezvolta pe Marte mai presus de nivelul ei pământesc. Şi, în general, nici nu se ştia că Marte, având în vedere că este mai bătrân decât Pământul, că reprezintă abia un

sfert din suprafaţa acestuia şi că este mai depărtat de Soare, se află în mod necesar nu înainte de apariţia vieţii, ci mai aproape de sfârşitul ei.

Răcirea seculară, care va trebui să pună cândva stăpânire şi pe planeta noastră, înaintase considerabil pe planeta vecină. Datele fizice ale lui Marte sunt încă în mare parte un mister, dar noi acum ştim că, până şi în regiunea ecuatorială, temperatura de la amiază abia se apropie de aceea din iernile noastre cele mai friguroase. Aerul este mult mai rarefiat decât al nostru, oceanele s-au retras şi au ajuns să acopere doar o treime din suprafaţa globului şi, pe măsură ce se succed lentele anotimpuri, imense grămezi de zăpadă se strâng şi se topesc în jurul fiecărui pol şi inundă, în mod periodic, zonele temperate. Această treaptă ultimă de epuizare, care pentru noi este încă neînchipuit de îndepărtată, devenise o problemă actuală pentru locuitorii de pe Marte. Presiunea necesităţii imediate le-a ascuţit inteligenţele, le-a dezvoltat energiile şi le-a întărit inimile. Şi, privind în depărtările spaţiului cu ajutorul unor instrumente şi unor cunoştinţe pe care noi nici nu le visam încă, ei au văzut, la distanţa cea mai apropiată, la numai 35.000.000 de mile de ei, înspre Soare, ca pe un luceafăr de dimineaţă al speranţei, propria noastră planetă, mai caldă ca a lor, cu vegetaţie verde şi ape cenuşii, cu atmosfera înnorată, dovedind fertilitatea, iar printre nori, fâşiile întinse ale ţărilor populate şi ale marilor înguste, înţesate de vase.

Probabil că printre ei, noi, oamenii, fiinţele care locuiesc pe acest pământ, suntem cel puţin la fel de străini şi de reevoluaţi precum sunt pentru noi maimuţele şi lemurienii. Raţiunea omenească admite că viaţa este o luptă neîncetată pentru existenţă, şi se pare că la fel gândesc şi cei de pe Marte. Planeta lor este foarte aproape de răcire, iar lumea noastră e încă plină de viaţă, populată însă numai cu ceea ce ei privesc drept animale inferioare. Într-adevăr, singura lor scăpare de distrugerea care, generaţie după generaţie, se furişează spre ei este să se apropie cu orice preţ de soare.

Şi, înainte de a-i judeca cu prea multă asprime, trebuie să ne amintim câte distrugeri nemiloase şi totale a înfăptuit specia noastră, nu numai asupra animalelor, cum ar fi bizonul şi "dodo"-ul, care au dispărut, dar cum chiar asupra propriilor rase inferioare. Tasmanienii au fost cu totul şterşi de pe faţa pământului, cu toată înfăţişarea lor omenească, într-un război de exterminare dus de emigranţii europeni, într-un interval de numai cincizeci de ani. Oare suntem noi nişte apostoli ai milei, ca să ne plângem de faptul că marţienii s-au războit cu noi în acelaşi spirit?

Se pare că marţienii şi-au calculat coborârea cu o preciziune uimitoare — ştiinţa lor matematică este, evident, mult mai avansată decât a noastră — şi şi-au dus până la capăt pregătirile cu o asiduitate exemplară. Dacă instrumentele noastre ne-ar fi permis, am fi putut prevedea, încă din secolul al nouăsprezecelea, nenorocirile care ne aşteptau. Oameni ca Schiaparelli au examinat planeta roşie — în treacăt fie zis, este ciudat că de nenumărate secole Marte a fost steaua războiului — dar nu au reuşit să interpreteze fluctuaţiile pe care le vedeau şi pe care le-au înregistrat atât de bine pe hărţi. Probabil că, în tot acest timp, marţienii se pregăteau.

În timpul opoziţiei din 1894, pe partea luminată a planetei a fost zărită o strălucire puternică, mai întâi la Observatorul din Lick, apoi de Perrotin din Nisa, apoi de alţi observatori. Cititorii din Anglia au aflat pentru prima dată aceasta în numărul din 2 august al revistei Natura. Eu sunt înclinat să cred că strălucirea n-a fost decât topirea, în uriaşul puţ scobit în scoarţa planetei, a imensului tun din care marţienii îşi trimiteau spre noi proiectilele. În timpul următoarelor două opoziţii au fost observate, lângă locul acestei explozii, unele semne particulare, până acum neexplicate.

Furtuna s-a abătut asupra noastră acum şase ani. În timp ce Marte se apropia de opoziție, Lavelle din Java a făcut ca firele comunicațiilor dintre observatoarele astronomice să palpite de vestea uluitoare a unei uriaşe explozii de gaze incandescente pe această planetă. Faptul se întâmplase la 12 ale lunii, spre miezul nopții; spectroscopul, la care el a recurs imediat, indica o masă de gaze aprinse, mai ales hidrogen, care gonea cu o viteză enormă spre pământ. Cam la un sfert de oră după douăsprezece jetul de foc se făcuse nevăzut. El l-a comparat cu o rafală gigantică de flăcări, izbucnită brusc şi violent de pe planetă, "ca nişte gaze aprinse ieşite dintr-un tun".

Fraza se dovedi foarte nimerită. Şi totuşi, a doua zi nu apăru nimic despre aceasta în ziare, în afară de o notiță din Daily Telegraph, şi lumea rămase în ignoranță asupra uneia dintre cele mai grave primejdii care a amenințat vreodată rasa omenească. Probabil că nici eu n-aş fi auzit nimic despre erupție, dacă nu l-aş fi întâlnit la Ottershaw pe binecunoscutul astronom Ogilvy. Extrem de agitat de vestea primită şi, pradă emoției, m-a invitat să-l însoțesc, în noaptea aceea, la cercetarea planetei roşii.

Îmi amintesc şi azi foarte bine, în ciuda tuturor celor întâmplate de atunci, noaptea aceea de veghe: observatorul întunecat şi tăcut, lanterna oarbă care arunca într-un colț o lumină slabă, pe podea, țăcănitul regulat al mecanismului de ceasornic de la telescop, mica deschidere lunguiață din tavan — un abis presărat cu stele. Ogilvy se plimba de colo-colo; îl auzeam, fără să-l văd. Prin telescop se vedea un cerc albastru închis şi mica planetă rotundă care plutea în acest câmp. Părea atât de mică, atât de strălucitoare, minusculă şi liniştită, brăzdată uşor de fâşii transversale, şi cu circumferința uşor turtită. Era mică, argintie, doar o gămălie de lumină! Părea că tremură, dar de fapt aceasta se datora telescopului care vibra, din cauza activității mecanismului de ceasornic care menținea imaginea în raza vizuală.

În timp ce o priveam, planeta părea că se măreşte şi se micşorează, se apropie şi se îndepărtează, dar nu era decât o impresie a ochilor mei obosiți. Marte plutea la patruzeci de milioane de mile depărtare — un spațiu de peste patruzeci de milioane de mile. Puțini oameni îşi pot închipui imensitatea vidului în care înoată praful universului material.

Aproape de planetă, în câmpul vizual, îmi amintesc că erau trei puncte slabe de lumină, trei stele minuscule, pierdute în infinit; în jurul ei, bezna fără fund a spațiului gol. Ştiți cum arată această beznă în timpul unei nopți reci şi înstelate. Privită prin telescop, ea pare mult mai profundă. Şi, invizibil pentru mine, din cauză că era atât de îndepărtat şi mic, zburând neîncetat către mine, cu repeziciune, de-a curmezişul distanțelor de necrezut, apropiindu-se în fiecare clipă cu multe mii de mile, venea Obiectul pe care ni-l trimiseseră, Obiectul care avea să aducă atâtea lupte şi nenorociri, şi atâta moarte pe pământ. Nici nu visam la el, în timp ce priveam prin telescop; şi pe Pământ, nimeni nu visa la proiectilul fatal.

În noaptea aceea s-a produs pe planeta îndepărtată încă o erupție de gaze. Am văzut-o. O strălucire cu marginile roşcate, o uşoară proiectare a conturului, chiar când cronometrul arăta miezul nopții; atunci l-am anunțat pe Ogilvy, care mi-a luat locul. Noaptea era călduroasă şi mi-era sete; m-am dus, călcând cu stângăcie şi căutându-mi drumul pe întuneric, până la măsuța unde se afla sifonul, în timp ce Ogilvy, văzând dâra de gaze care venea către noi, scotea exclamații de surpriză.

Iar în noaptea aceea, un alt proiectil invizibil pornea, cam la o secundă sau două peste douăzeci şi patru de ore de la primul, pe drumul de la Marte către Pământ. Îmi amintesc cum m-am aşezat acolo la masă, în întuneric, şi cum pete verzi şi roşii pluteau prin fața ochilor mei. Nebănuind

semnificația licăritului minuscul pe care îl zărisem şi tot ce-mi va aduce după aceea, nu-mi doream decât să mă aşez lângă lumină şi să fumez. Ogilvy privi în telescop până la ora unu, apoi renunță; am aprins lanterna şi am plecat către locuința lui. Jos, în întuneric, se vedeau Ottershaw şi Chertsey, unde sute de oameni dormeau în pace.

Tot restul nopții, Ogilvy făcu îndelungate speculații asupra condițiilor de viață pe Marte, râzând de ideea vulgară că acolo ar exista locuitori care ne trimit semnale. El credea sau că pe planetă s-a abătut o ploaie deasă de meteoriți, sau că se dezlănțuise o explozie vulcanică uriaşă. Mi-a demonstrat că era imposibil ca evoluția organică să fi luat pe două planete alăturate aceeaşi direcție.

— Şansele împotriva unei existențe asemănătoare omului pe Marte sunt un milion la una, zise el.

Sute de observatori văzură flacăra din noaptea aceea şi din noaptea următoare, pe la miezul nopții, apoi din nou în noaptea următoare; şi la fel timp de zece nopți, o flacără în fiecare noapte. De ce au încetat exploziile după cea de a zecea noapte, nici un pământean nu a încercat să explice. S-ar putea ca gazele exploziei să fi provocat marțienilor unele inconveniente. Nori deşi de fum sau praf, vizibili de pe pământ printr-un telescop puternic ca nişte pete mici, cenuşii, schimbătoare, se răspândiră peste limpezimea atmosferei planetei, întunecându-i trăsăturile cunoscute.

În cele din urmă, aceste perturbații treziră chiar şi ziarele şi ici şi colo apărură articole de popularizare în legătură cu vulcanii de pe Marte. Îmi amintesc că periodicul satiric Punch a folosit în mod fericit ştirea pentru o caricatură politică. Şi, cu totul nebiruite, proiectilele pe care marțienii le îndreptaseră spre noi se apropiau de pământ, gonind acum prin abisul gol al spațiului, cu o viteză de mai multe mile pe secundă, oră de oră şi zi de zi, din ce în ce mai aproape. Astăzi mi se pare uimitor şi aproape de necrezut faptul că oamenii puteau să-şi vadă de treburile lor mărunte, aşa cum au făcut-o, deşi acest destin iminent atârna deasupra noastră. Îmi amintesc de triumful lui Markham, când a reuşit să obțină o nouă fotografie a planetei pentru ziarul ilustrat pe care îl edita pe atunci. Oamenii de astăzi îşi dau cu greu seama de abundența şi de spiritul întreprinzător al ziarelor noastre din secolul al nouăsprezecelea. În ceea ce mă priveşte, eram şi foarte ocupat să învăț să merg pe bicicletă şi absorbit de o serie de articole în care discutam despre evoluția probabilă a ideilor morale în raport cu progresul civilizației.

Într-o seară (primul proiectil se afla atunci abia la 10.000.000 de mile depărtare) am ieşit cu soția mea să mă plimb. Îi explicam semnele zodiacului pe cerul înstelat şi îi arătam planeta Marte, un punct strălucitor de lumină ridicându-se la zenit şi către care se îndreptau atâtea telescoape. Era o noapte călduroasă. Venind către casă, un grup de excursionişti de la Chertsey sau Islewortt trecură pe lângă noi, cântând din gură şi din instrumente. Luminile se aprindeau la ferestrele de sus ale caselor în timp ce oamenii se duceau la culcare. Dinspre gară, din depărtare, se auzeau trenurile răsunând şi huruind, la macazuri, zgomot pe care distanța îl transforma aproape într-o melodie. Soția mea îmi arătă strălucirea semnalelor roşii, verzi şi galbene care atârnau într-un cadru proiectat pe cer. Totul respira siguranță şi linişte.

Capitolul II
STEAUA CĂZĂTOARE

Apoi, veni noaptea primei stele căzătoare. Ea fu zărită dis-de-dimineață, ca o linie de foc, în înaltul văzduhului, trecând peste Winchester, către răsărit. Probabil că au văzut-o sute de oameni, socotind-o o stea căzătoare obişnuită. Albin, descriind-o, afirma că lăsa în urma ei o dâră verzuie, care strălucea timp de câteva secunde. Denning, cea mai mare autoritate a noastră în problema meteoriților, a declarat că a fost văzută prima oară la înălțimea de nouăzeci sau o sută de mile. Lui i s-a părut că a atins Pământul cam la vreo sută de mile către răsărit.

La ora aceea, eu eram acasă, în camera mea de lucru, şi scriam; cu toate că ferestrele mele dădeau spre Ottershaw, iar oblonul era ridicat (pe atunci îmi plăcea să privesc cerul nocturn), nu am văzut nimic. Şi totuşi, probabil că acest obiect, cel mai ciudat dintre toate cele care au venit vreodată pe Pământ, din spațiu, a căzut chiar în timpul când eu şedeam acolo şi — doar să fi ridicat privirea — l-aş fi putut vedea. Unii dintre cei care i-au observat zborul susțin că era însoțit de un fel de şuierat. Dar eu nu am auzit nimic. Bănuiesc că mulți oameni din Berkshire, Surrey şi Middlesex l-au văzut căzând şi au crezut, în cel mai bun caz, că e un meteorit. Se pare că nimeni nu s-a gândit să caute în noaptea aceea obiectul căzut.

Dar, dis-de-dimineață, bietul Ogilvy, care văzuse steaua căzătoare şi era convins că pe undeva pe câmpul dintre Horsell, Ottershaw şi Woking zăcea un meteorit, s-a trezit devreme, cu gândul să-l găsească. Ceea ce s-a şi întâmplat, îndată după ivirea zorilor, nu departe de carierele de nisip. Căderea proiectilului provocase o gaură enormă, iar nisipul şi pietrişurile fuseseră aruncate cu putere în toate direcțiile, peste buruieni, formând grămezi care se vedeau de la o milă şi jumătate depărtare. Buruienile luaseră foc, şi un fum subțire şi albastru se ridica în partea de răsărit.

Obiectul zăcea acolo, îngropat aproape în întregime în nisip, printre aşchiile unui brad pe care îl sfărâmase în cădere. Suprafața descoperită părea a face parte dintr-un cilindru imens, acoperit cu o crustă groasă, solzoasă, de culoare închisă. Avea un diametru cam de treizeci de metri. Ogilvy se apropie de obiect, surprins şi de dimensiuni, dar mai ales de forma lui, deoarece ştia că majoritatea meteoriților sunt mai mult sau mai puțin rotunjiți. Dar obiectul era încă atât de fierbinte, din cauza zborului, încât el nu putu să se apropie prea mult. Din interiorul cilindrului se auzeau nişte zgomote, o mişcare, pe care el le atribui răcirii inegale a suprafeței cilindrului; nici nu-i trecu prin minte că obiectul n-ar avea interiorul compact.

Rămase în picioare pe marginea gropii, pe care o scobise obiectul, privindu-i atent aspectul ciudat, uimit mai ales de forma şi culoarea neobişnuită, şi întrezărind nelămurit, chiar de atunci, evidența unei intenționalități care l-a condus. Dimineața era minunat de liniştită, iar soarele, care tocmai se ridica peste pinii dinspre Weybridge, începuse să dogorească. El nu-şi aminti să fi auzit în dimineața aceea trilul vreunei păsări, nu se simțea nici o adiere; unicele sunete erau provocate de mişcările slabe din interiorul cilindrului de zgură. Ogilvy era singur pe câmp.

Apoi, deodată, el tresări, observând că unii dintre solzii cenuşii, acele incrustații de culoarea cenuşei, care acopereau meteoritul, cădeau de pe marginea bazei de deasupra. Cădeau ca nişte fulgi, scurgându-se jos, pe nisip. O bucată mai mare căzu, deodată, cu zgomot ascuțit, făcând să-i zvâcnească inima.

Câteva clipe, el nu izbuti să-şi explice faptul şi, în ciuda căldurii excesive, coborî în groapă, pentru a cerceta Obiectul mai îndeaproape. Încă îşi mai închipuia că singura cauză era răcirea, dar faptul că zgura cădea numai dintr-o extremitate a cilindrului îi zdruncină această idee.

Şi atunci el observă că baza de sus a cilindrului se rotea, foarte încet, în jurul centrului. Era o mişcare atât de lentă, încât el o sesiză numai atunci când observă că o pată neagră care fusese lângă el, cu cinci minute înainte, era acum de cealaltă parte a circumferinţei. Dar încă nu reuşi să înţeleagă ce însemna aceasta, până când auzi o scrâşnitură înăbuşită şi văzu pata neagră înaintând brusc cu câţiva centimetri. Atunci, într-o străfulgerare, îşi dădu seama. Cilindrul era artificial — gol — şi se deşuruba la un capăt. Din interiorul cilindrului, ceva deşuruba capacul!

— Cerule! strigă Ogilvy. Înăuntru este un om, sunt nişte oameni! Pe jumătate prăjiţi. Care încearcă să scape!

Deodată, cu un salt brusc al minţii, el puse în legătură acest Obiect cu explozia de pe Marte.

Gândul că înăuntru se afla închisă o fiinţă fu atât de înspăimântător pentru el, încât, uitând de căldură, se apropie de cilindru, pentru a ajuta la deşurubare. Dar, din fericire, radiaţia înăbuşitoare îl opri înainte de a-şi arde mâinile pe metalul încă fierbinte. Rămase o clipă nehotărât, apoi se întoarse, se căţără afară din groapă şi începu să alerge din toate puterile către Woking. Era cam ora şase. Întâlni un căruţaş şi încercă să-l facă să înţeleagă, dar povestirea, ca şi înfăţişarea lui Ogilvy erau atât de ciudate — pălăria îi căzuse în groapă — încât omul îşi continuă liniştit drumul. Nu avu mai mult succes nici cu băiatul care tocmai deschidea uşile cârciumii din Hosell Bridge. Acesta crezu că are de a face cu vreun nebun scăpat de pe undeva şi făcu o încercare nereuşită de a-l închide în sala de consumaţie. Faptul îl mai calmă puţin pe Ogilvy, şi, când îl văzu pe ziaristul londonez Henderson, în grădina casei, îl strigă peste gard şi reuşi să se facă înţeles.

— Henderson, strigă el, ai văzut steaua căzătoare de astă-noapte?

— Ei bine? zise Henderson.

— Acum este acolo, pe câmpul din Horsell.

— Ei, Doamne! zise Henderson. A căzut un meteorit? Asta-i foarte bine.

— Dar este altceva decât un meteorit. Este un cilindru... un cilindru artificial, domnule! Şi are ceva înăuntru.

Henderson se ridică, ţinând sapa în mână.

— Ce-ai spus? zise el. Era surd de o ureche.

Ogilvy îi povesti tot ceea ce văzuse. Câteva clipe, până să înţeleagă, Henderson rămase nemişcat. Apoi aruncă sapa, îşi luă haina şi ieşi în uliţă. Cei doi oameni porniră în grabă înapoi spre câmp, şi găsiră cilindrul în aceeaşi poziţie. Dar sunetele din interior încetaseră, şi un cerc îngust de metal strălucitor se vedea între baza şi corpul cilindrului. Aerul, intrând sau ieşind prin această margine, scotea un şuierat subţire.

Ei ascultară, ciocăniră cu un baston în metalul acoperit de zgură şi, necăpătând nici un răspuns, traseră amândoi concluzia că omul sau oamenii dinăuntru erau probabil în nesimţire, sau morţi.

Bineînţeles, erau în totală neputinţă de a întreprinde ceva. Strigară cuvinte de încurajare şi promisiuni, şi se întoarseră din nou în oraş, să caute ajutoare. Vi-i puteţi închipui, plini de nisip, surescitaţi, cu hainele în dezordine, alergând de-a lungul străduţei, sub soarele strălucitor, tocmai când negustorii îşi deschideau obloanele, iar ceilalţi cetăţeni ferestrele odăilor. Henderson se duse direct la gară, ca să telegrafieze ştirea la Londra. Articolele din ziare pregătiseră minţile oamenilor pentru o asemenea idee.

Către ora opt, câţiva băieţi şi oameni fără ocupaţie o şi porniseră spre câmp să vadă "oamenii morţi din Marte". Aceasta era forma pe care o luase ştirea. Eu am auzit-o mai întâi de la băiatul cu ziare, pe la nouă fără un sfert, când am ieşit să iau Daily Chronicle. Am fost, desigur, uimit şi, fără

să mai pierd timpul, m-am îndreptat, peste podul de la Ottershaw, către carierele de nisip.

Capitolul III
PE CÂMPUL DIN HORSELL

Am găsit, în jurul găurii enorme în care se afla cilindrul, un mic grup cam de douăzeci de oameni. Am descris mai înainte aspectul acestui corp uriaş, îngropat în pământ. Iarba şi pietrişul din jurul lui păreau carbonizate ca în urma unei explozii neaşteptate. Ciocnirea produsese, fără îndoială, o ţâşnire de flăcări. Henderson şi Ogilvy nu erau acolo. Cred că, dându-şi seama că deocamdată nu era nimic de făcut, plecaseră să ia micul dejun acasă la Henderson.

Patru sau cinci băieţi şedeau pe marginea gropii, cu picioarele atârnate, şi se amuzau — până când i-am oprit eu — aruncând pietre asupra cilindrului. După ce le-am spus câteva cuvinte, începură să se joace de-a prinselea, în mijlocul grupului de spectatori.

Printre aceştia se aflau doi ciclişti, un grădinar cu ziua, ale cărui servicii le foloseam uneori şi eu, o fată ţinând în braţe un copilaş, Gregg măcelarul, împreună cu băieţaşul lui, doi sau trei pierde-vară şi băieţi care serveau mingile la jocul de golf şi care obişnuiau să-şi petreacă vremea în preajma gării. Nu se prea vorbea. Pe atunci puţini dintre oamenii de rând din Anglia aveau vreo idee cât de vagă despre astronomie. Cea mai mare parte dintre cei prezenţi priveau liniştiţi extremitatea cilindrului, de forma unei mese mari, care se afla la fel cum o lăsaseră Ogilvy şi Henderson. Îmi închipui că speranţa oamenilor de a găsi un morman de cadavre carbonizate era dezamăgită de această masă neînsufleţită. Cât timp am rămas acolo, oamenii plecau şi veneau. Am coborât în groapă şi mi s-a părut că aud o mişcare uşoară sub picioare. Capătul de sus încetase să se mai rotească.

Ciudăţenia acestui obiect deveni evidentă pentru mine abia atunci când m-am apropiat de el. La prima privire nu era, într-adevăr, mai impresionant decât o căruţă răsturnată sau un copac doborât de-a curmezişul drumului. Poate chiar nici atât. Părea o geamandură ruginită. Era nevoie de o anumită educaţie ştiinţifică pentru a-ţi da seama că zgura cenuşie care acoperea obiectul nu era un oxid obişnuit, că metalul alb-gălbui care strălucea în crăpătura dintre capac şi cilindru avea o nuanţă neobişnuită. Dar pentru cea mai mare parte a spectatorilor, noţiunea de extraterestru nu spunea nimic.

În clipa aceea am fost extrem de sigur că Obiectul acela venise de pe planeta Marte, dar nu socoteam posibil să conţină vreo fiinţă vie. Mă gândeam că deşurubarea putea să fie automată. În ciuda părerii lui Ogilvy, eu continuam să cred că pe Marte existau oameni. Gândul mi se ducea la posibilitatea ca Obiectul să conţină vreun manuscris, la dificultăţile ce vor apare în privinţa traducerii, la faptul că am putea găsi în cilindru monede şi figurine, şi aşa mai departe. Totuşi, cilindrul era puţin cam prea mare pentru a-mi confirma aceste presupuneri. Eram nerăbdător să-l văd deschis. Pe la unsprezece, văzând că nu se întâmplă nimic, m-am întors, plin de asemenea gânduri, spre locuinţa mea din Maybury. Dar mi-a fost greu să mă apuc din nou de abstractele mele cercetări.

După-amiază, aspectul câmpului se schimbase foarte mult. Primele ediţii ale ziarelor de seară uimiseră Londra cu titlurile lor enorme:

"UN MESAJ PRIMIT DIN MARTE"

şi altele de acelaşi gen. Pe deasupra, telegrama lui Ogilvy către Observatorul Astronomic pusese în mişcare toate observatoarele din țară.

Pe drumul de lângă carierele de nisip se aflau vreo şase trăsuri de la gara din Woking, o cabrioletă de la Chobham, şi o trăsură mai mare. Lângă ele erau o mulțime de biciclete. În plus, cu toată căldura din ziua aceea, foarte mulți oameni veniseră pe jos de la Woking şi Chertsey, aşa încât se adunase aici o mulțime considerabilă, printre care se aflau şi câteva doamne îmbrăcate elegant.

Era o căldură arzătoare, nici un nor pe cer şi nici o suflare de vânt; singura umbră o aşterneau câțiva pini rari. Buruienile care luaseră foc fuseseră stinse, dar, cât vedeai cu ochii, terenul neted dinspre Ottershaw era înnegrit şi de pe el continuau să se ridice şuvițe verticale de fum. Un negustor de dulciuri din Chobham Road, mai întreprinzător, îşi trimisese băiatul cu o încărcătură de mere verzi şi sticle de bere.

Apropiindu-mă de groapă, o găsii ocupată de un grup de vreo jumătate duzină de oameni — Henderson, Ogilvy şi un bărbat înalt şi blond — am aflat mai târziu că era Stent, de la Observatorul Regal — împreună cu câțiva muncitori care mânuiau sape şi târnăcoape. Stent dădea ordine, cu un glas limpede şi ascuțit. Probabil că acum cilindrul era mult mai rece, deoarece Stent şedea pe el, în picioare; fața îi era roşie, şiroind de transpirație, şi se pare că îl enervase ceva.

O mare parte a cilindrului fusese degajată, dar partea de jos era încă îngropată. De îndată ce Ogilvy mă văzu în mulțimea de oameni care priveau de la marginea gropii, îmi strigă să cobor şi mă întrebă dacă n-aş vrea să-l caut pe lordul Hilton, proprietarul domeniului.

Mulțimea care se tot aduna, şi mai ales băieții, îmi zise el, deveneau o piedică serioasă pentru săpături. Ei vroiau să instaleze o uşoară balustradă, care să-i ajute să mențină oamenii la distanță. Îmi mai spuse că din când în când se auzeau uşoare mişcări din interiorul cutiei, dar că muncitorii nu reuşeau să deşurubeze capacul, neavând de unde să-l apuce. Pereții cutiei păreau să fie de o grosime considerabilă şi era posibil ca slabele sunete pe care le auzeam să reprezinte de fapt un adevărat tumult interior.

Am acceptat bucuros cererea lui, dobândind astfel dreptul de a fi unul dintre spectatorii privilegiați în interiorul acelui spațiu. Nu am reuşit să-l găsesc pe lordul Hilton acasă, dar mi s-a spus că era aşteptat să vină de la Londra cu trenul care pleca din gara Waterloo la ora şase; şi cum era abia cinci şi un sfert, m-am dus acasă, mi-am băut ceaiul şi am plecat spre gară să-l aştept.

Capitolul IV
CILINDRUL SE DESCHIDE

Când m-am întors pe câmp, soarele apunea. Dinspre Woking veneau în grabă grupuri răzlețe. Câțiva inşi se întorceau. Mulțimea din jurul gropii crescuse cam la vreo două sute de persoane şi se detaşa, neagră, pe galbenul de lămâie al cerului. Se auzeau glasuri ridicate şi părea că în jurul gropii începuse un fel de luptă. În timp ce mă apropiam, auzii glasul lui Stent:

— Dați-vă înapoi! Dați-vă înapoi!

Un băiat veni către mine în fugă.

— Se mişcă, îmi zice din treacăt, se deşurubează de tot. Asta nu-mi place. O şterg acasă.

Mi-am continuat drumul către grupul de oameni. Erau într-adevăr, îmi închipui, două sau trei sute de oameni, care se înghionteau şi se îmbulzeau unii într-alții, cele câteva femei nefiind în nici un caz cele mai puțin active.

— A căzut în groapă! strigă cineva.

— Dați-vă înapoi! strigară mai mulți.

Mulțimea se agita, şi mi-am croit drum prin mijlocul ei. Toți păreau extrem de surescitați. Un bâzâit neobişnuit venea din groapă.

— Ascultă! îmi zise Ogilvy. Ajută-ne să-i dăm înapoi pe idioții ăştia. Nu ştim ce poate fi în Obiectul acesta blestemat!

Un tânăr, cred că era un băiat de prăvălie din Woking, şedea pe cilindru, încercând să se cațăre din nou afară din groapă.

Mulțimea îl împinsese acolo.

Capătul cilindrului continua să se deşurubeze din interior. Apăruse aproape o jumătate de metru de ghivent strălucitor. Cineva se împiedică de mine, şi eram gata să fiu aruncat pe capacul cilindrului. M-am întors, şi probabil în acelaşi timp ghiventul ajunsese la capăt, căci capacul cilindrului căzu pe pietriş, cu un zgomot puternic. M-am proptit cu cotul în omul din spatele meu şi mi-am întors din nou capul spre Obiectul acela. O clipă, deschiderea circulară păru perfect neagră. Aveam soarele în ochi.

Cred că toți se aşteptau să vadă ieşind un om — poate oarecum diferit de oamenii pământeni, dar totuşi, în părțile sale esențiale, un om. Eu, cel puțin, aşa credeam. Dar, privind, am văzut imediat mişcându-se ceva în umbră: nişte mişcări agitate şi nelămurite, una deasupra celeilalte, şi două discuri luminoase, ca nişte ochi. Apoi din mijlocul încolăcit se desfăşură ceva care semăna cu un mic şarpe cenuşiu, cam de grosimea unui baston, şi şerpui în aer spre mine — şi apoi încă unul.

M-a cuprins deodată un fior. Se auzi, în spatele meu, țipătul puternic al unei femei. M-am întors pe jumătate, continuând să-mi țin ochii fixați asupra cilindrului, din care ieşeau alte tentacule, şi am început să-mi croiesc drum înapoi de la marginea gropii. Pe fețele oamenilor din jurul meu uimirea făcea loc groazei. Se auzeau în toate părțile exclamații nearticulate. Toată lumea se dădea înapoi. Băiatul de prăvălie se forța să iasă de pe marginea gropii. M-am trezit singur, şi am văzut oamenii alergând, pe partea cealaltă a gropii, şi Stent printre ei. Am privit din nou spre cilindru şi m-a cuprins o groază de nestăpânit. Am rămas împietrit, cu ochii ațintiți într-acolo.

O masă rotundă, mare şi cenuşie, cam de mărimea unui urs, se ridica încet şi cu dificultate din cilindru. Când ajunse afară, în lumină, străluci ca o piele udă.

Doi ochi mari, de culoare închisă, mă priveau țintă. Masa care îi înconjura, capul acelei ființe, era rotundă şi avea, s-ar putea spune, o față. Sub ochi era o gură, ale cărei margini fără buze tremurau, se agitau, lăsând să picure salivă. Întreaga creatură palpita şi gâfâia convulsiv. Un apendice slab şi tentacular se şi încleştase de marginea cilindrului, iar altul se legăna în aer.

Cei care nu au văzut niciodată un marțian viu cu greu îşi pot imagina groaza neasemuită pe care o producea aspectul lui. Gura ciudată, în formă de V cu buza de sus ascuțită, absența frunții, absența unei bărbii sub buza inferioară în formă de colț, tremurul neîncetat al acestei guri, grupul tentaculelor de meduză, respirația agitată a plămânilor într-o atmosferă străină, dificultatea evidentă şi chinuitoare a mişcărilor, din cauza forței mai mari de gravitație a pământului — şi mai ales extraordinara intensitate a ochilor imenşi — toate erau vii, intense, neomeneşti, diforme şi monstruoase. Pielea brună, ca unsă cu grăsime, părea spongioasă, şi în pru-

dența stângace a mişcărilor încete era ceva extrem de scârbos. Încă de la această primă întâlnire, de la prima aruncătură de ochi, am fost copleşit de dezgust şi teamă.

Deodată, monstrul dispăru. Se clătină pe marginea cilindrului şi alunecă înăuntru, cu un zgomot ca şi când ar fi căzut o masă mare de piele. L-am auzit scoțând un țipăt ascuțit şi ciudat, şi imediat în umbra deschizăturii apăru o altă creatură asemănătoare.

M-am întors şi, alergând nebuneşte, m-am îndreptat către primul grup de copaci, cam la o sută de metri distanță; dar alergam oblic şi poticnindu-mă, căci nu puteam să-mi dezlipesc privirile de la acest spectacol.

M-am oprit acolo, printre câțiva pini tineri şi drobițe, gâfâind şi aşteptând să văd ce se va mai întâmpla. Câmpul din jurul gropilor de nisip era presărat de oameni, care şedeau ca şi mine îngroziți şi pe jumătate fascinați, privind țintă la aceste făpturi sau mai curând la grămada de pietriş de pe marginea gropii în care se aflau ele. Şi atunci, îngrozindu-mă şi mai mult, am văzut un obiect negru şi rotund mişcându-se în sus şi în jos pe marginea gropii. Era capul băiatului de prăvălie care căzuse înăuntru, dar în lumina cerului de apus arăta ca un obiect mic şi negru. Reuşi să-şi scoată din groapă un umăr şi un genunchi, apoi alunecă din nou până când i se văzu numai capul. Deodată dispăru, şi mi s-a părut că aud un țipăt slab. Am simțit pentru o clipă pornirea să mă întorc şi să-l ajut, dar frica m-a oprit.

Apoi totul dispăru din vedere, ascuns în groapa adâncă şi după grămada de nisip pe care o ridicase căderea cilindrului. Cineva care ar fi venit pe drumul de la Chobham sau Woking ar fi rămas uimit văzând o mulțime de aproape o sută şi ceva de oameni care stăteau într-un cerc mare şi neregulat, în şanțuri, înapoia tufişurilor, în dosul porților şi gardurilor, vorbind prea puțin unii cu alții, doar cu strigăte scurte şi nervoase, şi privind cu ochii țintă spre câteva grămezi de nisip. Căruciorul cu bere rămăsese ca o epavă ciudată, negru în lumina soarelui arzător, iar în gropile de nisip se afla un şir de vehicule părăsite, ai căror cai mâncau din sacii atârnați de după gât, sau băteau cu copita în pământ.

Capitolul V
RAZA ARZĂTOARE

După ce îi privisem o clipă pe marțieni ieşind din cilindrul în care veniseră de pe planeta lor pe Pământ, un fel de hipnoză îmi paraliză acțiunile. Am rămas acolo, cufundat până la genunchi în buruieni, privind fix la movila care îi ascundea. Oscilam între frică şi curiozitate.

Nu îndrăzneam să mă întorc la groapă, dar simțeam o dorință fierbinte să privesc înăuntrul ei. De aceea, am început să merg dând un larg ocol, căutând un unghi avantajos şi privind neîncetat la grămezile de nisip după care se ascundeau nou-veniții pe Pământul nostru. La un moment dat apăru brusc în lumina soarelui un mănunchi de curele negre şi înguste, ca tentaculele unei caracatițe, dar se retrase imediat, şi apoi se ridică o tijă subțire, formată din articulații, purtând în capăt un disc circular care se învârtea cu o mişcare neregulată. Oare ce se petrecea acolo?

Cei mai mulți spectatori se strânseseră în două grupuri — unul, ceva mai numeros, înspre Woking, celălalt, o mână de oameni, înspre Chobham. Cu siguranță că şi ei erau frământați de aceleaşi întrebări. Câțiva se aflau chiar lângă mine. M-am apropiat de unul dintre ei — l-am recunoscut ca fiindu-mi vecin, dar nu îi cunoşteam numele — şi m-am oprit. Nu era momentul pentru o conversație obişnuită.

— Ce brute scârboase! zise el. Doamne sfinte! Ce brute scârboase!

Repetă fraza de câteva ori.

— Ai văzut că un om a alunecat în groapă? l-am întrebat eu; dar el nu mi-a răspuns.

Am rămas tăcuţi câtva timp, alături, privind şi resimţind, cred, oarecare consolare unul în tovărăşia celuilalt. Apoi mi-am schimbat locul, suindu-mă pe o mică ridicătură care îmi oferea avantajul de a fi cu un metru şi ceva mai sus, şi când am privit din nou către vecinul meu l-am văzut îndreptându-se spre Woking.

Amurgul începuse să se transforme în înserare, şi nu se mai întâmpla nimic. Mulţimea de departe, din stânga, către Woking, părea să crească, şi auzeam acum venind dintr-acolo un murmur slab. Micul grup de oameni dinspre Chobham se risipise. Dinspre groapă nu se mai auzea aproape nici un fel de mişcare.

Faptul acesta, mai mult decât orice, îi făcu pe oameni să capete curaj, şi cred că nou-sosiţii de la Woking au contribuit de asemeni la restabilirea încrederii. În orice caz, în timp ce se lăsa înserarea, mulţimea începu să se mişte încet, oprindu-se din când în când printre gropile de nisip, şi această mişcare părea să capete tot mai multă forţă pe măsură ce în jurul cilindrului liniştea serii rămânea netulburată. Forme verticale, negre, în grupuri de câte două sau trei, înaintau, se opreau, observau şi înaintau din nou, răspândindu-se în acelaşi timp într-un semicerc îngust şi neregulat, care căuta să cuprindă, între capetele sale, groapa. Am pornit şi eu să mă apropii de groapă.

Atunci am văzut câţiva vizitii care înaintau cu îndrăzneală prin gropile de nisip şi am auzit zgomotul copitelor şi scârţâitul roţilor.

Un băiat împingea căruciorul cu mere. Şi apoi, la treizeci de metri de groapă, venind dinspre Horsell, a apărut un mic grup de oameni; cel din fruntea lor flutura un steag alb.

Aceasta era delegaţia. Se ţinuse în grabă un consiliu, şi deoarece marţienii erau, în ciuda aspectului lor respingător, fiinţe înzestrate cu raţiune, se luase hotărârea de a li se arăta, apropiindu-ne de ei cu semne de prietenie, că şi noi eram fiinţe raţionale.

Steagul se mişca întâi spre dreapta, apoi spre stânga. Eram prea departe pentru a recunoaşte pe vreunul dintre ei, dar am aflat mai târziu că Ogilvy, Stent şi Henderson erau şi ei, împreună cu alţii, în această tentativă de comunicare. Micul grup trăsese după el grupul de oameni dimprejur, astfel că se formase acum un cerc aproape întreg; câteva forme negre, nelămurite, urmau de la o mică distanţă.

Deodată ţâşni un fulger de lumină şi o masă de fum verzui şi luminos ieşi din groapă în trei răbufniri distincte, ridicându-se, una după alta, în văzduhul liniştit.

Fumul (sau, poate, cuvântul mai nimerit ar fi flacăra) era atât de strălucitor, încât cerul albastru-închis de deasupra capetelor noastre şi întinderea câmpiei întunecate dinspre Chertsey, presărată cu pini negri, parcă se întunecară deodată, concomitent cu răbufnirile, şi rămaseră şi mai întunecate după dispariţia lor. În acelaşi timp se auzi un şuierat slab.

Dincolo de groapă, micul grup de oameni, care aveau în frunte steagul alb, fu oprit în loc de acest fenomen; părea o mică pată de siluete verticale, mici şi negre, pe pământul întunecat. Când fumul verde se ridică, feţele oamenilor se luminară de un verde palid, întunecându-se din nou, când fumul dispăru. Atunci, încet, şuieratul se transformă într-un bâzâit lung şi puternic. O formă ghemuită se ridică încet din groapă, şi din ea părea că licăreşte urma unei raze de lumină.

Imediat, țâşniri de adevărată flacără, o lumină strălucitoare, care sărea de la unul la altul, izbucniră din grupul de oameni împrăştiaţi. Era ca şi cum un jet invizibil se ciocnea de ei, izbucnind apoi într-o flacără albă. Era ca şi cum fiecare om era transformat deodată, într-o clipă, în flăcări.

Şi atunci i-am văzut clătinându-se şi căzând în lumina propriei lor distrugeri, iar cei care îi însoțeau se întoarseră şi o luară la fugă.

Am rămas țintuit locului, nedându-mi însă seama că în fața mea, sărind de la om la om în acel mic grup îndepărtat, era moartea. Nu simțeam decât că asist la un fenomen foarte straniu. Un fulger de lumină, orbitor, şi aproape fără zgomot — şi un om cădea la pământ, rămânând nemişcat; şi în timp ce raza nevăzută şi arzătoare trecea peste ei, pinii izbucneau în flăcări, iar tufişurile uscate deveneau, cu o pocnitură înăbuşită, o masă de văpăi. Departe, către Knaphill, se vedea lumina copacilor, buruienilor şi clădirilor de lemn care izbucneau brusc în flăcări.

Această moarte arzătoare se rotea iute şi neîncetat, ca o sabie de foc, invizibilă şi inevitabilă. Am văzut-o venind către mine, după tufişurile aprinse pe care le atingea, şi eram prea uimit şi stupefiat pentru a mă putea mişca. Am auzit trosniturile focului în gropile de nisip şi nechezatul unui cal, încetând tot atât de brusc precum izbucnise. Era ca şi cum un deget de flacără intensă, şi totuşi invizibil, ar fi fost întins peste mărăcinişul dintre mine şi marțieni, de-a lungul unei linii curbe; dincolo de gropile de nisip, pământul întunecat scotea fum şi trosnea. Ceva căzu cu zgomot, departe, spre stânga, acolo unde drumul dinspre gara de la Woking intră în câmpie. Îndată după aceea, şuieratul şi zbârnâitul încetară, iar obiectul negru în formă de cupolă se cufundă încet, dispărând în groapă.

Toate acestea se întâmplaseră cu atâta repeziciune, încât am rămas nemişcat, nedumerit şi uluit de fulgerele de lumină. Dacă această moarte s-ar fi rotit într-un cerc complet, cu siguranță că aş fi fost ucis prin surprindere. Dar ea a trecut şi m-a ocolit, şi a lăsat deodată noaptea în jurul meu, neagră şi ostilă.

Câmpia ondulată era acum întunecată, aproape în beznă, în afară de drumurile care se desfăşurau cenuşii şi palide sub cerul albastru-întunecat al nopții. Totul era sumbru, lipsit de suflare omenească. Deasupra capului, stelele începeau să apară, şi spre apus cerul era încă de un albastru palid, verzui, luminos. Vârfurile pinilor şi acoperişurile din Horsell se profilau ascuțite, întunecate, pe lumina ştearsă dinspre apus. Marțienii, cu aparatele lor, erau complet ascunşi vederii, în afară de acel stâlp subțire pe care oglinda lor se mişca neîncetat. Câteva tufişuri şi copaci izolați, ici şi colo, continuau să mai fumege şi să ardă, iar casele dinspre gara din Woking trimiteau în sus spirale de flăcări în liniştea începutului de noapte.

În rest, şi în afară de uimirea mea teribilă, nu se schimbase nimic. Micul grup de pete negre care purtau steagul alb, fusese şters de pe fața pământului, şi se părea că liniştea serii nici nu fusese întreruptă.

Mi-am dat seama că mă aflam fără ajutor, fără apărare şi singur pe acest câmp întunecat. Şi deodată, de parc-ar fi căzut asupra mea ceva din afară, m-a năpădit frica.

Făcând un efort, m-am întors şi am început să alerg, poticnindu-mă, printre tufişuri.

Frica pe care o simțeam nu era o frică rațională, ci panică, teroare; mă îngrozeau nu numai marțienii, dar şi întunericul şi liniştea din jurul meu. Groaza produse asupra mea un efect atât de extraordinar de descurajare, încât alergam plângând în tăcere, ca un copil. Şi după ce m-am întors cu spatele n-am mai avut curajul să privesc înapoi.

Îmi amintesc că aveam impresia bizară că ei îşi băteau joc de mine, că, de îndată ce voi fi pe punctul de a mă afla în siguranță, această moarte

misterioasă — tot atât de rapidă ca şi fulgerul — va sări după mine, din groapa din jurul cilindrului, şi mă va culca la pământ.

Capitolul VI
RAZA ARZĂTOARE PE DRUMUL SPRE CHOBHAM

Este încă de neînţeles cum pot marţienii să ucidă oamenii, atât de iute şi de liniştit. Mulţi cred că ei reuşesc să producă într-un fel oarecare o căldură intensă într-un spaţiu de inconductibilitate practic absolută. Această căldură intensă este proiectată printr-o rază, în linie dreaptă, împotriva oricărui obiect pe care şi-l aleg drept ţintă, cu ajutorul unei oglinzi parabolice lustruite, dintr-o compoziţie necunoscută, aproape la fel cum oglinda parabolică a unui far proiectează razele de lumină. Dar nimeni nu a stabilit în mod cert aceste amănunte. Oricare ar fi fost procedeul, este sigur că esenţa acestei arme consta într-o rază de căldură. Căldură şi lumină invizibilă, în loc de lumină vizibilă. Tot ceea ce poate să ardă izbucneşte în flăcări la atingerea acestei raze, plumbul curge ca apa, fierul se înmoaie, sticla plesneşte şi se topeşte, iar apa fierbe brusc, transformându-se în aburi.

În noaptea aceea, aproape patruzeci de oameni zăceau sub lumina stelelor, în jurul gropii, carbonizaţi şi desfiguraţi, deveniţi de nerecunoscut, şi tot timpul nopţii câmpul dintre Horsell şi Maybury a rămas pustiu, înnegrit de flăcări.

Ştirea masacrului a ajuns la Chobham, Woking şi Ottershaw probabil cam în acelaşi timp. Când s-a întâmplat tragedia, în Woking magazinele erau închise şi un grup de oameni, atraşi de cele auzite, trecuseră peste podul de la Horsell şi înaintau pe drumul dintre mărăcini care duce până la câmpie. Vă puteţi închipui tinerii, gătiţi după terminarea zilei de lucru şi făcând din această întâmplare, cum fac de altfel în orice ocazie, un pretext pentru a se plimba împreună şi a se distra. Vă puteţi închipui murmurul glasurilor de-a lungul drumului.

Până atunci, desigur, puţini oameni din Woking ştiau despre deschiderea cilindrului, cu toate că bietul Henderson trimisese la Oficiul poştal un curier pe bicicletă, cu o telegramă specială către un ziar de seară.

Pe măsură ce aceşti curioşi veneau, câte doi sau trei, pe câmp, întâlneau grupuri mici de oameni vorbind cu însufleţire şi privind la oglinda rotitoare de deasupra gropilor de nisip. Nou-veniţii erau, fără îndoială, cuprinşi îndată de aceeaşi agitaţie.

Pe la opt şi jumătate, când delegaţia fu distrusă, se aflau acolo o mulţime cam de trei sute de oameni, sau chiar mai mult, în afară de cei care părăsiseră drumul pentru a se apropia şi mai mult de marţieni. Erau şi trei poliţişti, dintre care unul călare, care făceau tot posibilul, conform instrucţiunilor lui Stent, să-i ţină pe oameni la distanţă şi să-i împiedice să se apropie de cilindru. Se iscară şi câteva proteste, din partea celor mai necugetaţi şi mai nervoşi, pentru care o adunare este întotdeauna o ocazie de scandal şi de debandadă.

Stent şi Ogilvy, temându-se de posibilitatea unei ciocniri, telegrafiaseră la cazarma din Horsell, de îndată ce apăruseră marţienii, cerând ajutorul unei companii de soldaţi pentru a proteja aceste fiinţe ciudate împotriva violenţelor. Apoi ei se înapoiaseră, pentru a conduce acea nefericită delegaţie. Descrierea morţii lor, aşa cum fusese văzută de mulţime, concorda foarte bine cu impresiile mele: cele trei răbufniri de fum verde, zbârnâitul profund şi izbucnirile de flăcări.

Această mulțime de oameni scăpase dintr-o primejdie mai gravă decât aceea ce mă pândise pe mine. Salvarea lor fusese o movilă de nisip acoperită de buruieni, care interceptase partea inferioară a razei arzătoare. Dacă înălțimea oglinzii parabolice ar fi fost cu câțiva metri mai mare, nimeni n-ar fi scăpat cu viață, pentru a mai putea să povestească întâmplarea. Ei au văzut flăcările, oameni căzând, şi o mână invizibilă, ca să spunem aşa, incendiind tufişurile şi înaintând către ei, în umbra înserării. Atunci, cu un şuierat mai puternic decât zbârnâitul din groapă, raza trecu chiar pe deasupra capetelor lor, aprinzând vârfurile fagilor ce mărgineau drumul, făcând să plesnească cărămizile, spărgând geamurile, aprinzând ramele ferestrelor şi sfărâmând în bucăți o porțiune din frontonul unei case de lângă colțul drumului.

La auzul acelui zgomot înăbuşit, al şuieratului, şi văzând lumina copacilor aprinşi, mulțimea, cuprinsă de panică, rămase nedecisă câteva clipe. Pe drum începură să cadă scântei, aşchii aprinse şi frunze, ca nişte fulgi de flăcări. Pălăriile şi hainele luau foc. Apoi, venind de pe câmp, se auzi un strigăt. Răsunară țipete şi strigăte şi, deodată, un polițist călare veni în galop prin mulțime, cu mâinile încleştate deasupra capului, urlând.

— Vin spre noi! țipă o femeie, şi imediat toți se întoarseră şi, împingându-i pe cei din spate, îşi croiră din nou drum spre Woking. Se îmbulzeau orbeşte, ca o turmă de oi. În locul unde drumul deveni mai îngust şi mai întunecos, între taluzurile înalte, mulțimea se înghesui şi se iscă o luptă disperată. Nu reuşiră să scape toți; cel puțin trei fugari, două femei şi un băiețaş, fură trântiți şi călcați în picioare, şi lăsați să moară acolo, în spaimă şi întuneric.

Capitolul VII
CUM AM AJUNS ACASĂ

În ceea ce mă priveşte, nu-mi amintesc din toată această fugă decât că mă izbeam de copaci şi mă poticneam printre tufişuri. În jurul meu totul era cuprins de teroarea invizibilă a marțienilor; neîndurătoarea sabie de foc părea că se răsuceşte în toate părțile, deasupra capului meu, înainte de a coborî şi de a mă lovi de moarte. Am ajuns pe drumul dintre răscruce şi Horsell şi am alergat pe el până la răscruce.

În cele din urmă, n-am mai putut face nici un pas; epuizat de violența emoțiilor şi a fugii, m-am poticnit şi am căzut pe marginea drumului. Era lângă podul care trece peste canalul de la uzina de gaz. Am căzut şi am rămas nemişcat.

Probabil că am zăcut acolo o bucată de vreme.

M-am ridicat, apoi, foarte nedumerit. O clipă, poate, n-am reuşit să înțeleg cum de ajunsesem lângă pod. Spaima căzuse de pe mine, ca o haină. Îmi pierdusem pălăria, iar gulerul era desfăcut. Cu câteva minute mai înainte pentru mine existară doar trei lucruri reale — imensitatea nopții, a spațiului şi a naturii, propria mea neputință şi groază, şi iminenta apropiere a morții. Acum, ca şi cum se răsturnase ceva, punctul de vedere se schimbase brusc. Nu avusese loc o trecere perceptibilă de la o stare de spirit la alta. Eram din nou, nemijlocit, ființa de fiecare zi — un cetățean cumsecade şi obişnuit. Câmpul liniştit, cauza fugii mele, izbucnirea flăcărilor, îmi păreau ca un vis. M-am întrebat dacă toate acestea se întâmplaseră într-adevăr. Nu-mi venea să cred.

M-am ridicat şi am suit, cu paşi nesiguri, panta abruptă a podului. În gânduri îmi stăruia nedumerirea. Muşchii şi nervii păreau storşi de vlagă. Pot să spun că mă poticneam ca un om beat. Un cap se ridică peste umbra

podului, apoi apăru un muncitor care ducea un coş. Lângă el alerga un băieţaş. Trecu pe lângă mine, urându-mi bună seara. Eram gata să-i vorbesc, dar am tăcut. I-am răspuns la salut printr-un mormăit nearticulat şi mi-am continuat drumul.

Peste podul de la Maybury trecu în goană, spre sud, un tren, vârtej de fum alb, colorat de flăcări, omidă lungă de ferestre luminate, făcând un vacarm asurzitor şi dispărând. Câţiva oameni vorbeau în întuneric, la poarta uneia dintre casele de pe mica străduţă numită Oriental Terrace. Totul era atât de real şi de obişnuit! Iar ceea ce lăsasem în urmă era atât de înnebunitor, de fantastic! Astfel de lucruri, îmi spuneam, nu pot să existe.

Probabil că sunt un om cu reacţii ieşite din comun. Nu ştiu în ce măsură senzaţiile mele sunt comune. Uneori, încerc o stare foarte ciudată, o detaşare de mine însumi şi de lumea din jur; am impresia că o privesc din exterior, dintr-un loc neînchipuit de îndepărtat, în afară de timp, în afară de spaţiu, în afară de frământările şi tragedia tuturor fenomenelor. Acest sentiment trăia deosebit de intens în mine în noaptea aceea. Era un alt aspect al visului meu.

Simţeam, ceea ce era şi mai rău, absurditatea totală a seninătăţii mele şi a morţii fulgerătoare ce plutea acolo, la nici două mile depărtare. Se auzeau zgomotele uzinei de gaz; şi toate lămpile electrice erau aprinse. M-am oprit lângă grupul de oameni.

— Aveţi veşti de pe câmpie? zisei eu.

La poartă erau doi bărbaţi şi o femeie.

— Ce? zise unul dintre bărbaţi, întorcându-se.

— Ce veşti aveţi de pe câmpie? zisei eu.

— Nu vii dintr-acolo? întrebară oamenii.

— Oamenii care vin de pe câmpie parcă au înnebunit, zise femeia, pe deasupra porţii.

— N-aţi auzit despre oamenii din Marte, întrebai eu, despre creaturile acelea din Marte?

— Mulţam. Am auzit destule. Şi toţi trei începură să râdă.

Mă simţeam ridicol, şi nervos. Am încercat să le spun ceea ce văzusem, dar n-am reuşit. Au început să râdă din nou de frazele mele întretăiate.

— Veţi auzi în curând mai multe, zisei eu, continuându-mi drumul către casă.

Când am ajuns în pragul uşii, soţia mea tresări, văzându-mi figura răvăşită. Am intrat în sufragerie, m-am aşezat, am băut puţin vin şi de îndată ce mi-am mai revenit puţin, i-am povestit ceea ce văzusem. Cina, alcătuită din mâncare rece, mă aştepta pe masă, dar a rămas acolo, fără să-i dăm vreo atenţie, în tot timpul cât am povestit cele întâmplate.

— Un lucru este sigur, i-am spus soţiei, pentru a-i îndepărta teama ce i-o inspirasem, ei sunt creaturile cele mai neîndemânatice pe care le-am văzut târându-se vreodată. Pot să se ascundă în groapă şi să ucidă oamenii care se apropie de ei, dar nu pot să iasă afară... Dar cât de îngrozitori sunt!

— Nu te mai gândi, dragul meu! zise soţia mea, încreţindu-şi sprâncenele şi luându-mi mâna într-a ei.

— Sărmanul Ogilvy! zisei eu. Când te gândeşti că zace acolo mort! Soţia mea, cel puţin, nu găsea că întâmplările relatate sunt de necrezut.

Când am văzut că faţa ei devine albă ca varul, m-am oprit brusc.

— S-ar putea să vină şi aici, spunea ea mereu.

Am insistat să bea puţin vin şi am încercat s-o liniştesc.

— Abia dacă se pot mişca, zisei eu.

Am început să o încurajez, pe ea şi pe mine, repetând tot ceea ce îmi spusese Ogilvy despre imposibilitatea adaptării marțienilor pe Pământ. Am pus accentul mai ales pe dificultatea provocată de gravitație. Pe suprafața Pământului forța gravitației este de trei ori mai mare decât aceea de pe suprafața lui Marte. Un marțian va cântări, deci, de trei ori mai mult decât pe Marte, cu toate că forța lui musculară va rămâne aceeaşi. Propriul lui corp va deveni pentru el ca un înveliş de plumb. Aceasta era, într-adevăr, părerea generală. A doua zi dimineață, atât The Times, cât şi Daily Telegraph, de exemplu, insistau asupra acestui fapt, şi amândouă treceau cu vederea, cum am făcut şi eu, două influențe care modificau, în mod evident, situația.

Atmosfera Pământului, acum o ştim, conține mai mult oxigen sau mai puțin argon (oricum am vrea s-o luăm) decât aceea de pe Marte. Influența întăritoare a acestui exces de oxigen asupra marțienilor a făcut indiscutabil mult pentru a contrabalansa greutatea mărită a trupului lor. Şi, în al doilea rând, noi am trecut cu vederea faptul că inteligența cu aplicații deosebite la mecanică pe care o aveau marțienii era în stare să se dispenseze la nevoie de activitatea musculară.

Pe atunci, eu nu țineam seama de aceste lucruri, astfel încât rațiunea mea elimina cu totul şansele invadatorilor. O dată cu vinul şi mâncarea, cu încrederea pe care mi-au dat-o mai întâi masa şi apoi nevoia de a-mi linişti soția, am devenit pe nesimțite mai curajos şi mai calm.

— Au procedat prosteşte, zisei eu, ținând în mână paharul cu vin. Sunt periculoşi pentru că sunt, fără îndoială, înnebuniți de spaimă. Probabil că nu se aşteptau să găsească ființe — în nici un caz ființe raționale. În cel mai rău caz, un obuz aruncat în groapă, zisei eu, îi va ucide pe toți.

Surescitarea intensă provocată de aceste întâmplări îmi tulburase, fără îndoială, facultățile perceptive. Îmi amintesc şi acum, cu o claritate extraordinară, masa din seara aceea. Figura blândă, dar neliniştită a iubitei soții mă privea pe sub abajurul roz al lămpii, fața de masă albă, tacâmurile de argint şi paharele de cristal — deoarece pe vremea aceea chiar şi autorii de eseuri filozofice îşi permiteau câte un mic lux —, vinul purpuriu din pahar, toate îmi apar desluşit, ca într-o fotografie. După sfârşitul mesei am mai rămas de vorbă, mâncând nuci şi fumând o țigară, regretând imprudența lui Ogilvy şi deplângând laşitatea mioapă a marțienilor.

La fel ar fi putut să privească lucrurile vreun respectabil "dodo"[1] din insula Mauritius, stând în cuibul lui şi discutând despre sosirea unor marinari nemiloşi, în căutare de vânat. "Mâine îi vom ucide cu pliscul, draga mea".

Nu ştiam că era ultima masă civilizată pe care o luam, înaintea multor zile neobişnuite şi teribile.

Capitolul VIII
VINERI NOAPTEA

Pentru mine, dintre toate faptele ciudate şi uimitoare care s-au petrecut în vinerea aceea, faptul cel mai extraordinar a fost îmbinarea obiceiurilor curente ale ordinei noastre sociale cu primele manifestări ale seriei de evenimente care aveau să răstoarne cu totul această ordine. Dacă vineri seara ai fi trasat, cu compasul, un cerc cu o rază de cinci mile în jurul gropilor de nisip de la Woking, mă îndoiesc că ai fi găsit dincolo de el o singură ființă omenească ale cărei emoții sau obiceiuri să fie cât de puțin afecta-

[1] Pasăre uriaşă. Nume ştiințific: dichis ineptus.

te de către aceşti nou-veniţi, cu excepţia vreunei rude a lui Stent sau rudelor celor trei sau patru ciclişti şi londonezi care zăceau morţi pe câmpie. Mulţi dintre oameni auziseră despre cilindru, desigur, şi discutaseră despre el în clipele de răgaz, dar desigur, că ştirea nu produsese senzaţia pe care ar fi produs-o un ultimatum adresat Germaniei.

Telegrama sărmanului Henderson, care descria deşurubarea treptată a proiectilului, a fost socotită la Londra, în seara aceea, drept o farsă, iar ziarul respectiv, după ce telegrafiase pentru a primi o confirmare din partea lui şi nu căpătase nici un răspuns — omul era mort — hotărâse să nu tipărească o ediţie specială.

Chiar şi înăuntrul acestui cerc de cinci mile, marea majoritate a oamenilor rămăseseră indiferenţi. Am arătat, mai înainte, cum au ripostat bărbaţii şi femeia cărora le vorbisem. În tot districtul, oamenii îşi luau masa de prânz şi de seară; muncitorii după orele de muncă ale zilei, se ocupau de grădină, copiii erau trimişi la culcare, tinerii îndrăgostiţi rătăceau pe străzi, studioşii şedeau aplecaţi asupra cărţilor.

Poate că apăruse un zvon pe străzile satului, un nou şi dominant subiect de discuţie prin cârciumi şi, ici-colo, câte cineva care auzise, sau chiar vreun martor ocular al ultimelor întâmplări, mai provoca puţină agitaţie, exclamaţii, oarecare alergătură încoace şi încolo; dar, pentru cea mai mare parte a oamenilor, obişnuinţa zilnică de a munci, de a mânca, de a bea, de a dormi, continua la fel ca întotdeauna — ca şi cum pe cer n-ar fi existat nici o planetă Marte. Chiar la gara din Woking, din Horsell sau Chobham, situaţia era aceeaşi.

În gara Woking, până la ore târzii, trenurile se opreau şi îşi continuau drumul, altele erau trase pe linii laterale, pasagerii coborau şi aşteptau, şi totul îşi urma cursul obişnuit. Un băiat din oraş, încălcând monopolul lui Smith, vindea ziare cu ştirile după-amiezii. Zgomotul tamponării vagoanelor, şuieratul ascuţit al locomotivelor din gară se amesteca cu strigătele de "oameni din Marte!". Pe la ora nouă veniră în gară câţiva oameni agitaţi, cu veşti de necrezut, dar nu pricinuiră o tulburare mai mare decât ar fi făcut-o nişte beţivi. Călătorii către Londra priveau prin ferestrele vagonului în întunericul de afară, şi vedeau doar rare scântei care licăreau şi dispăreau înspre Horsell, câte o lumină roşiatică sau o şuviţă subţire de fum ridicându-se spre cer, şi se gândeau că nu se întâmplase nimic deosebit, în afară de vreun incendiu al buruienilor. Abia pe la marginea câmpiei se putea observa o oarecare tulburare. Acolo, ardeau vreo şase case înspre Woking. Luminile erau aprinse în toate cele trei sate, în casele care dădeau spre câmp, şi oamenii rămaseră treji până în zori. O mulţime de curioşi continua să stea neîncetat — oamenii veneau şi plecau, dar mulţimea rămânea — atât pe podul din Chobham, cât şi pe cel din Horsell. Unul sau doi oameni mai temerari au pornit prin întuneric, după cum s-a aflat mai târziu, şi s-au furişat până aproape de marţieni; dar nu s-au mai întors niciodată; deoarece o rază luminoasă, ca raza reflectoarelor unui vas de război, mătura câmpia, iar raza arzătoare venea imediat după ea. În rest, suprafaţa întinsă a câmpiei era tăcută şi pustie, iar cadavrele carbonizate rămaseră acolo, în timpul nopţii înstelate, şi a doua zi. Mai mulţi oameni auziră venind dinspre groapă nişte ciocănituri.

Astfel se prezentau lucrurile vineri noaptea. În centru, înfipt ca o săgeată otrăvită în pielea bătrânei noastre planete, se afla cilindrul. Dar otrava abia începuse să acţioneze. În jurul cilindrului se întindea câmpul tăcut, însă fumegând pe alocuri, presărat cu câteva forme întunecate, care abia se zăreau, ici şi colo, zăcând în atitudini contorsionate. Din loc în loc mai ardea câte un tufiş sau copac. Mai departe, un cerc de oameni care începuseră să se agite; flăcările încă nu ajunseseră dincolo de acest cerc.

În restul lumii, viața își continua cursul ei, cum făcea de nenumărați ani. Febra războiului, care va închide vinele și arterele, care va ucide nervii și va distruge creierii, încă nu-și spusese cuvântul.

În tot cursul nopții marțienii ciocăniră și se agitară, neobosiți, fără să doarmă, lucrând și pregătindu-și mașinile; din când în când se ridica către cerul înstelat o răbufnire de fum alb-verzui.

Pe la ora unsprezece, o companie de soldați trecu prin Horsell și se desfășură la marginile câmpiei, pentru a forma un cordon. Mai târziu, o a doua companie trecu prin Chobham pentru a se desfășura pe partea de nord a câmpiei. Mai mulți ofițeri de la barăcile din Inkerman veniseră pe câmp mai devreme, în cursul dimineții, și se vorbea că unul dintre ei, maiorul Eden, dispăruse. Colonelul care comanda regimentul veni până la podul dinspre Chobham și, pe la miezul nopții, începu să strângă informații de la mulțime. Autoritățile militare își dădeau seama, desigur, de seriozitatea lucrurilor. Pe la ora unsprezece, spuneau ziarele de a doua zi dimineața, porniseră de la Aldershot un escadron de cavalerie, două de pușcași, și cam patru sute de oameni din regimentul de la Cardigan.

Câteva secunde după miezul nopții, mulțimea de pe drumul dinspre Chertsey și dinspre Woking văzu o stea căzând din văzduh în pădurea de pini dinspre nord-vest. Avea o culoare verzuie și strălucea ca un fulger de vară. Era cel de al doilea cilindru.

Capitolul IX
LUPTA ÎNCEPE

În amintirea mea ziua de sâmbătă trăiește ca o zi de așteptare. De fapt, a fost o zi de moleșeală, caldă, înnorată și, după câte mi s-a spus, cu fluctuații rapide ale barometrului. Dormisem puțin, cu toate că soția mea reușise să doarmă, și m-am sculat devreme. M-am dus în grădină, înainte de micul dejun, încordându-mi auzul, dar dinspre câmp nu se auzea decât o ciocârlie.

Lăptarul veni ca de obicei. Auzindu-i zgomotul căruței, m-am dus până la gard, să-l întreb despre ultimele vești. Mi-a spus că în timpul nopții marțienii fuseseră înconjurați de trupe și că se așteptau tunurile. Apoi, ca o notă familiară și liniștitoare, am auzit trenul care se îndrepta spre Woking.

— Nu vor fi uciși, zise lăptarul, dacă aceasta se va putea evita.

Cum vecinul meu intra în grădină, am stat câtva timp de vorbă cu el, apoi am intrat în casă pentru micul dejun. Era o dimineață dintre cele mai obișnuite. Vecinul meu era de părere că în cursul zilei trupele vor reuși să-i captureze sau să-i distrugă pe marțieni.

— Păcat că este atât de greu să te apropii de ei, zise el. Ar fi interesant să aflăm cum trăiesc ei pe altă planetă; am putea să învățăm câte ceva.

Veni până la gard, întinzându-mi o mână de fragi, căci era un grădinar nu numai pasionat, dar în aceeași măsură și generos. Totodată, îmi vorbi despre incendiul pădurilor de pini de lângă Byfleet Golf Links.

— Se spune, zise el, că acolo a mai căzut unul dintre Obiectele acelea blestemate, numărul 2. Dar și unul era prea destul! Cei de la asigurări vor avea de plătit, nu glumă, până se va restabili ordinea. Vorbind, el râdea cu aerul celei mai bune dispoziții. Adăugă că pădurile continuau să ardă și îmi arătă un nor de fum. Pământul va frige sub picioare zile întregi, din cauza covorului gros al acelor de pini și al ierbii, zise el, apoi, redevenind serios murmură: Bietul Ogilvy!

După dejun, în loc să lucrez, m-am hotărât să cobor către câmp. Sub podul de cale ferată, am întâlnit un grup de soldați — cred că erau genişti —, oameni cu chipie mici şi rotunde, cu tunici roşii, murdare şi descheiate, lăsând să se vadă cămăşile albastre, cu pantaloni de culoare închisă şi cu ghete care ajungeau până la pulpe. Mi-au spus că nimeni nu era lăsat să treacă peste canal şi, privind de-a lungul drumului, spre pod, am văzut pe unul dintre oamenii regimentului de la Cardigan stând acolo de santinelă. Am stat de vorbă câtva timp cu soldații; le-am povestit cum îi văzusem cu o seară înainte pe marțieni. Nici unul dintre ei nu-i văzuse şi nu aveau decât idei vagi despre ei, aşa că m-au asaltat cu întrebări. Mi-au spus că nu ştiau cine ordonase mişcările de trupe; credeau că se iscase o neînțelegere la Horse Guards. Un genist obişnuit este în general mai bine instruit decât ceilalți soldați, şi ei au pornit să aprecieze, cu oarecare competență, condițiile particulare ale unei eventuale lupte. Le-am descris raza arzătoare, şi au început să discute între ei.

— Eu cred că trebuie să ne furişăm, adăpostiți, şi apoi să sărim pe ei, zise unul.

— Ia mai taci! zise altul. La ce bun să te mai adăposteşti împotriva razei arzătoare? Ai să te prăjeşti! Noi trebuie să ne apropiem atât cât ne permite terenul, şi apoi să săpăm o tranşee.

— Ia mai lasă-mă cu tranşeele tale! Tu nu vezi decât tranşee; ar fi trebuit să te naşti iepure, Snippy.

— Şi chiar n-au gât deloc? zise un al treilea, pe neaşteptate, un om mărunt, brunet şi taciturn, care fuma dintr-o pipă.

Mi-am repetat descrierea.

— Caracatițe, zise el, asta cred eu că sunt. Se spune că pescuiesc oameni... De data asta ne vom lupta cu peştii!

— Nu este nici o crimă să ucizi asemenea animale, zise cel care vorbise primul.

— De ce să nu bombardăm imediat creaturile astea blestemate şi să terminăm cu ele? zise omulețul brunet. Nu putem şti ce sunt în stare să facă.

— Unde sunt obuzele tale? zise cel care vorbise primul. Nu mai este vreme de pierdut. Trebuie să ne năpustim asupra lor, asta e părerea mea, şi cât mai curând.

Cam acestea erau discuțiile lor. I-am părăsit, după câteva clipe, şi m-am dus la gară, să cumpăr toate ziarele de dimineață pe care le puteam găsi.

Dar nu voi plictisi cititorul cu o descriere a acelei dimineți şi a după-amiezii şi mai lungi. Nu am reuşit să arunc o privire asupra câmpului, deoarece până şi turnurile bisericilor din Horsell şi Chobham erau în mâinile autorităților militare. Soldații cărora m-am adresat nu ştiau nimic; ofițerii erau enigmatici şi preocupați. I-am găsit pe oamenii din oraş în deplină siguranță, din cauza prezenței militarilor, şi am auzit pentru prima dată de la Marshall, tutungiul, că fiul lui era printre morții de pe câmp. Soldații i-au obligat pe oamenii de la marginea satului Horsell să-şi încuie şi să-şi părăsească locuințele.

M-am întors cam pe la ora două, pentru masa de prânz, foarte obosit, deoarece, după cum am mai spus, ziua era extrem de călduroasă şi înăbuşitoare; ca să mă răcoresc, am făcut după-amiază o baie rece. Pe la patru şi jumătate m-am dus la gară să cumpăr un ziar de seară, căci ziarele de dimineață nu dăduseră decât o descriere foarte inexactă a morții lui Stent, Henderson, Ogilvy şi a celorlalți. Dar am găsit prea puține date pe care nu le ştiam. Marțienii nu se arătau deloc. Păreau ocupați acolo, în groapa lor, de unde se auzeau ciocănituri şi ieşeau dâre de fum. Probabil că se pregă-

teau de luptă. "S-a încercat din nou să li se semnalizeze, dar fără succes", era formula stereotipă a ziarelor. Un genist mi-a spus că aceste încercări au fost făcute de un om, adăpostit într-un şanţ, cu o flamură aşezată în vârful unei prăjini lungi. Marţienii au acordat acestor avansuri tot atâta atenţie câtă am acorda noi mugetelor unei vaci.

Trebuie să mărturisesc că, văzând armata, pregătirile de luptă, mă simţeam din ce în ce mai curajos. Imaginaţia mea, devenind războinică, îi zdrobi pe invadatori în diferite chipuri; îmi reveniseră visele de bătălii şi de eroism ale copilăriei. În momentul acela credeam că lupta este inegală. Marţienii păreau extrem de neputincioşi în groapa aceea a lor.

Pe la ora trei, se auziră lovituri de tun, la intervale regulate, dinspre Chertsey sau Addlestone. Am aflat că pădurile aprinse de pini, în care căzuse cel de-al doilea cilindru, erau bombardate, în speranţa că Obiectul va putea fi distrus înainte de a se deschide. Totuşi, abia pe la ora cinci un tun de câmp fu adus la Chobham, pentru a fi folosit împotriva primului grup de marţieni.

Pe la ora şase seara, în timp ce luam ceaiul împreună cu soţia mea, pe verandă, discutând cu aprindere despre bătălia care ne ameninţa, am auzit un bubuit înăbuşit venind, de pe câmp, şi, imediat după el, o izbucnire de foc. La scurt timp se auzi, foarte aproape de noi, un trosnet puternic, prelung, care zgudui pământul; repezindu-mă afară pe pajişte, am văzut vârfurile copacilor de pe lângă Oriental College izbucnind în flăcări roşii şi fum şi turnul bisericuţei de alături prăbuşindu-se în ruine. Turla unei clădiri de alături dispăruse, iar acoperişul colegiului arăta ca după bombardamentul cu un tun de o sută de tone. Unul dintre hornurile casei noastre plesni, ca atins de o schijă, se sparse, şi o bucată din el căzând peste ţigle împrăştie o grămadă de sfărâmături roşii pe stratul de flori de lângă fereastra odăii mele de lucru.

Am rămas, soţia mea şi cu mine, uluiţi. Apoi, mi-am dat seama că toată creasta dealului Maybury putea să fie acum atinsă de raza arzătoare a marţienilor, deoarece Oriental College fusese înlăturat din cale.

Am apucat-o atunci pe soţia mea de braţ şi, fără nici o explicaţie, am târât-o după mine afară, pe drum. Apoi am scos-o şi pe servitoare, spunându-i că mă voi duce eu sus să-i aduc lada pe care o cerea cu insistenţă.

— Nu mai putem să rămânem aici, i-am spus; şi, în timp ce vorbeam, focul reîncepu, pentru o clipă, pe câmp.

— Dar unde ne vom duce? zise soţia mea, îngrozită.

Mă gândeam, năucit. Apoi mi-am amintit de verii ei din Leatherhead.

— La Leatherhead! am strigat, peste zgomotul care se auzea din nou.

Ea îşi întoarse privirile în josul dealului. Oamenii ieşeau, nedumeriţi, din casele lor.

— Cum vom ajunge la Leatherhead? zise ea.

La poalele dealului, nişte ostaşi treceau călare pe sub podul de cale ferată; trei intrară, în galop, prin porţile deschise de la Oriental College; alţi doi descălecară şi începură să alerge din casă în casă. Soarele strălucind prin fumul care se ridica din vârful copacilor părea sângeriu şi arunca o lumină sinistră şi neobişnuită peste toate lucrurile.

— Stai aici, zisei eu; aici eşti în siguranţă; şi am pornit în grabă spre Spotted Dog, deoarece ştiam că hangiul avea un cal şi un docar. Alergam, dându-mi prea bine seama că într-o clipă toată lumea de pe această parte a dealului se va pune în mişcare. L-am găsit pe hangiu la tejghea, cu totul neştiutor de ceea ce se petrecea dincolo de hanul lui. Un om, stând cu spatele la mine, vorbea cu el.

— Trebuie să-mi dați o liră, zise hangiul, şi nu am pe nimeni care să conducă docarul.

— Îți dau două lire, zisei eu, peste umărul străinului.

— De ce?

— Şi ți-l aduc înapoi către miezul nopții!

— Doamne! zise hangiul; dar ce-i graba asta? Este o afacere pe cinste pentru mine. Două lire şi mi-l aduci înapoi? Dar ce s-a întâmplat?

I-am explicat în grabă că trebuia să-mi părăsesc casa, şi am obținut astfel docarul. În clipa aceea, nu mi se părea atât de urgent ca hangiul să-şi părăsească şi el casa. Am avut grijă să obțin docarul imediat, am adus calul de căpăstru de-a lungul drumului şi, lăsându-l în grija soției mele şi a servitoarei, m-am repezit în casă şi am împachetat câteva lucruri de valoare, argintăria şi altele. În acest timp, fagii de lângă casă ardeau, iar din gardurile de pe drum se ridicau limbi roşii de flăcări. În timp ce eram ocupat cu aceste treburi, apăru în goană unul dintre ostaşii care descălecaseră. El umbla din casă în casă, prevenind pe oameni să plece. Tocmai trecea, când am ieşit pe uşa din față, cărându-mi comorile înfăşurate într-o față de masă. Am strigat după el:

— Ce noutăți?

Se întoarse, cu ochii holbați, îngână ceva "că au ieşit cu un fel de capac de oală", şi continuă să alerge spre poarta casei din vârful dealului. Un vârtej neaşteptat de fum negru, trecând de-a curmezişul drumului, îl ascunse pentru o clipă vederii. Am alergat la poarta vecinului, am bătut şi am descoperit ceea ce ştiam de altfel de mai înainte, anume că plecase împreună cu soția lui la Londra şi îşi încuiaseră casa. Am intrat din nou la mine acasă, după cum promisesem, să aduc lada servitoarei; i-am târât-o afară, i-am aşezat-o alături, la spatele docarului, apoi am apucat hățurile şi m-am urcat alături de soția mea, în față. După o clipă, ieşisem din goana fumului şi zgomotului şi coboram panta opusă a dealului Maybury, către Old Woking.

În fața noastră se întindea o privelişte liniştită şi însorită, cu holde de grâu de fiecare parte a drumului: firma hanului Maybury se legăna uşor. Ajuns la poalele dealului, mi-am întors capul să privesc la panta pe care o părăseam. În aerul liniştit se ridicau nori groşi de fum negru, întrerupți de limbi roşii de foc, aruncând umbre negre pe vârfurile copacilor înverziți. Fumul se şi întinsese departe, spre răsărit şi apus, spre pădurile de pini de la Byfleet de la răsărit, şi spre satul Woking, de la apus. Drumul era presărat de oameni care alergau către noi. Foarte slab, dar foarte desluşit se auzeau acum, prin aerul liniştit şi fierbinte, bubuitul unui tun, care apoi încetă, şi pocniturile intermitente ale puştilor. Probabil că marțienii incendiau tot ceea ce şedea în calea razei lor arzătoare.

Cum nu sunt un vizitiu încercat, am fost silit să-mi îndrept imediat atenția asupra calului. Când m-am întors din nou să privesc, fumul negru se ascunsese după cel de al doilea deal. Am îndemnat calul cu biciul, apoi i-am dat frâul liber, până când am lăsat Woking şi Send între noi şi răfuirea aceea violentă. Între Woking şi Send am ajuns din urmă şi am întrecut trăsura medicului.

Capitolul X
ÎN FURTUNĂ

Leatherhead se află cam la douăsprezece mile depărtare de Maybury Hill. În aer plutea mirosul de fân, deasupra păşunilor bogate de dincolo de Pyrford, şi, de fiecare parte a drumului, gardurile vii erau împodobite, ve-

sel, cu o mulțime de măcieşi. Tirul masiv care izbucnise în timp ce coboram dealul Maybury încetase tot atât de brusc precum începuse, lăsând seara liniştită şi plină de pace. Am ajuns fără nici o piedică la Leatherhead, pe la ora nouă, şi calul s-a odihnit o oră, în timp ce am luat cina împreună cu verii mei, lăsându-le-o pe soția mea în grijă.

În tot timpul călătoriei, soția mea fusese neobişnuit de tăcută şi părea copleşită de prevestiri rele. I-am vorbit, încercând s-o liniştesc, arătându-i că marțienii erau legați de acea groapă prin greutatea lor excesivă şi că, în cel mai rău caz, nu puteau decât să se târască puțin afară din ea; dar ea îmi răspundea numai în monosilabe. Dacă n-ar fi fost promisiunea pe care i-o făcusem hangiului, cred că m-ar fi rugat să rămân peste noapte în Leatherhead. O, de aş fi rămas! Când ne-am despărțit, fața ei — îmi amintesc bine — era extrem de albă.

În ceea ce mă priveşte, trăisem toată ziua într-o surescitare febrilă. Îmi pătrunsese în sânge ceva foarte asemănător cu febra războinică care cuprinde uneori o comunitate civilizată şi, în sinea mea, nu eram prea supărat că trebuia să mă întorc în noaptea aceea la Maybury. Îmi era chiar teamă că împuşcăturile pe care le auzeam ar fi putut însemna exterminarea invadatorilor din Marte. Pot să-mi exprim mai bine starea de spirit, spunând că doream să fiu de față la moartea lor.

Când am pornit la drum, ceasul arăta aproape unsprezece. Noaptea era neobişnuit de întunecoasă; pentru mine, care ieşeam din casa luminată a verilor mei, părea cu adevărat neagră şi tot atât de fierbinte şi înăbuşitoare ca şi ziua care trecuse. Norii zburau în goană pe cer, cu toate că nici o adiere nu mişca arbuştii din jur. Servitorul verilor mei aprinsese amândouă felinarele. Din fericire, cunoşteam foarte bine drumul. Soția mea rămase în lumina din pragul uşii şi mă privi până când m-am suit în docar. Apoi se întoarse brusc şi intră în casă, lăsându-i pe verii mei să-mi ureze drum bun.

M-am simțit puțin cam deprimat, la început, fiind molipsit de temerile soției mele, dar în scurt timp gândurile mi s-au oprit din nou asupra marțienilor. În clipa aceea, nu ştiam absolut nimic despre evoluția luptei din timpul serii. Nu cunoşteam nici măcar împrejurările care precipitaseră conflictul. În timp ce treceam prin Ockham (acesta era drumul pe care mă întorceam, nu prin Send Old Woking), am văzut, de-a lungul orizontului, spre apus, o lumină sângerie, care, în timp ce mă apropiam, se ridica încet pe cer. Norii mişcători ai furtunii care se apropia se amestecau acolo cu mase de fum negru şi roşu.

Strada Ripley era pustie şi, în afară de câteva ferestre luminate, satul nu arăta nici un semn de viață; abia am reuşit să evit un accident, la cotitura drumului spre Pyrfold, unde un grup de oameni şedeau cu spatele la mine. Nu mi-au spus nimic, când am trecut pe lângă ei. Nu ştiu dacă ei aveau cunoştință de cele întâmplate dincolo de deal şi nu ştiu dacă locuințele tăcute pe lângă care treceam în drumul meu dormeau în pace, sau erau părăsite, pustii, sau erau bântuite de teroarea nopții.

De la Ripley până la Pyrford nu am putut să mai văd lumina roşie, deoarece am trecut prin valea Wey. Când am urcat micul deal de după biserica din Pyrford, lumina mi-a apărut din nou, iar copacii din jurul meu fremătau la primele semne ale furtunii care se apropia. Atunci am auzit bătând miezul nopții, apoi mi-a apărut silueta dealului Maybury, cu vârful copacilor şi ale acoperişurilor profilându-se negre şi precise pe cerul înroşit.

Chiar în timp ce priveam la aceste contururi, o flacără verzuie, sinistră, lumină în jurul meu drumul, lăsând să se vadă pădurile îndepărtate dinspre Addlestone. Am simțit hățurile smucindu-se. Norii grăbiți fură par-

că sfâşiaţi de o fâşie verde de foc, care le ilumină învolburarea căzând apoi pe câmp, în stânga mea. Era cea de a treia stea căzătoare!

După o clipă, izbucni un violet orbitor, prin contrast, şi se aprinse primul fulger al furtunii care se apropia; tunetul izbucni deasupra capului meu ca o rachetă. Calul, luând zăbala între dinţi, o porni în goană.

Am pornit pe panta uşoară care coboară până la poalele dealului Maybury. Fulgerele, odată pornite, continuară într-o succesiune rapidă, cum nu mai văzusem niciodată. Bubuiturile succesive ale tunetelor, cu acompaniament de trosnituri ciudate, păreau mai curând zgomotele unei gigantice maşini electrice decât ecourile unor tunete obişnuite. Izbucnirile de lumină erau orbitoare şi mă năuceau, iar o grindină măruntă îmi biciuia obrajii, în timp ce coboram panta.

La început, n-am privit nimic altceva decât drumul din faţa mea, dar apoi, deodată, atenţia mi-a fost atrasă de o formă care se mişca cu repeziciune, în jos, pe coasta opusă a dealului Maybury. Am crezut, mai întâi, că este acoperişul ud al unei case, dar un fulger, venind imediat după un altul, îmi ajută să văd că forma avea o mişcare rapidă de rotaţie. Probabil că era o iluzie optică — o clipă de întuneric care te năucea, apoi, într-un fulger ca lumina zilei, clădirea roşie a Orfelinatului, lângă vârful dealului, crestele verzi ale pinilor, şi acest obiect necunoscut, ivindu-se clar, precis, strălucitor.

Ce mi-a fost dat să văd! Cum aş putea să-l descriu? Un tripod monstruos, mai înalt decât o casă cu mai multe etaje, păşea peste pinii tineri, strivindu-i în drum; o maşină mişcătoare, de metal lucitor, înaintând peste tufişuri; din corpul ei atârnau cabluri articulate, de oţel, şi zăngănitul asurzitor se amesteca cu zgomotul tunetelor. Un fulger, şi maşina îmi apăru limpede, păşind cu două picioare deodată, pentru a dispărea şi a reapărea din nou aproape imediat, la o sută de metri mai aproape, o dată cu fulgerul următor. Vă puteţi închipui un taburet cu trei picioare care se apleca şi păşea zgomotos pe suprafaţa pământului? Era impresia pe care am avut-o atunci, în lumina fulgerelor. Dar, în locul unui taburet, închipuiţi-vă un uriaş trup mecanic, aşezat pe trei picioare.

Apoi, deodată, pinii pădurii din faţa mea fură daţi de o parte şi de alta, ca nişte trestii subţiri printre care şi-ar deschide drumul un om; fură smulşi şi culcaţi la pământ, şi apăru un al doilea tripod uriaş, năpustindu-se, după cum mi se părea, de-a dreptul către mine. Iar eu goneam, în galopul calului, drept către el! La vederea celui de al doilea monstru, mi-am pierdut calul de-a binelea; fără să mă opresc, pentru a mai privi, am smucit cu putere hăţurile ca să întorc calul spre dreapta şi în clipa următoare docarul s-a rostogolit peste cal; hulubele s-au sfărâmat cu zgomot, iar eu am fost aruncat într-o parte, căzând într-o băltoacă.

M-am ridicat aproape imediat şi m-am ghemuit, cu picioarele încă în apă, sub un boschet de grozamă. Calul zăcea nemişcat (îşi frânsese gâtul, bietul animal!) şi la lumina fulgerelor vedeam masa neagră a docarului răsturnat şi conturul unei roţi care se mai învârtea încet. În clipa următoare, uriaşa maşină trecu pe lângă mine şi urcă dealul către Pyrford.

Văzut de aproape, colosul avea o înfăţişare extrem de stranie, căci nu era un simplu mecanism insensibil, înaintând pe drum. Şi totuşi, era o maşină, cu un zăngănit metalic şi răsunător, şi având nişte tentacule lungi, flexibile şi lucitoare (una dintre ele ţinea un pin tânăr), care se legănau, zgomotoase, în jurul acestui trup bizar. În timp ce păşea, maşina îşi alegea drumul, iar scufia de bronz aşezată deasupra ei se mişca încoace şi încolo, ca un cap care priveşte de jur împrejur. În spatele corpului principal se afla o cutie imensă de metal alb, ca un uriaş coş pescăresc; când

monstrul trecu pe lângă mine, din încheieturile membrelor răbufnea un fum verde. Într-o clipă, tripodul se îndepărtă.

Atât am văzut, atunci foarte vag, sub scurtele țâşniri ale fulgerelor, în succesiunea de lumină orbitoare şi întuneric profund.

Trecând pe lângă mine, colosul scoase un urlet puternic, asurzitor, care acoperi tunetul: "Aluu! aluu!", şi în clipa următoare îl ajunse din urmă pe tovarăşul lui, la o jumătate de milă depărtare; apoi se aplecară amândoi asupra unui obiect care se afla pe câmpie. Sunt sigur că obiectul era cel de al treilea din cei zece cilindri trimişi de marțieni pe pământ.

Am rămas câteva minute în ploaie şi întuneric, privind, prin lumina intermitentă, la aceste ființe monstruoase de metal care se mişcau în depărtare, pe deasupra arbuştilor. Începuse să cadă o grindină măruntă şi, după cum se întețea sau se rărea, formele lor apăreau când încețoşate, când mai lămurite. Din când în când, fulgerele se opreau şi noaptea le înghițea cu totul.

Eram leoarcă de ploaie şi de apa din băltoaca în care intrasem. A trecut câtva timp până când, risipindu-mi-se uluiala, am putut să mă ridic pe un loc mai înalt şi mai uscat şi să mă gândesc la primejdia iminentă.

Nu departe de mine se afla o colibă mică de lemn, cu o singură încăpere, înconjurată de câteva straturi de cartofi. Am reuşit, în cele din urmă, să mă ridic în picioare; aplecat din şale şi folosind fiecare adăpost, m-am apropiat în goană de colibă. Am bătut în uşă, dar n-am izbutit să mă fac auzit de cei dinăuntru (dacă înăuntru era cineva), astfel că după câtva timp am renunțat şi, strecurându-mă cea mai mare parte a drumului printr-un şanț, am reuşit să trec neobservat de aceste maşini monstruoase, până la pădurea de pini dinspre Maybury.

Mi-am continuat drumul la adăpostul pădurii, ud şi tremurând de frig, către propria mea casă. Orbecăiam printre copaci încercând să ghicesc cărarea. Pădurea era învăluită în beznă, căci fulgerele deveniseră mai rare, iar grindina, care se revărsa într-un adevărat torent, cădea în coloane prin golurile frunzişului bogat.

Dacă mi-aş fi dat bine seama de semnificația celor văzute, ar fi trebuit să încerc imediat să-mi găsesc drumul spre Street Chobham, înapoindu-mă astfel la soția mea, în Leatherhead. Dar m-au împiedicat, în noaptea aceea, atât straniile împrejurări, cât şi deplorabila mea stare fizică; eram zdrobit, obosit, ud până la piele, asurzit şi orbit de furtună.

În minte îmi plutea, neclară, ideea de a mă întoarce la mine acasă, şi acesta era un motiv suficient pentru a mă hotărî. M-am poticnit printre copaci, am căzut într-un şanț, mi-am zdrobit genunchii de o scândură, şi în cele din urmă am ieşit, bălăcindu-mă, pe drumul care coboară de la College Arms. Spun bălăcindu-mă, deoarece apa se scurgea, împreună cu nisipul, pe coasta dealului, într-un şuvoi noroios. În întuneric, un om se ciocni de mine, gata să mă trântească pe spate.

Omul scoase un strigăt de spaimă, sări într-o parte şi o luă la goană, mai înainte de a-mi fi venit în fire ca să-i vorbesc. Furtuna era atât de violentă în acel loc, încât cu mare greutate am reuşit să urc dealul. M-am tras lângă gardul din stânga şi, ținându-mă de el, am putut să-mi continui drumul.

Aproape de vârf, am călcat pe ceva moale şi, la lumina unui fulger, am văzut lângă picioarele mele o grămadă de haine negre şi o pereche de ghete. Lumina fulgerului dispăru înainte de a putea desluşi mai bine poziția în care zăcea necunoscutul. Am rămas locului, aşteptând fulgerul următor. Când lumina țâşni din nou, am văzut că era un om robust, îmbrăcat simplu, dar nu zdrențăros; capul îi era adus sub trup, şi omul zăcea ghemuit lângă gard, ca şi cum ar fi fost aruncat acolo cu violență.

Stăpânindu-mi repulsia firească a omului care nu mai atinsese niciodată un cadavru, m-am aplecat şi l-am întors cu faţa în sus, ca să văd dacă îi mai bătea inima. Era mort de-a binelea. Se pare că îşi frânsese grumazul. Când fulgerul lumină pentru a treia oară, i-am văzut chipul. Am sărit în picioare. Era hangiul de la Spotted Dog, al cărui docar îl închiriasem.

Am păşit cu băgare de seamă peste el şi mi-am continuat drumul către vârful dealului. Am lăsat în urmă postul de poliţie şi College Arms, îndreptându-mă spre casa mea. Nu se mai vedea nimic arzând pe coasta dealului, cu toate că de pe câmp continua să se vadă o lumină roşie şi un vârtej roşcat de fum, ridicându-se în bătaia grindinei. Atât cât puteam să văd la lumina fulgerelor, casele din jurul meu erau în cea mai mare parte neatinse. Lângă College Arms, în mijlocul drumului, zăcea un morman întunecat.

Mai jos, către podul Maybury, se auzeau glasuri şi zgomot de paşi, dar n-am avut curajul să strig sau să mă îndrept într-acolo. Am descuiat uşa, am intrat, am închis uşa în urma mea, încuind-o cu cheia, m-am îndreptat, clătinându-mă, spre scară şi m-am aşezat jos. Nu vedeam în faţa ochilor decât monştrii metalici, umblând de colo-colo, şi cadavrul zdrobit de lângă gard.

M-am ghemuit la picioarele scării, cu spatele rezemat de perete, dârdâind violent.

Capitolul XI
LA FEREASTRĂ

Am spus mai înainte că furtuna emoţiilor mele are darul să înceteze de la sine. După câtva timp, mi-am dat seama că eram îngheţat şi ud, şi că pe covorul scării se formaseră în jurul meu mici băltoace de apă. M-am ridicat, aproape mecanic, m-am dus în sufragerie şi am băut puţin whisky, apoi m-am gândit să-mi schimb hainele.

După ce m-am schimbat, am urcat în camera mea de lucru, fără să pot spune în ce scop o făceam. Fereastra camerei mele dă, pe deasupra copacilor şi a căii ferate, spre câmpul din Horsell. În graba plecării noastre, rămăsese deschisă. Coridorul era întunecat şi, prin contrast cu imaginea din cadrul ferestrei, întreaga încăpere părea stăpânită de un întuneric de nepătruns. M-am oprit brusc în prag.

Furtuna trecuse. Turnurile lui Oriental College dispăruseră, ca şi pinii din jur şi departe se vedea câmpul din jurul gropilor de nisip luminat de o strălucire roşie şi vie. În această lumină, se mişcau neîncetat, încoace şi încolo, nişte forme enorme şi negre, groteşti şi stranii.

Era ca şi cum întreaga regiune din direcţia aceea fusese într-adevăr cuprinsă de flăcări — o coastă întinsă de deal, presărată cu mici limbi de foc agitându-se şi răsucindu-se sub rafalele furtunii care începea să se potolească şi aruncând reflexe roşii pe norii călători de deasupra. Din când în când, câte o trâmbă de fum, de la vreun incendiu mai apropiat, trecea prin faţa ferestrei mele, ascunzând formele marţienilor. Nu puteam să văd ce anume făceau, nici să le desluşesc prea bine formele, şi nici să recunosc obiectele negre care îi preocupau. Nu puteam să văd nici focul din apropiere, cu toate că reflexele lui dansau pe peretele şi pe tavanul camerei mele. În aer plutea, răşinos şi pătrunzător, un miros de ars.

Am închis fără zgomot uşa şi m-am furişat către fereastră. Pe măsură ce mă apropiam de ea, perspectiva se deschidea până a cuprins, într-o parte, casele din jurul gării Woking, şi de cealaltă parte, pădurile de pin,

carbonizate şi înnegrite, din Byfleet. La poalele dealului se vedea o lumină, pe calea ferată, aproape de pod, şi multe dintre casele aşezate de-a lungul drumului spre Maybury şi pe străzile de lângă gară erau nişte ruine în flăcări. La început, lumina de pe calea ferată m-a nedumerit: era puternică, lângă un morman întunecat având, spre dreapta, un şir de dreptunghiuri galbene. Apoi am recunoscut un tren sfărâmat, cu partea din faţă distrusă, incendiată, şi cu ultimele vagoane încă pe şine.

Între aceste trei centre principale de lumină, casele, trenul şi regiunea incendiată dinspre Chobham, se întindeau spaţii neregulate de întuneric, întrerupte ici şi colo de fâşii de pământ care ardeau înăbuşit, fumegând. Întinderea neagră, presărată cu flăcări, forma un spectacol dintre cele mai ciudate. Îmi amintea, mai mult decât orice, priveliştea fabricilor de ceramică în timpul nopţii. La început, n-am putut să desluşesc nici un om, cu toate că îmi încordam privirea să descopăr vreunul. Mai târziu, am văzut, în lumina gării din Woking, câteva forme negre care alergau, una în urma alteia, de-a lungul liniei.

Acest haos de flăcări era, deci, micul univers unde trăisem în siguranţă ani de zile! Încă nu ştiam ce se întâmplase în ultimele şapte ore; şi nici nu cunoşteam, cu toate că începusem să bănuiesc, legătura dintre coloşii mecanici şi făpturile greoaie, leneşe, pe care le văzusem prelingându-se din cilindru. Cu un ciudat sentiment de curiozitate impersonală, mi-am întors fotoliul spre fereastră şi m-am aşezat, privind către regiunea întunecată, şi mai ales către cele trei forme negre şi gigantice care se agitau încoace şi încolo, în lumina din jurul gropilor de nisip.

Păreau că desfăşoară o activitate intensă. Am început să mă întreb ce puteau să fie aceşti coloşi. Erau oare nişte mecanisme dotate cu raţiune? Ştiam că faptul este cu neputinţă. Sau în fiecare maşină se afla câte un marţian, care o conducea, o dirija, o folosea, la fel cum creierul unui om conduce mişcările trupului? Am început să le compar cu maşinile construite de oameni, să mă întreb, pentru prima oară în viaţa mea, ce impresie poate să producă un cuirasat sau o maşină cu aburi unui animal inferior inteligent.

Furtuna limpezise cerul şi pe deasupra fumului care se ridica din pământul incendiat se zărea Marte, ca un mic punct tot mai palid, îndreptându-se către apus. Un soldat pătrunse în grădina mea. Am auzit un zgomot uşor şi, trezindu-mă din letargia care mă cuprinsese, am privit în jos şi am văzut o formă nedesluşită căţărându-se pe gard. La vederea unei fiinţe omeneşti, toropeala mi-a dispărut şi m-am aplecat nerăbdător pe fereastră.

— Pssst! l-am chemat, în şoaptă.

Omul se opri călare pe gard, şovăind. Apoi trecu peste gard şi veni de-a curmezişul peluzei, până la colţul casei. Mergea aplecat, călcând uşor.

— Cine-i acolo? zise el, tot în şoaptă, privind în sus, de sub fereastră.

— Unde te duci? l-am întrebat.

— Dumnezeu ştie...

— Vrei să te ascunzi?

— Chiar aşa.

— Vino înăuntru!

Am coborât, i-am descuiat uşa, l-am lăsat să intre şi am încuiat din nou uşa. Nu puteam să-i văd faţa. Era cu capul gol şi cu tunica descheiată.

— Doamne sfinte! zise el, în timp ce îl conduceam înăuntru.

— Ce s-a întâmplat? întrebai eu.

— Dar ce nu s-a întâmplat?

Am putut să văd, prin întuneric, cum face un gest de disperare.

— Ne-au măturat... pur şi simplu ne-au măturat, repeta el întruna.

Mă urmă, aproape mecanic, în sufragerie.

— Bea puţin whisky, i-am zis, turnându-i o porţie bună.

El o bău. Apoi, deodată, se aşeză la masă, îşi puse capul pe braţe şi începu să suspine şi să plângă ca un copil, într-un acces de deznădejde, în timp ce eu, cu o ciudată uitare a propriei deznădejdi de mai înainte, şedeam lângă el, uimit.

A trecut mult timp până când şi-a potolit nervii şi a putut să-mi răspundă la întrebări, şi chiar şi atunci mi-a vorbit confuz şi întretăiat. El comanda o piesă de artilerie şi nu intrase în acţiune decât pe la ora şapte. În clipa aceea, incendiul continua pe câmp şi primul grup de marţieni se furişa încet spre cel de al doilea cilindru, la adăpostul unei paveze de metal.

Mai târziu, această pavăză se ridică pe trei picioare, devenind prima dintre maşinile de luptă pe care le văzusem. Tunul pe care îl comanda fusese pus în poziţie de tragere lângă Horsell, pentru a domina gropile de nisip, şi sosirea lui avusese darul de a precipita acţiunea. În timp ce tunarii aşezau tunul, calul i se împiedică şi căzu, aruncându-l într-o depresiune a terenului. În aceeaşi clipă, în spatele lui, tunul explodă, muniţia sări în aer, totul fu cuprins de flăcări, jur-împrejur, şi se trezi zăcând sub un morman de cadavre carbonizate, oameni şi cai.

— Am rămas nemişcat, zise el, înspăimântat şi zăpăcit, strivit sub pieptul unui cal. Am fost măturaţi! Şi ce duhoare... Dumnezeule! Ca de carne arsă! Mă rănisem la spate, căzând de pe cal, şi a trebuit să zac acolo până mi-am revenit. Cu o clipă mai înainte eram ca la paradă... şi apoi trosc, duf! Măturaţi! repetă el.

Rămăsese ascuns mult timp sub leşul calului, aruncând pe furiş câte o privire de-a curmezişul câmpului. Oamenii din regimentul Cardigan încercaseră un atac, în dezordine, împotriva gropii, dar au fost pur şi simplu desfiinţaţi. Apoi monstrul se ridicase în picioare şi începuse să se plimbe în voie, încoace şi încolo, dea curmezişul câmpului, printre puţinii fugari, întorcându-şi în toate părţile acoperişul în formă de cap, exact cum ar face un om acoperit cu o glugă. Ţinea, cu un fel de braţ, o cutie complicată de metal, învăluită în scântei verzi, şi dintr-o pâlnie a acesteia ţâşnea raza arzătoare.

În câteva clipe, pe câmp nu se mai afla, după cât putuse să vadă soldatul, nici o fiinţă vie, şi ardeau toate tufişurile şi copacii care nu se transformaseră mai dinainte în schelete carbonizate. Cavaleriştii se aflau pe drum, dincolo de curbura terenului, şi el n-a putut să vadă ce li se întâmplase. A auzit puştile pocnind câtva timp, până se liniştiră. La început, colosul cruţă gara din Woking şi grupul de case din jurul ei; apoi, într-o clipă, raza arzătoare fu îndreptată asupra lor şi oraşul deveni un morman de ruine în flăcări. Atunci monstrul stinse raza arzătoare şi, întorcând spatele artileristului, se îndreptă către pădurile fumegânde de pini, care adăposteau cel de al treilea cilindru. În timpul acesta din groapă se ridică un alt colos strălucitor.

Cel de al doilea monstru porni pe urmele primului, şi atunci artileristul începu să se furişeze cu multă grijă prin cenuşa fierbinte a buruienilor, către Horsell. El reuşi să ajungă nevătămat în şanţul de lângă şosea, pe unde a fugit până la Woking. Din acest punct, povestirea lui se transformă într-o serie de exclamaţii. Ajunsese într-un loc de netrecut. Se pare că acolo puţini oameni mai erau în viaţă, cei mai mulţi înnebuniţi şi acoperiţi de arsuri. Un incendiu îl întoarse din drum, şi omul se ascunse printre grămezile de ziduri dărâmate şi arse, în timp ce unul dintre uriaşii marţienilor trecea pe acolo. Îl văzu urmărind un om, ridicându-l cu una din tentacule-

le lui de oțel şi izbindu-i capul de trunchiul unui pin. În cele din urmă, după căderea nopții, artileristul o luă la goană şi ajunse până la calea ferată.

De atunci, el se strecurase înainte, către Maybury, în speranța că, îndreptându-se spre Londra, va scăpa de primejdie. Oamenii se ascundeau în şanțuri şi în pivnițe, şi mulți dintre supraviețuitori fugiseră spre satul Woking şi spre Send. Era chinuit de sete, până când a găsit lângă podul de cale ferată o conductă spartă, din care apa țâşnea pe drum ca dintr-un izvor.

Aceasta este povestirea pe care i-am smuls-o, frază cu frază. Povestindu-mi, şi încercând să mă facă să văd ceea ce văzuse el, omul se mai liniştise. Îmi spusese încă la începutul povestirii că nu mâncase nimic de la prânz şi, găsind în cămară nişte friptură de oaie şi nişte pâine, le-am adus în odaie. N-am aprins nici o lampă, de teamă să nu atragem atenția marțienilor, şi trebuia să pipăim de fiecare dată cu mâinile pentru a nimeri pâinea sau carnea. În timp ce vorbea, lucrurile din jurul nostru începuseră să se desluşească prin întuneric, iar tufişurile călcate în picioare şi trandafirii rupți, de dincolo de fereastră, căpătau contururi distincte. Părea că prin grădină trecuse un grup de oameni sau de animale. Am început să disting chipul omului, înnegrit şi răvăşit, şi fără îndoială că şi eu arătam la fel.

După ce am isprăvit de mâncat, am urcat încet până în odaia mea de lucru, am privit din nou prin fereastra deschisă. Valea se transformase, într-o singură noapte, într-o întindere de cenuşă. Incendiile se potoliseră. Pe unde bântuiseră flăcările se ridicau acum şuvițe de fum; nenumărate ruine ale caselor sfărâmate şi devastate, copacii doborâți şi înnegriți, tot ceea ce noaptea ascunsese privirii, se desluşea în lumina nemiloasă a zorilor, ca o pustietate îngrozitoare. Şi totuşi, ici şi colo, câte un obiect avusese norocul să scape — un semnal alb de la calea ferată, o seră albă şi proaspătă, printre dărâmături. Niciodată, în istoria războaielor, distrugerea nu fusese atât de totală, fără nici o alegere. Trei dintre giganții metalici şedeau în jurul gropii, scânteietori în lumina tot mai puternică a răsăritului, rotindu-şi capetele, ca şi cum ar fi supravegheat pustiirea pe care o săvârşiseră.

Mi s-a părut că groapa fusese lărgită, şi, din când în când, din ea răbufneau vaporii de un verde viu în lumina crescândă a zorilor, răbufneau, se răsuceau şi se destrămau, dispărând.

Ceva mai departe, se înălțau coroanele de foc dinspre Chobham. În lumina primelor raze de soare, ele se schimbară în coloane de fum roşiatic.

Capitolul XII
CE AM VĂZUT DIN DISTRUGEREA WEYBRIDGE-ULUI ŞI SHEPPERTON-ULUI

Când lumina zorilor deveni mai puternică, ne-am retras de la fereastra de la care îi privisem pe marțieni şi am coborât fără zgomot la parter.

Artileristul a fost de acord cu mine că nu era indicat să rămânem în casă. El îmi spuse că avea de gând să se îndrepte către Londra şi de acolo să ajungă la unitatea lui — bateria numărul 12 de Artilerie călare. Planul meu era să mă întorc imediat la Leatherhead; mă impresionase atât de mult puterea marțienilor, încât hotărâsem să-mi duc soția la Newhaven şi să plec imediat cu ea din țară. Aceasta, deoarece îmi dădeam prea bine seama că regiunea din jurul Londrei va deveni în mod inevitabil teatrul unor lupte dezastruoase, mai înainte ca aceste creaturi să fie distruse.

Totuşi, între noi şi Leatherhead se afla cel de al treilea cilindru, cu uriaşii care-l păzeau. Dacă aş fi fost singur, cred că mi-aş fi încercat norocul să trec prin această regiune. Dar artileristul a fost de altă părere:

— Nu are nici un rost, zise el, să laşi văduvă o soţie cumsecade.

În cele din urmă, am consimţit să merg cu el, la adăpostul pădurii, spre nord, până la Street Cobham, înainte de a ne despărţi. De acolo, urma să fac un mare ocol, pe la Epsom, pentru a ajunge la Leatherhead.

Eu aş fi plecat imediat, dar tovarăşul meu era în serviciul militar activ şi se pricepea mai bine decât mine. M-a pus să caut prin casă o sticlă, pe care o umplu cu whisky; ne-am îndesat toate buzunarele cu pachete de biscuiţi şi felii de friptură. Apoi ne-am furişat din casă şi am alergat cât am putut de repede pe drumul desfundat pe care venisem cu o seară înainte. Casele păreau pustii. Pe drum, zăceau trei cadavre carbonizate, laolaltă, ucise de raza arzătoare; ici şi colo se aflau lucruri pierdute în fugă — un pendul, un papuc, o lingură de argint şi alte asemenea mici obiecte de preţ. La colţul care dădea spre oficiul poştal, un cărucior, fără cal, plin cu lăzi şi cu mobile, şedea aplecat pe o roată spartă. O casetă, deschisă în grabă, era aruncată sub dărâmături.

În afară de pavilionul Orfelinatului, care continua să ardă, casele de aici nu suferiseră prea mult. Raza arzătoare răsese doar hornurile şi trecuse mai departe. Totuşi, în afară de noi, se părea că nu mai există nici o fiinţă vie pe dealul Maybury. Majoritatea locuitorilor fugiseră, probabil, pe drumul spre Old Woking — pe unde mersesem şi eu cu docarul la Leatherhead — sau poate că erau ascunşi.

Am coborât pe străduţă, pe lângă cadavrul omului în negru, udat de ploaia nopţii trecute, şi am intrat în pădurea de la poalele dealului. Am trecut prin pădure, spre calea ferată, fără să întâlnim ţipenie de om. Pădurile de pe cealaltă parte a liniei ferate nu erau decât nişte cioturi arse şi înnegrite; cei mai mulţi dintre copaci erau la pământ, dar câţiva dintre ei mai şedeau în picioare, trunchiuri triste, cenuşii, cu frunzişul nu verde, ci brun-întunecat.

Pe partea noastră, focul nu făcuse altceva decât să cojească arborii din apropiere; nu reuşise să-i ardă de tot. Într-un loc, pădurarii lucraseră cu o zi înainte; copacii, doborâţi şi aşezaţi în stive, zăceau într-un luminiş; alături de motorul ferăstrăului mecanic se înălţau grămezi de rumeguş. În apropiere se afla o colibă improvizată, pustie. Nu se simţea nici o suflare de vânt şi totul era ciudat de liniştit. Chiar şi păsările tăceau şi, în timp ce continuam să alergăm, vorbeam amândoi în şoaptă, privind din când în când înapoi. O dată sau de două ori ne-am oprit să ascultăm.

După câtva timp, ne-am apropiat de şosea, şi în clipa aceea am auzit un tropot de copite şi, printre trunchiurile copacilor, am văzut trei cavalerişti călărind încet către Woking. I-am strigat; s-au oprit, iar noi ne-am îndreptat în grabă spre ei. Erau un locotenent şi doi soldaţi din regimentul opt de cavalerie, cu un instrument asemănător teodolitului, despre care artileristul mi-a spus că era un heliograf.

— Sunteţi primii oameni pe care i-am întâlnit în dimineaţa aceasta pe aici, zise locotenentul. Ce se întâmplă?

Glasul, ca şi faţa, exprima nelinişte. Oamenii din spatele lui ne priveau curioşi. Artileristul sări de pe taluz pe şosea şi salută.

— Tunul mi-a fost distrus aseară, sir. M-am ascuns. Încerc să ajung la bateria mea, sir. Cred că veţi întâlni marţieni cam la jumătate de milă, pe drumul acesta.

— Cum naiba arată? întrebă locotenentul.

— Nişte uriaşi cu armură, sir. O sută de picioare înălţime. Au trei picioare şi un trup ca de aluminium, cu un cap mare şi puternic, acoperit de un fel de glugă, sir.

— Ia mai lasă-mă! zise locotenentul. Ce prostie!

— Veți vedea, sir. Poartă un fel de cutie, sir, care aruncă foc şi te loveşte de moarte.

— Ce vrei să spui... un tun?

— Nu, sir, şi artileristul începu o descriere amănunțită a razei arzătoare. La jumătatea povestirii, locotenentul îl întrerupse şi întoarse privirea către mine. Eu rămăsesem pe taluzul de la marginea drumului.

— Este perfect adevărat, zisei eu.

— Foarte bine, zise locotenentul, cred că e de datoria mea să văd şi eu. Ascultă, zise el către artilerist, suntem detaşați aici ca să le spunem oamenilor să-şi părăsească casele. Ar fi mai bine să te duci şi să-i raportezi generalului de brigadă Marvin — să-i spui tot ce ştii. Îl găseşti la Weybridge. Cunoşti drumul?

— Îl cunosc eu, i-am spus, şi locotenentul îşi întoarse din nou capul către sud.

— Jumătate de milă, zici?

— Cel mult, i-am răspuns, arătându-i vârfurile copacilor dinspre nord.

Mi-a mulțumit, a pornit mai departe, şi nu l-am mai văzut.

Ceva mai încolo, am dat peste un grup de trei femei şi doi copii, ocupați să golească o casă țărănească. Aveau un cărucior pe care îl umpleau cu baloturi murdare şi cu mobile sărăcăcioase. Erau prea ocupați ca să ne vorbească şi ne-am văzut de drum.

În apropierea gării din Byfleet am ieşit dintre copaci, nimerind, sub soarele de dimineață, într-o regiune liniştită şi paşnică. Ne aflam în afară de bătaia razei arzătoare şi dacă nu ar fi fost liniştea de pustiu a unora dintre case, agitația împachetării în altele şi grupul de soldați care şedeau pe podul de pe calea ferată, privind de-a lungul liniei, spre Woking, ziua ar fi putut să pară asemenea oricărei alte duminici.

Câteva care şi căruțe țărăneşti se mişcau scârțâind de-a lungul drumului spre Addlestone şi, deodată, prin poarta unei ferme, am văzut, în mijlocul unei păşuni întinse, şase tunuri mari, aşezate la distanțe egale şi îndreptate spre Woking. Tunarii aşteptau, lângă ele, iar carele cu muniții se aflau la îndemână. Oamenii şedeau lângă piese, ca şi cum ar fi aşteptat o inspecție.

— Asta-i bine! zisei eu. În orice caz, de aici vor primi o lovitură straşnică.

Artileristul se opri, ezitând în fața porții.

— Eu îmi continui drumul, zise el.

Mai departe, spre Weybridge, chiar deasupra podului, se afla un grup de oameni, în tunici albe de corvoadă, ridicând în fața câtorva tunuri un parapet lung.

— Arcuri şi săgeți împotriva fulgerului, zise artileristul. Ei încă n-au văzut raza arzătoare.

Ofițerii care nu aveau vreo ocupație anume şedeau şi priveau pe deasupra copacilor, spre sud-vest, iar săpătorii se opreau mereu, privind în aceeaşi direcție.

Byfleet intrase într-un vârtej; oamenii împachetau, şi vreo douăzeci de cavalerişti, unii dintre ei descălecați, alții călări, îi îndemnau să se grăbească. Trei sau patru căruțe ale administrației, cu cruci înconjurate de cercuri albe, şi un omnibuz vechi erau, printre alte vehicule, grămădite pe strada principală a satului. Era şi o mulțime de oameni, şi mulți dintre ei îşi îmbrăcaseră, în respectul convențiilor, hainele de sărbătoare. Soldații întâmpinau mari greutăți, ca să-i facă să înțeleagă gravitatea situației. Un bătrân zbârcit, ținând o cutie imensă cu peste douăzeci de glastre de orhi-

dee, îl mustra, supărat, pe caporalul care îl sfătuia să nu le ia cu el. M-am oprit şi l-am apucat de braţ.

— Ştii ce se întâmplă acolo? i-am spus, arătând către pinii care îi ascundeau pe marţieni.

— Eh, zise el, întorcându-se către mine. Tocmai îi explicam că acestea sunt lucruri de valoare.

— Moartea! i-am strigat. Vine moartea! Moartea! Şi, lăsându-l să înţeleagă cum l-o duce capul, am alergat în grabă după artilerist.

Când am ajuns la colţ, am privit înapoi. Soldatul îl lăsase în pace şi bătrânul continua să stea alături de cutia lui, cu glastrele de orhidee aşezate pe capac, privind ţintă pe deasupra copacilor.

Nimeni n-a putut să ne spună, la Weybridge, unde se afla cartierul general; tot oraşul era într-o învălmăşeală cum nu mai văzusem niciodată. Peste tot care şi căruţe, cel mai uimitor amestec de vehicule şi de cai. Locuitorii de vază ai orăşelului, oameni în costume de golf şi de canotaj, alături de soţiile lor îmbrăcate elegant, împachetau, agitaţi cu vioiciune de nişte pierde-vară din partea locului, copii zglobii şi, cei mai mulţi, foarte încântaţi de această variaţie neaşteptată a distracţiilor lor de duminică. În mijlocul tuturor, venerabilul preot îşi ţinea, curajos, slujba de dimineaţă şi clopotul bisericii dăngănea pe deasupra întregii agitaţii.

Aşezaţi pe treptele unei fântâni, eu şi artileristul am luat o masă reconfortantă, mâncând ceea ce adusesem cu noi. Patrule de soldaţi — aici nu mai erau cavalerişti, ci grenadieri în uniforme albe — îndemnau oamenii să plece neîntârziat sau să se refugieze în pivniţe, de îndată ce va începe focul. În timp ce treceam podul de cale ferată, am văzut că o mulţime impunătoare se adunase în gară şi în jurul ei, iar peronul aglomerat era plin de lăzi şi pachete. Cred că traficul obişnuit fusese oprit, pentru a se permite trecerea trupelor şi tunurilor spre Chertsey, şi am auzit, după aceea, că a avut loc o luptă sălbatică pentru ocuparea locurilor în trenurile speciale care s-au organizat mai târziu.

Am rămas la Weybridge până la prânz, când ne găseam în locul de lângă barajul din Shepperton, unde râul Wey se varsă în Tamisa. Ne-am petrecut o parte a timpului ajutând două femei bătrâne să încarce o trăsurică. Râul Wey se varsă prin trei guri şi, în acest punct, se închiriază bărci şi există şi un bac care trece râul. Pe partea dinspre Chepperton se afla un han, înconjurat de o pajişte, iar dincolo de el turnul bisericii din Shepperton — ulterior a fost înlocuit cu o turlă — se ridica deasupra copacilor.

Acolo am dat peste o mulţime însufleţită şi gălăgioasă de fugari. Până acum, fuga nu se transformase încă în panică, dar se şi îngrămădiseră mult mai mulţi oameni decât ar fi putut să treacă cu bărcile care făceau curse de la un mal la celălalt. Oamenii soseau gâfâind sub greutăţile pe care le cărau; un bărbat ducea, cu soţia lui, o mică uşă, cu câteva lucruri de gospodărie îngrămădite pe ea. Un om ne-a spus că avea de gând să încerce să plece prin gara Shepperton.

Se auzeau pretutindeni strigăte, şi cineva făcea chiar nişte glume. Ideea pe care păreau să o aibă cei de aici era că marţienii sunt pur şi simplu nişte fiinţe omeneşti formidabile, care puteau, desigur, să atace şi să devasteze oraşul, dar care urmau să fie, în cele din urmă, cu siguranţă distruşi. Din când în când, oamenii aruncau câte o privire nervoasă peste Wey, spre păşunile dinspre Chertsey, dar în direcţia aceea totul era liniştit.

Şi de cealaltă parte a Tamisei totul era liniştit, în afară de locul unde, în contrast puternic cu malul dinspre Surrey, trăgeau bărcile la mal. Oamenii care debarcau acolo porneau mai departe pe cărare. Bacul cel mare făcuse un singur drum. Trei sau patru soldaţi stăteau pe peluza din faţa

hanului, privind fugarii şi râzând de ei, fără să le ofere vreun ajutor. Hanul era închis, conform orarului.

— Ce înseamnă asta? zise un barcagiu.

— Taci, javră! strigă, lângă mine, un om către un câine care urla.

Apoi zgomotul se auzi din nou, de data aceasta dinspre Chertsey; era o bubuitură înăbuşită — bubuitul unui tun.

Începea lupta. Aproape imediat, baterii nevăzute, pe partea cealaltă a râului, spre dreapta noastră, nevăzute din cauza copacilor, au pornit toate deodată, trăgând lovituri puternice, una după alta. O femeie scoase un țipăt. Toți rămaseră nemişcați, la zgomotul brusc al luptei, atât de apropiată de noi şi totuşi invizibilă. Nu se vedeau decât păşunile întinse, cu vite păscând nepăsătoare, şi sălciile de argint, nemişcate sub soarele fierbinte.

— Soldații îi vor opri, zise o femeie de lângă mine, cu îndoială în glas. O ceață se ridică deasupra copacilor.

Apoi, deodată, am văzut un nor de fum, departe, în susul râului, o răbufnire de fum care se ridică în văzduh şi rămase acolo, plutind şi, imediat, pământul tremură sub picioarele noastre şi răsună o explozie puternică, spărgând două sau trei ferestre la casele din apropiere şi lăsându-ne buimăciți.

— Iată-i! strigă un om îmbrăcat în bluză albastră. Acolo! Îi vedeți? Acolo!

Cu mişcări rapide, unul după altul, unu, doi, trei, patru dintre marțienii în armură se iviră, departe, deasupra arborilor, pe păşunea întinsă dinspre Chertsey, îndreptându-se în grabă, cu paşi mari, către râu. La început, păreau nişte făpturi mici, acoperite cu glugă, înaintând cu o mişcare de rotație, şi tot atât de repede ca zborul păsărilor.

Apoi, înaintând oblic către noi, apăru al cincilea. Trupurile lor metalice străluceau în soare, în timp ce se îndreptau cu repeziciune către tunuri, şi pe măsură ce se apropiau deveneau din ce în ce mai mari. Unul dintre ei, cel mai din stânga, cel mai îndepărtat de noi, ținea înălțată o cutie imensă, şi raza arzătoare, sinistră şi îngrozitoare, pe care o văzusem vineri noaptea, țâşni spre Chertsey şi lovi oraşul.

La vederea acestor creaturi ciudate, rapide şi teribile, mi se păru că mulțimea de pe malul apei a rămas anihilată, pentru o clipă, de groază. Nu se auzi nici un țipăt sau strigăt. Toți tăceau. Apoi se ridică un murmur răguşit, zgomot de paşi şi plescăitul apei. Un om, prea înspăimântat pentru a lăsa jos valiza pe care o ducea pe umăr, se răsuci, lovindu-mă cu povara lui şi făcându-mă să mă clatin. O femeie mă împinse cu mâna şi trecu în goană pe lângă mine. M-am întors, o dată cu fuga mulțimii, dar groaza nu mă mai împiedica să gândesc. Aveam vie în minte teribila rază arzătoare. Să ne aruncăm în apă! Asta trebuia să facem!

— Intrați în apă! am strigat, fără să fiu luat în seamă.

M-am întors din nou, m-am îndreptat în fugă către marțianul care se apropia, am coborât malul nisipos şi m-am aruncat în apă. Făcură la fel şi alții. O barcă plină de oameni, care se întorceau la țărm, se răsturnă chiar când am trecut pe lângă ea. Pietrele de sub picioarele mele erau mâloase şi alunecoase, şi râul era atât de puțin adânc, încât am alergat aproape cinci metri până când să-mi ajungă apa abia până la brâu. Apoi, în timp ce marțianul se afla cam la două sute de metri depărtare, m-am cufundat sub apă. Plescăiturile oamenilor care săreau din bărci în apă îmi răsunau în urechi ca nişte tunete. Oamenii coborau în grabă, pe ambele maluri ale râului.

Dar, deocamdată, maşina marțienilor nu dădu oamenilor care alergau încoace şi încolo mai multă atenție decât ar da un om unei mulțimi de furnici dintr-un furnicar pe care l-a lovit cu piciorul. Când, pe jumătate sufo-

cat, mi-am ridicat capul deasupra apei, gluga marțianului era îndreptată către bateriile care continuau să tragă pe deasupra râului; în timp ce înainta, el opri ceea ce probabil că era declanşatorul razei arzătoare.

În clipa următoare, marțianul era pe mal şi, dintr-un pas, aproape că trecu de partea cealaltă. Genunchii picioarelor din față i se îndoiră pe malul celălalt şi, după o clipă, el se ridică din nou, în toată înălțimea lui, lângă satul Shepperton. Imediat, cele şase tunuri, încă nereperate, de pe malul drept, ascunse în marginea satului, începură să tragă toate deodată. Loviturile apropiate, venind fără de veste, una după alta, făcură să-mi tresară inima. Monstrul îşi şi pregătea deja cutia care producea raza arzătoare, când primul obuz îi explodă la şase metri deasupra capului.

Am scos un strigăt de uimire. Nu-i vedeam şi nici nu mă gândeam deloc la ceilalți patru monştri ai marțienilor; atenția îmi era atrasă de ceea ce se întâmpla în apropierea mea. Alte două obuze explodară simultan în aer, lângă trupul colosului, în timp ce el îşi răsucea capul tocmai la timp pentru a primi, dar fără să aibă timpul de a evita cel de-al patrulea obuz.

Obuzul explodă chiar în fața monstrului. Gluga care îi ținea loc de cap se turti, se sfărâmă, fu răsucită într-o duzină de bucăți de carne roşie şi metal strălucitor.

— Lovit! am strigat, cu un glas între țipăt şi aclamație.

Am auzit alte strigăte de la oamenii care se aflau în apă în jurul meu. În exaltarea mea de moment, eram gata să sar din apă.

Colosul decapitat se clătină ca un uriaş beat; dar nu căzu. Îşi recăpătă, ca prin minune echilibrul şi, fără să mai ia seama pe unde călca, şi ținând în sus, țeapănă, cutia care producea raza arzătoare, se îndreptă în grabă către Shepperton. Inteligența vie, marțianul care ducea mecanismul, fusese ucisă şi împrăştiată în cele patru vânturi ale cerului, iar monstrul nu mai era acum decât un aparat complicat de metal, îndreptându-se spre pieire. El înainta în linie dreaptă, incapabil de a se călăuzi. Izbi turnul bisericii din Shepperton, dărâmându-l, ca sub lovitura unui berbec, îl aruncă într-o parte, se clătină şi apoi se prăbuşi cu o forță teribilă în râu.

O explozie violentă zgudui aerul şi o trombă de apă, de vapori, nămol şi sfărâmături de metal, izbucni în sus, către cer. Când cutia cu raza arzătoare atinse râul, apa se transformă imediat în vapori. În clipa următoare, un val imens, ca un flux noroios şi aproape fierbinte, ocoli cotitura râului, mergând împotriva curentului. Vedeam oamenii care încercau să ajungă la mal şi auzeam țipetele şi strigătele lor nedesluşite, pe deasupra clopotelor şi mugetului provocate de prăbuşirea maşinii marțiene.

O clipă, n-am dat nici o atenție căldurii, desprins parcă de instinctul de conservare. M-am aruncat în apele tumultuoase, împingând la o parte un om îmbrăcat în negru, până când am izbutit să văd ce se petrece după cotitura râului. O jumătate de duzină de bărci goale se mişcau la voia întâmplării pe valurile agitate. Marțianul căzut se vedea în josul curentului, căzut de-a curmezişul râului şi scufundat aproape în întregime.

Din sfărâmăturile maşinii se revărsau nori groşi de aburi, şi prin vârtejul lor tumultuos am putut vedea, fragmentar şi nelămurit, cum membrele lui gigantice se zbăteau, aruncând în aer trombe de apă, nămol şi spumă. Tentaculele se agitau şi izbeau ca nişte brațe vii şi, în afară de inutilitatea acestor mişcări, părea că vreun animal rănit se zbate printre valuri. Cantități enorme dintr-un lichid brun-roşcat țâşneau cu zgomot din maşină.

Atenția mi-a fost smulsă de la aceste spasme ale morții de un urlet furios, asemănător cu acela al obiectului numit sirenă, în oraşele noastre industriale. Un om, cufundat până în genunchi lângă mal, strigă cu glas slab către mine, arătându-mi ceva cu degetul; privind îndărăt, i-am văzut

pe ceilalți marțieni înaintând cu pași gigantici de-a lungul malului, dinspre Chertsey. De data aceasta, tunurile din Shepperton vorbiră fără nici un rezultat.

Văzând aceasta, m-am cufundat imediat sub apă și am înaintat cu greu pe dedesubt, cât am putut mai mult, ținându-mi răsuflarea până când orice mișcare se transformă într-o adevărată agonie. Apa se învârtejea în jurul meu și devenea cu repeziciune tot mai fierbinte.

Când, pentru o clipă, mi-am ridicat capul să-mi trag răsuflarea și să îndepărtez părul și apa din ochi, aburii se ridicau într-un vârtej de ceață albă care, la început, mi-a ascuns cu totul pe marțieni. Zgomotul era asurzitor. Apoi i-am văzut, nelămurit, colosale făpturi cenușii, amplificate de ceață. Trecuseră de mine, și doi dintre ei erau aplecați asupra sfărâmăturilor înspumate și spasmodice ale camaradului lor.

Al treilea și al patrulea ședeau lângă el, în apă, unul cam la două sute metri de mine, celălalt spre Laleham. Generatorii de rază arzătoare se legănau deasupra lor și raza șuierătoare se abătea în toate direcțiile.

Aerul era plin de zgomote, o ciocnire de zgomote asurzitoare și confuze — zăngănitul mașinilor marțiene, zgomotul caselor care se prăbușeau, trosnetul copacilor, gardurilor, șoproanelor care izbucneau în flăcări și pârâiturile și vuietul focului. Un fum negru și des se ridica, amestecându-se cu aburii râului și, în timp ce raza arzătoare se plimba încoace și încolo peste Weybridge, atingerea ei era marcată de fulgere de un alb incandescent, care făceau imediat loc unui dans fumegând de flăcări galbene. Casele mai apropiate erau încă intacte, așteptându-și soarta, neclare, întunecate și palide printre aburi, cu flăcările care se mișcau încoace și încolo în spatele lor.

Am rămas acolo câteva clipe, cufundat până la piept în apa aproape clocotită, amuțit de situația în care mă aflam, fără speranță de scăpare. Prin aburi, i-am putut vedea pe oamenii care fuseseră împreună cu mine în râu, târându-se afară din apă, printre trestii, fugind prin iarbă ca niște broscuțe la apropierea unui om, sau alergând încoace și încolo complet înspăimântați, pe drumul de pe mal.

Apoi, deodată, fulgerele albe ale razei arzătoare se apropiară de mine în salturi. Casele se prăbușeau, parcă topite, la atingerea ei, și izbucneau în flăcări; copacii se aprindeau cu zgomot. Raza se plimbă în sus și în jos pe drumul de pe mal, secerând oamenii care fugeau pe acolo, apoi coborî pe malul apei, la nici cincizeci de metri de locul unde mă aflam. Trecu râul, spre Shepperton, și în drumul ei apa se ridică într-un val clocotitor, acoperit de aburi. M-am îndreptat către mal.

În clipa următoare, valul uriaș, aproape pe punctul de fierbere, se năpusti asupra mea. Am scos un urlet și, opărit, pe jumătate orbit, am înaintat, chinuindu-mă prin apa învolburată și șuierătoare, către mal. O poticnire ar fi însemnat sfârșitul. Am căzut neputincios, în văzul marțienilor, pe un banc de nisip larg și pustiu, care se întinde la confluența dintre Wey și Tamisa. Nu-mi așteptam decât moartea.

Am amintirea imprecisă a unui picior de marțian, coborând la vreo zece metri de capul meu, așezându-se pe nisipul mărunt, aruncându-l în toate părțile, și ridicându-se din nou; o lungă așteptare, și apoi cei patru marțieni, ducând între ei rămășițele tovarășului lor, când mai clari, când pierduți printr-un văl de fum, îndepărtându-se la nesfârșit, după cum mi se părea, peste întinderi vaste de apă și câmpie. Și, foarte încet, mi-am dat seama că scăpasem ca printr-o minune.

Capitolul XIII

CUM L-AM ÎNTÂLNIT PE PREOT

După ce ne-au dat această neaşteptată lecţie despre puterea lor de distrugere, marţienii s-au retras pe poziţia iniţială de pe câmpul din Horsell; şi în graba lor, împovăraţi cu rămăşiţele tovarăşului zdrobit, au uitat, fără îndoială, multe victime răzleţe şi neglijabile, ca mine. Dacă şi-ar fi părăsit tovarăşul şi ar fi continuat să înainteze, ar fi ajuns cu siguranţă în capitală înainte de a se fi anunţat apropierea lor, deoarece în clipa aceea nu se mai afla nimic între ei şi Londra decât câteva baterii de tunuri; sosirea lor ar fi fost tot atât de neaşteptată, de înspăimântătoare şi de distrugătoare, ca şi cutremurul de pământ care a distrus, acum o sută de ani, Lisabona.

Dar ei nu se grăbeau. Cilindrii urmau unul după altul, în zborul lor interplanetar; la fiecare douăzeci şi patru de ore le soseau întăriri. Şi, în acest timp, autorităţile militare şi navale, dându-şi acum seama de forţa teribilă a inamicilor, acţionau cu o energie furibundă. În fiecare minut se punea în poziţie de tragere câte un tun, până când, înainte de coborârea serii, fiecare crâng, fiecare şir de case suburbane de pe coastele dealurilor de lângă Kingston şi Richmond, ascundeau o gură neagră care şedea în aşteptare. În regiunea pârjolită şi pustie — în total cam de vreo douăzeci de mile pătrate — care încercuia tabăra marţienilor de pe câmpul din Horsell, printre satele arse şi pustiite, printre copacii verzi, printre arcadele înnegrite şi fumegânde care fuseseră doar cu o zi înainte boschete de pini, se furişau cercetaşi curajoşi cu heliografe, gata să-i avertizeze pe artilerişti de apropierea marţienilor. Dar marţienii cunoşteau acum şi felul cum funcţiona artileria noastră şi ce primejdie însemna apropierea oamenilor, şi nici un om nu s-a mai putut aventura la mai mult de o milă de fiecare cilindru decât cu preţul vieţii.

Se pare că marţienii şi-au petrecut prima parte a după-amiezii mergând de colo până colo, transportând totul din cel de al doilea şi al treilea cilindru — al doilea era pe coasta golfului Addestone şi al treilea la Pyrford — în prima lor groapă de pe câmpul din Horsell. Acolo, peste mărăcinii arşi şi clădirile ruinate care se întindeau până departe, unul dintre ei şedea de santinelă, iar ceilalţi, părăsindu-şi uriaşele lor maşini de luptă, coborâseră în groapă. Lucrară din plin până noaptea târziu, şi trâmba de fum verde care se ridica de acolo putea fi văzută de pe dealurile de lângă Merrow, şi chiar, se spune, de la Bansted şi Epsom Downs.

Şi în timp ce marţienii din spatele meu se pregăteau astfel pentru viitoarea lor ieşire, iar în faţa mea Omenirea se aduna pentru luptă, mi-am croit drum, cu suferinţe şi trudă nesfârşită, prin focul şi fumul Weybrydgeului incendiat, către Londra. O barcă părăsită, mică şi îndepărtată, plutea în josul curentului; şi aruncându-mi cea mai mare parte a hainelor, muiate de apă, m-am dus după ea, am ajuns-o, şi astfel am scăpat de pieire. Barca nu avea vâsle. Dar am reuşit să vâslesc, atât cât îmi permiteau mâinile mele opărite, în josul râului, către Halliford şi Walton, mergând foarte încet şi privind neîncetat în urma mea, după cum este lesne de înţeles. Am urmat cursul râului, deoarece socoteam că, dacă marţienii se întorceau, apa îmi oferea cele mai mari şanse de scăpare.

Apa fierbinte, provocată de căderea marţianului, se scurgea la vale o dată cu mine, aşa încât aproape o milă mi-a fost imposibil să zăresc malurile. La un moment dat, am putut totuşi să disting un şir de forme negre care alergau peste păşuni, venind dinspre Weybridge. După câte mi s-a părut, Halliford era pustiu, şi mai multe dintre casele de lângă râu ardeau. Era stranie priveliştea acestui loc atât de liniştit, atât de pustiu sub cerul fierbinte şi albastru, cu fumul şi limbile mici de flăcări care se ridicau

drept în sus în căldura după-amiezii. Nu mai văzusem niciodată case arzând, fără să fie înconjurate de o mulțime de oameni. Puțin mai departe, trestiile uscate de pe mal ardeau fumegând, şi o linie de foc înainta neîncetat peste o fâneață întinsă.

M-am lăsat în voia apei multă vreme, atât de îndurerat şi obosit eram după toate prin câte trecusem, şi atât de intensă era căldura la suprafața apei. Apoi teama a pus stăpânire pe mine şi am început să vâslesc cu mâinile. Soarele îmi prăjea spatele gol. În cele din urmă, când după un cot al râului a apărut podul de la Walton, febra şi slăbiciunea au învins frica: am acostat pe malul dinspre Middlesex şi m-am întins, epuizat, în iarba înaltă. Cred că era ora patru sau cinci. După câtva timp m-am sculat, am mers aproape o jumătate de milă fără să întâlnesc pe nimeni, apoi m-am întins din nou pe jos, la umbra unui tufiş. Parcă îmi amintesc că am vorbit cu mine însumi, în neştire, în timpul acestui ultim efort. Eram şi foarte însetat, şi m-am căit amarnic că nu băusem mai multă apă. E curios, dar nu mă simțeam mâniat pe soția mea; nu pot să-mi explic de ce, dar dorința mea neputincioasă de a ajunge la Leatherhead mă chinuia peste măsură.

Nu-mi amintesc prea bine de sosirea preotului; probabil că ațipisem. Când mi-am dat seama de prezența lui, am văzut o făptură aşezată jos, cu mânecile cămăşii murdare de transpirație, şi cu fața spână întoarsă în sus, privind țintă la o slabă licărire care dansa pe cer. Cerul era presărat cu şiraguri de nori ca nişte fulgi, abia colorați de apusul de vară.

M-am ridicat, şi la zgomotul mişcării mele el a întors privirea către mine.

— Ai puțină apă? l-am întrebat, deodată.

El clătină din cap.

— De o oră ceri întruna apă, zise el.

Am rămas o clipă tăcuți, privindu-ne unul pe altul. Cred că m-a luat o ființă destul de ciudată, gol cum eram, purtând doar pantalonii şi ciorapii muiați de apă, opărit, cu fața şi umerii înnegriți de fum. Fața lui era slabă, bărbia adusă înăuntru, iar părul, aproape blond, îi cădea în şuvițe crețe pe fruntea îngustă; avea ochii mari, de un albastru-deschis, şi privea în gol. Începu să vorbească brusc, întorcându-şi de la mine privirile rătăcite.

— Ce înseamnă toate acestea? zise el. Ce înseamnă toate acestea?

L-am privit fără să-i răspund.

El întinse o mână slabă şi albă şi vorbi, parcă gata să plângă.

— De ce se îngăduie astfel de lucruri? Ce nelegiuiri am săvârşit noi? Slujba de dimineață se terminase, mă plimbam pe şosea pentru a-mi limpezi mintea, şi deodată... foc, cutremur, moarte! Ca la Sodoma şi Gomora! Toată munca noastră distrusă, toată munca... Ce sunt aceşti marțieni?

— Dar ce suntem noi? i-am răspuns eu, dregându-mi glasul.

Se apucă cu mâinile de genunchi şi se întoarse din nou către mine. O jumătate de minut, poate, el mă privi țintă, în tăcere.

— Mă plimbam pe şosea ca să-mi limpezesc mintea, zise el. Şi deodată... foc, cutremur, moarte!

Căzu din nou în tăcere, cu bărbia aproape cufundată între genunchi. După aceea, începu să dea din mână.

— Toată munca... toate predicile de duminică... Cu ce am păcătuit noi... cu ce a păcătuit Weybridge? Totul s-a dus... totul este distrus. Biserica! Am reclădit-o abia acum trei ani. S-a dus!.. E ştearsă de pe fața pământului! De ce?

O altă pauză, apoi izbucni din nou, ca nebun.

— Fumul incendiului ei înălța-se-va în vecii-vecilor! strigă el.

Ochii săi aruncau flăcări, şi arătă, cu degete subțiri, către Weybridge.

Începeam să-mi dau seama de starea în care se afla. Tragedia teribilă pe care o trăia — fugise, fără îndoială, din Weybridge — îl adusese până la lumina raţiunii.

— Suntem departe de Sunbury? l-am întrebat, pe ton degajat.

— Ce avem de făcut? întrebă el. Creaturile acestea sunt pretutindeni? Pământul le-a fost încredinţat lor?

— Suntem departe de Sunbury?

— Chiar şi dimineaţa aceasta, ţineam slujba...

— Situaţia s-a schimbat, i-am spus eu, liniştit. Trebuie să-ţi păstrezi calmul. Mai există speranţe.

— Speranţe!

— Da. Multe speranţe... în ciuda acestor distrugeri!

Am început să-i explic părerea mea asupra situaţiei. La început m-a ascultat, dar pe măsură ce continuam să vorbesc, interesul pe care i-l citeam în ochi a făcut din nou loc privirilor rătăcite, şi şi-a întors ochii de la mine.

— Probabil că acesta este începutul sfârşitului, zise el, întrerupându-mă. Sfârşitul! Marea şi înfricoşătoarea zi a Domnului! Ziua când oamenii vor chema munţii şi stâncile să cadă peste ei şi să-i ascundă... să-i ascundă din faţa Celui care este aşezat pe tron!

Începusem să-i înţeleg starea de spirit. Am încetat orice raţionament serios, m-am ridicat în picioare şi, ducându-mă lângă el, i-am pus mâna pe umăr.

— Fii bărbat! i-am spus. Spaima te-a scos din minţi! La ce mai este bună religia dacă ea se prăbuşeşte în faţa nenorocirilor? Gândeşte-te cât rău au făcut până acum oamenilor cutremurele şi inundaţiile, războaiele şi vulcanii! Credeai că Dumnezeu trebuie să cruţe Weybridge-ul? El nu este agent de asigurări.

Câtva timp, el rămase într-o tăcere deplină.

— Dar cum putem scăpa? întrebă el deodată. Ei sunt invulnerabili, sunt neînduratori.

— Poate că nici una, nici alta, i-am răspuns. Şi cu cât ei sunt mai puternici, cu atât noi trebuie să fim mai raţionali şi mai prevăzători. Unul dintre ei a fost ucis, acum nici trei ceasuri.

— Ucis! zise el, privind în jurul său. Cum pot fi ucişi trimişii lui Dumnezeu?

— Am văzut cu ochii mei, am continuat eu să-i povestesc. Am avut nenorocul să ne aflăm chiar în mijlocul acestor întâmplări, i-am spus, şi asta-i tot.

— Ce licăreşte acolo, pe cer? întrebă el deodată.

I-am spus că este heliograful care semnalizează, semnul ajutorului şi efortului omenesc răsfrânt pe cer.

— Suntem încă în miezul luptei, i-am spus, oricât s-ar părea acum că este linişte. Acest licărit de pe cer anunţă furtuna care se apropie. Acolo, după părerea mea, se află marţienii, iar spre Londra, acolo unde se ridică dealurile acelea spre Richmond şi Kingston şi unde copacii formează un adăpost, se înalţă fortificaţii şi se instalează tunuri. În curând, marţienii vor trece din nou pe aici.

În timp ce vorbeam, el sări în picioare, întrerupându-mă cu un gest.

— Ascultă! zise el.

De dincolo de colinele de peste râu, venea bubuitul surd al tunurilor şi al unor strigăte ciudate din depărtare. Apoi totul intră din nou în linişte. Un cărăbuş trecu bâzâind peste tufişurile de lângă noi. Sus, spre apus, cornul lunii atârna slab şi palid deasupra fumului din Weybridge şi Shepperton şi deasupra strălucirii calde şi liniştite a apusului.

— Am face mai bine să mergem pe cărarea aceasta, i-am spus, spre nord.

Capitolul XIV
ÎN LONDRA

Când a căzut la Woking cilindrul cu marţieni, fratele meu mai mic se afla la Londra. Era student în medicină, pregătindu-se pentru un examen apropiat, şi nu auzise nimic despre sosirea lor până sâmbătă dimineaţa. Ziarele de sâmbătă dimineaţa conţineau, pe lângă lungile articole speciale asupra planetei Marte, asupra vieţii pe alte planete şi aşa mai departe, o telegramă scurtă, redactată în termeni vagi, dar cu atât mai izbitoare prin concluzia ei.

Marţienii, alarmaţi de apropierea unei mulţimi, au ucis câţiva oameni cu ajutorul unui fel de tun cu tragere rapidă — cam astfel suna ştirea. Telegrama se termina cu cuvintele: "Oricât ar părea de bizar, marţienii nu s-au mişcat din groapa în care au căzut şi ei chiar par incapabili să iasă de acolo. Probabil că aceasta se datoreşte forţei mai mari a gravitaţiei Pământului". Asupra acestui din urmă text, cronicarul insista cu o mare doză de consolare.

Desigur, toţi studenţii care urmau cursul de biologie, curs la care fratele meu fusese prezent în ziua aceea, erau foarte interesaţi de ultimele evenimente, dar pe străzi nu se vedea nici un semn de agitaţie ieşită din comun. Ziarele de după-amiază anunţau, sub titluri enorme, doar câteva frânturi de ştiri. Până la ora opt, ele nici nu aveau altceva de spus, în afară de mişcările de trupe din jurul câmpului şi de incendierea pădurilor de pini dintre Woking şi Weybridge. La opt, St James's Gazette, într-o ediţie specială, a anunţat simplul fapt al întreruperii comunicaţiilor telegrafice. S-a crezut că aceasta se datora căderii unor copaci aprinşi peste cabluri. Nu s-a mai aflat nimic altceva despre lupte în noaptea aceea, noaptea când m-am dus la Leatherhead şi m-am întors.

Fratele meu nu s-a neliniştit în privinţa noastră, deoarece ştia, după descrierea din ziare, că cilindrul se afla la două mile de casa mea. După spusele lui, îşi pusese în gând să vină în noaptea aceea până la mine, pentru a vedea şi el pe marţieni, înainte de a fi ucişi. Pe la ora patru, mi-a trimis o telegramă, care nu mi-a parvenit niciodată, şi şi-a petrecut seara într-o sală de concert.

Sâmbătă seara a fost şi la Londra furtună, şi fratele meu a ajuns la gara Waterloo cu trăsura. Pe peronul de la care pleca de obicei trenul de miezul nopţii, el a aflat, după câtva timp de aşteptare, că un accident împiedica trenurile să ajungă în noaptea aceea la Woking. El n-a putut afla natura accidentului; de fapt nici funcţionarii de la calea ferată nu ştiau prea multe în acel moment. În gară era foarte puţină animaţie, căci funcţionarii, neînchipuindu-şi că se întâmplase altceva decât o întrerupere între Byfleet şi Woking, dirijau prin Virginia Water sau Guildford trenurile de noapte care treceau de obicei prin Woking. Erau preocupaţi să facă totul pentru a schimba ruta trenurilor de excursii organizate de Liga Duminicală spre Southampton şi Potsmouth. Un reporter de la un ziar de seară, luându-l pe fratele meu drept şeful mişcării, cu care are oarecare asemănare, l-a oprit, încercând să-i ia un interviu. Cu excepţia funcţionarilor de la calea ferată, puţini oameni făceau vreo legătură între această întrerupere şi marţieni.

Am citit, într-o altă dare de seamă asupra evenimentelor, că duminică dimineaţa întreaga Londră a fost electrizată de veştile din Woking". De

fapt, nu exista nimic care să justifice această frază foarte extravagantă. Mulți dintre londonezi nici nu auziseră despre marțieni până la panica de luni dimineața. Cei care auziseră, au avut nevoie de câtva timp până să-şi dea seama de întreaga semnificație a laconicelor telegrame din ziarele de duminică. Majoritatea oamenilor din Londra nu citesc ziarele de duminică.

Ideea de securitate personală este, de altfel, atât de adânc înrădăcinată în mintea londonezului, iar ştirile senzaționale sunt atât de obişnuite în ziare, încât nimeni nu încercă prea mari emoții, citind veşti ca acestea: "Aseară, pe la ora şapte, marțienii au ieşit din cilindru şi, mişcându-se la adăpostul unei cuirase de metal, au distrus complet gara Woking şi casele din jur şi au masacrat un batalion întreg din regimentul Cardigan. Nu se cunosc amănunte. Tunurile Maxim au fost absolut neputincioase împotriva armurii lor; tunurile de câmp au fost scoase din uz de marțieni. Cavaleriştii au trecut încet spre Chertsey sau Windson. O mare nelinişte domneşte în West Surrey, şi se ridică întărituri pentru a le opri înaintarea spre Londra". Astfel scria Sunday Sun, iar un articol didactic, apărut cu promptitudine în ziarul Referee, făcea comparația cu animalele unei menajerii cărora li s-a dat pe neaşteptate drumul într-un sat.

În Londra nimeni nu cunoştea cu exactitate natura acestor marțieni în armură, şi continua să existe ideea fixă că sunt nişte monştri care se mişcă încet: "se târăsc", "se cațără anevoie", astfel de expresii se repetau în aproape toate dările de seamă inițiale. Nici una dintre telegrame, probabil, nu fusese scrisă de vreun martor ocular al modului lor de mişcare. Ziarele de duminică tipăreau ediții speciale pe măsură ce le parveneau ştiri noi, unele chiar şi fără asemenea ştiri. Dar în realitate, nu au mai avut nimic de spus oamenilor până târziu, în cursul după-amiezii, când autoritățile au comunicat agenților de presă ştirile pe care le primiseră. Se preciza că oamenii din Walton şi Weybridge, şi întreg districtul, se scurgeau de-a lungul drumurilor spre Londra, şi asta era tot.

Dimineața, fratele meu s-a dus la biserica de la Foundling Hospital, încă neştiind ce se întâmplase în noaptea precedentă. Acolo, a auzit câteva aluzii în legătură cu invazia şi o rugăciune specială pentru pace. La ieşire, a cumpărat un Referee. Ştirile l-au alarmat şi s-a dus din nou la gara Waterloo să afle dacă s-au restabilit comunicațiile. Omnibuzele, trăsurile, cicliştii şi nenumărați oameni, care se plimbau îmbrăcați în hainele cele mai bune, păreau foarte puțin afectați de ştirile ciudate pe care le răspândeau vânzătorii de ziare. Oamenii erau interesați, sau alarmați, doar pentru cei care locuiau în regiunea respectivă. La gară, el a auzit pentru prima dată că liniile înspre Windsor şi Chertsey erau acum întrerupte. Hamalii i-au spus că în cursul dimineții se primiseră mai multe telegrame alarmante de la gările din Byfleet şi Chertsey, dar că legăturile se întrerupseseră brusc. Fratele meu n-a putut să obțină de la ei decât foarte puține amănunte precise. "Se duc lupte pe lângă Weybridge" — era cam tot ce a putut să afle.

Circulația trenurilor era acum aproape cu totul dezorganizată. Un mare număr de oameni, care îşi aşteptau prieteni din localitățile deservite de rețeaua sud-vest, se grămădiseră în jurul gării. Un domn bătrân, cu părul cărunt, s-a apropiat de fratele meu, condamnând cu asprime Compania de sud-vest. "Ar trebui reclamați", zicea el.

Unul sau două trenuri au venit dinspre Richmond, Putney şi Kingston, pline de cei care plecaseră pentru o zi la canotaj; şi găsiseră ecluzele închise şi un sentiment de panică plutind în aer. Un om într-o bluză alb-albastră s-a adresat fratelui meu, dându-i veşti stranii.

— Un puhoi de oameni trece prin Kingston, cu tot felul de trăsuri şi căruțe şi lăzi încărcate cu lucruri de preț, zicea el. Ei vin dinspre Molesey, Weybridge şi Walton şi spun că la Chertsey s-au auzit tunurile, o canona-

dă puternică, şi că soldaţi călări le-au spus să evacueze imediat satele, deoarece marţienii se apropie. Şi noi am auzit tunurile la gara Hampton Court, dar am crezut că era tunetul. Ce naiba înseamnă toate acestea? Marţienii nu pot să iasă din groapa lor, nu-i aşa?

Fratele meu n-a putut să-i spună nimic.

După aceea, a observat că un vag sentiment de alarmă se răspândise printre călătorii unui tren subteran şi că excursioniştii de duminică începuseră să se întoarcă mult mai devreme decât de obicei din toate staţiunile de la sud-vest — Barnes, Wimbledon, Richmond Park, Kaw şi aşa mai departe; dar nimeni nu ştia nimic altceva decât din auzite. Întreg personalul gării terminus părea prost dispus.

Pe la ora cinci, mulţimea care se tot aduna în gară a fost extrem de surprinsă de deschiderea liniei, aproape întotdeauna închisă, dintre gările de sud-vest şi cele de sud-est, şi de trecerea unor platforme purtând tunuri de mare calibru însoţite de vagoane înţesate cu soldaţi. Erau tunurile care au fost aduse de la Woolwich şi Chatham pentru apărarea Kingstonului. Se făceau glume: "Au să vă mănânce!" "Am ajuns îmblânzitori de fiare!" şi aşa mai departe. Puţin timp după aceasta, au venit în gară nişte poliţişti şi au început să evacueze publicul de pe peroane, iar fratele meu s-a trezit din nou pe stradă.

Clopotele bisericilor anunţau slujba de seară şi pe Waterloo Road venea cântând un grup de oameni din Armata Salvării. Pe pod, câţiva pierde-vară priveau o spumă ciudată, de culoare brună, plutind în josul curentului şi pătând suprafaţa apei. Soarele tocmai apunea, iar Turnul Orologiului şi Palatul Parlamentului se înălţau spre cel mai paşnic cer care se poate imagina, un cer auriu, brăzdat de fâşiile lungi şi transversale ale norilor de un purpuriu roşcat. Se zvonea că pe apă pluteşte un cadavru. Unul dintre oamenii de acolo, un rezervist, după cum se prezentase, i-a spus fratelui meu că văzuse înspre apus licărind heliograful.

Pe strada Wellington, fratele meu s-a întâlnit cu doi vlăjgani care tocmai veneau din Fleet Street cu ziare abia apărute şi cu afişe bătătoare la ochi. "Înspăimântătoarea catastrofă!" strigau ei, coborând unul după altul, pe strada Wellington. "Lupte la Weybridge! O descriere amănunţită! Respingerea marţienilor! Londra în primejdie!" El a trebuit să plătească trei penny pentru a căpăta un exemplar.

Abia atunci şi-a dat oarecum seama de forţa acestor monştri şi de teroarea pe care o răspândeau. A aflat că nu erau o mână de creaturi mici şi neputincioase, ci nişte fiinţe inteligente care conduceau uriaşe corpuri mecanice; că puteau să se mişte cu iuţeală şi să lovească atât de năprasnic, încât nici tunurile cele mai puternice nu le şedeau împotrivă.

Erau descrişi ca nişte "uriaşe maşini, asemănătoare unor păianjeni, înalte aproape de o sută de picioare, deplasându-se cu viteza unui tren expres, şi capabile să lanseze raze de o căldură intensă". Baterii camuflate, mai ales tunuri de câmp, fuseseră instalate în regiunea din jurul câmpului din Horsell, şi mai ales între districtul Woking şi Londra. Cinci dintre maşinile lor fuseseră zărite înaintând spre Tamisa, şi una fusese, printr-un noroc, distrusă. În celelalte cazuri, obuzele îşi greşiseră ţinta, iar bateriile pieriseră într-o clipă, atinse de raza arzătoare. Se menţionau pierderi grele de soldaţi, dar tonul relatării era totuşi optimist.

Marţienii fuseseră respinşi; ei nu erau, deci, invulnerabili. Se retrăseseră din nou în zona triunghiului dintre cilindrii lor, lângă Woking. Din toate părţile înaintau spre ei semnalizatorii cu heliografe. Dinspre Windsor, Portsmouth, Aldershot, Woolwich, şi chiar dinspre nord, se aduceau tunuri, în cea mai mare viteză; printre altele, se instalau dinspre Woolwich tunuri cu tragere lungă, de nouăzeci şi cinci de tone. Cu totul, o sută şai-

sprezece tunuri şedeau în poziţie de tragere sau erau montate în grabă, mai ales pentru apărarea Londrei. Niciodată nu se mai produsese în Anglia o concentrare atât de masivă şi rapidă de material militar.

Se nădăjduia că toţi cilindrii care urmau să cadă vor putea fi distruşi imediat, cu ajutorul unor explozibile puternice care se fabricau şi se distribuiau în grabă. Fără îndoială, continua raportul, situaţia era extrem de ciudată şi de gravă, dar publicul era îndemnat să evite orice panică. Fără îndoială, marţienii erau nişte fiinţe teribile şi neobişnuite, dar, la urma urmei, ei nu puteau fi mai mulţi de douăzeci împotriva a milioane de oameni.

Autorităţile aveau dreptate să presupună, după dimensiunea cilindrilor, că nu puteau să fie mai mulţi decât cinci în fiecare — cincisprezece cu totul. Şi cel puţin un marţian fusese distrus — poate chiar şi mai mulţi. Cetăţenii trebuiau să fie preveniţi din timp de apropierea primejdiei, şi se luau măsuri serioase pentru protecţia oamenilor din suburbiile ameninţate, de la sud-vest. Şi quasi-proclamaţia se încheia cu asigurări repetate, în ceea ce privea securitatea Londrei, şi cu declaraţia că autorităţile pot să facă faţă dificultăţilor.

Articolul era tipărit cu litere enorme, hârtia era încă umedă, nu fusese timp să se adauge nici un cuvânt de comentariu. Era curios, spunea fratele meu, să vezi cât de nemilos fusese ciopârţit conţinutul obişnuit al ziarului pentru a se face loc acestei ştiri.

De-a lungul străzii Wellington, oamenii treceau fluturând foile de culoare roz, citindu-le în grabă, iar Strand-ul se umpluse deodată de strigătele unei armate de vânzători, care veniseră după cei dintâi. Călătorii coborau din omnibuze pentru a obţine câte un exemplar. Desigur, ştirea producea o puternică agitaţie printre oameni, cu toată apatia lor iniţială. Un magazin de hărţi de pe Strand îşi ridicase obloanele, îmi spunea fratele meu, şi în spatele vitrinei a fost văzut un om în haine de duminică, purtând chiar şi mănuşi galbene, fixând pe geam harta regiunii Surrey.

Mergând pe Strand, spre Trafalgar Square, cu ziarul în mână, fratele meu a întâlnit pe câţiva dintre fugarii din West Surrey. Era un bărbat cu soţia lui şi doi băieţei, cu câteva mobile, într-o căruţă din cele folosite de zarzavagii. Veneau dinspre Westminster Bridge; şi, imediat în spatele lor, o căruţă de fân, în care se aflau cinci sau şase persoane cu aspect respectabil, şi câteva cufere şi legături. Toţi aveau figuri răvăşite şi întreaga lor înfăţişare contrasta puternic cu ţinuta de duminică a celor din omnibuze. Din trăsuri îi priveau oameni eleganţi. Fugarii s-au oprit la Square, ca şi cum n-ar mai fi ştiut încotro s-o ia şi, în cele din urmă, s-au întors către răsărit, de-a lungul Strand-ului. La o oarecare distanţă în urma lor, a apărut un om în haine de lucru, călare pe una din acele triciclete demodate, care au în faţă o roată mai mică. Era murdar şi alb la faţă.

Fratele meu s-a îndreptat spre gara Victoria, întâlnind din ce în ce mai mulţi fugari. Se gândea că s-ar putea să mă zărească şi pe mine. Un număr neobişnuit de mare de poliţişti dirijau circulaţia. Unii dintre refugiaţi schimbau veşti cu oamenii din omnibuze. Unul declara că îi văzuse pe marţieni. "Sunt nişte cazane pe picioroange, vă spun, alergând ca oamenii". Cei mai mulţi dintre ei erau agitaţi şi surescitaţi de ciudatele întâmplări prin care trecuseră.

Ceva mai departe de gara Victoria, cârciumile făceau afaceri straşnice cu nou-sosiţii. La toate colţurile de stradă, grupuri de oameni citeau ziarele, discutau cu însufleţire sau priveau la aceşti neobişnuiţi vizitatori de duminică. Pe măsură ce se înnopta, numărul lor creştea, până când, în cele din urmă, după spusele fratelui meu, toate străzile arătau ca strada principală din Epsom într-o zi de Derby. Fratele meu s-a adresat mai multor fugari, dar n-a obţinut, în general, decât răspunsuri nesatisfăcătoare.

Nimeni nu a putut să-i dea vreo informaţie despre Woking, în afară de un singur om, care l-a asigurat că Woking fusese distrus în întregime în noaptea precedentă.

— Eu vin din Byfleet, zise el; un biciclist a venit acolo dis-de-dimineață şi, umblând din casă în casă, ne-a spus să fugim. Apoi au venit soldații. Am ieşit să privim, şi am văzut înspre sud nori de fum, nimic altceva decât fum, şi din direcţia aceea nu venea nimeni. Apoi am auzit tunurile la Chertsey, şi au început să sosească fugarii din Weybridge. Atunci mi-am încuiat casa şi am plecat.

Printre oamenii de pe străzi exista un puternic sentiment împotriva autorităţilor pe care le condamnau pentru incapacitatea lor de a se debarasa, fără toate aceste tulburări, de invadatori.

Pe la ora opt, în tot sudul Londrei s-a auzit clar zgomotul unei puternice canonade. Fratele meu n-a auzit mai întâi nimic, din cauza circulaţiei de pe arterele principale, dar, luând-o pe străzile mai dosnice care duceau spre fluviu, a putut să distingă foarte limpede bubuiturile.

Apoi a mers pe jos, de la Westminster până la locuința lui de lângă Regent's Park. Era cuprins de nelinişte, gândindu-se la mine, şi tulburat de evidenta seriozitate a situaţiei. Gândurile sale se îndreptau — cum se îndreptaseră, în cursul zilei de sâmbătă, şi gândurile mele — spre amănunte de ordin militar. Se gândea la toate tunurile care şedeau, tăcute, în aşteptare, la populaţia regiunii, devenită pe neaşteptate nomadă; încerca să-şi imagineze "cazane pe picioroange" înalte de o sută de picioare.

Câteva trăsuri cu refugiaţi treceau pe Oxford Street, şi ceva mai multe pe Marylebone Road, dar veştile se răspândeau atât de încet, deoarece Regent Street şi Portland Place erau pline de oameni care îşi făceau obişnuita plimbare de duminică seara; cu toate că erau şi grupuri în care se discuta, pe lângă Regent's Park, ca de obicei, perechi tăcute se plimbau pe sub lampa cu gaz aerian. Noaptea era caldă şi liniştită, puţin cam apăsătoare; bubuitul tunurilor continua cu intermitenţă şi, după miezul nopţii, se părea că fulgeră difuz către sud.

A recitit de nenumărate ori ziarul, temându-se că mi se întâmplase cele mai rele lucruri. Era agitat şi, după cină, a pornit din nou să hoinărească fără nici un ţel. Apoi s-a întors şi a încercat în zadar să-şi fixeze atenţia asupra notiţelor pentru examene. S-a culcat curând după miezul nopţii, şi a fost trezit din nişte vise negre, în primele ceasuri ale dimineţii de luni, de zgomotul unei bătăi în uşă, paşi care alergau pe stradă, o bătaie îndepărtată de tobă şi sunet de clopote. Pe tavan dansau reflexe roşii. O clipă, el a rămas năucit, întrebându-se dacă se făcuse ziuă sau dacă toată lumea înnebunise. Apoi s-a dat jos din pat şi a alergat la fereastră.

Odaia lui se afla la mansardă şi, în timp ce-şi scotea capul prin fereastră, auzi de-a lungul străzii cum se deschideau zeci de ferestre; la fiecare apăreau capete, în dezordinea nocturnă. Se strigau tot felul de întrebări.

— Vin! strigă un poliţist, bătând în poartă; vin marţienii! şi porni în grabă către poarta de alături.

Dinspre cazărmile de pe Albany Street veneau sunete de tobe şi trompete şi fiecare biserică din apropiere se străduia să alunge, cu bătăi de clopote vehemente şi dezordonate, somnul oamenilor. Se auzeau zgomote de uşi care se deschideau, şi ferestrele caselor de peste drum izbucneau, una după alta, din întuneric, într-o lumină gălbuie.

Din capătul străzii apăru în galop o trăsură închisă, făcând brusc zgomot la colţ, trecând pe sub fereastră cu un adevărat vacarm, care se stinse apoi încet în depărtare. În urma ei apărură două birje, în fruntea unui lung convoi de vehicule rapide, care, în loc să coboare panta spre

Easton, se îndreptau mai ales către gara Chalk Farm, unde se încărcau trenurile speciale pentru nord-vest.

Fratele meu a privit pe fereastră mult timp, uluit, uitându-se la polițiştii care băteau din poartă în poartă şi îşi strigau bizarul lor mesaj. Apoi uşa din spatele lui s-a deschis şi a intrat vecinul care locuia pe acelaşi palier, îmbrăcat numai în cămaşă, pantaloni şi papuci, cu bretelele atârnându-i pe şolduri, cu părul răvăşit de somn.

— Ce dracu' s-a întâmplat? întrebă el. E foc? Ce hărmălaie a dracului!

Amândoi şi-au scos capetele pe fereastră, străduindu-se să audă ce strigau polițiştii. De pe străzile laterale veneau oameni care se adunau în grupuri, pe la colțuri, discutând.

— Ce dracu' înseamnă toate astea? zise vecinul.

Fratele meu îi răspunse ceva vag şi începu să se îmbrace, alergând cu fiecare obiect de îmbrăcăminte la fereastră, ca să nu scape nimic din agitația care creştea mereu. Apoi, au apărut pe stradă, neobişnuit de matinali, vânzători de ziare, strigând:

— Londra în primejdie de asediu! Punctele de apărare de la Kingston şi Richmond au fost străpunse! Masacre înspăimântătoare în valea Tamisei.

Pretutindeni în jurul lui — în odăile de jos, în casele vecine, peste drum, şi în spate, pe terasele parcului, pe sute de alte străzi din Marylebone, în districtul Wesbourne Park şi St. Pancras, spre vest şi spre nord, în Kiburn şi St. John's Wood şi Hampstead, spre răsărit, în Shoreditch şi Highbury şi Haggerston şi Hoxton, şi, de fapt, pe toată întinderea Londrei, de la Ealing până la East Ham — oamenii se frecau la ochi, deschideau ferestrele, privind afară şi punând întrebări fără nici un scop, şi se îmbrăcau în grabă, în timp ce pe străzi trecea primul suflu al apropiatei furtuni de groază. Era începutul marii panici. Londra, care se culcase duminică noaptea nepăsătoare şi leneşă, se trezea, în primele ceasuri ale dimineții de luni, cu senzația vie a primejdiei.

Neputând să afle, de la fereastră, ce se întâmpla, fratele meu a coborât şi a ieşit pe stradă, tocmai când cerul dintre acoperişurile caselor devenea trandafiriu de lumina primilor zori. Oamenii care alergau pe jos sau în vehicule deveneau, cu fiecare clipă, tot mai numeroşi.

— Fumul Negru! îi auzi pe oameni strigând, şi apoi din nou — Fumul Negru!

Era cu neputință să nu te molipseşti de o teamă atât de unanimă. În timp ce fratele meu încă mai şovăia, în pragul uşii, văzu apropiindu-se un alt vânzător de ziare, şi cumpără imediat un ziar. Omul se îndepărtă, fără să-i mai dea restul, vânzându-şi ziarele din fugă, cu un şiling exemplarul — un amestec grotesc de profit şi panică.

În ziar, fratele meu a citit comunicatul catastrofal al Comandantuluişef:

"Marțienii pot să descarce cu ajutorul rachetelor nori enormi de vapori negri şi otrăvitori. Ei au distrus bateriile noastre, au distrus Richmond, Kingston şi Wimbledon şi înaintează încet către Londra, distrugând totul în calea lor. Este imposibil să fie opriți. Nu există nici o altă salvare de Fumul Negru decât fuga imediată".

Aceasta era tot, dar era destul. Întreaga populație a marelui oraş de şase milioane se pusese în mişcare, alergând, gonind; ea urma să se scurgă în masă spre nord.

— Fumul Negru! strigau oamenii. Foc!

Clopotele bisericii din apropiere făceau un vacarm îngrozitor, o trăsură condusă neatent se izbi, printre țipete şi înjurături, de jgheabul de apă din capătul străzii. Lumini galbene şi alburii se mişcau încoace şi încolo prin case, iar la unele dintre trăsuri felinarele erau încă aprinse. Pe cer, zorile deveneau tot mai luminoase, mai limpezi, mai liniştite.

El auzi zgomot de paşi alergând de colo-colo prin odăi, şi pe scările din spatele său în sus şi în jos. Proprietăreasa apăru în uşă, îmbrăcată neglijent cu un capot şi un şal; soțul ei o urmă, bombănind.

Când fratele meu a început să-şi dea seama de gravitatea situației, s-a întors în grabă în odaia lui, şi-a luat toți banii pe care îi avea — vreo zece lire —, i-a vârât în buzunar şi a ieşit din nou pe stradă.

Capitolul XV
CE S-A ÎNTÂMPLAT ÎN SURREY

În timp ce preotul şedea sub tufişul din păşunea de lângă Halliford şi vorbea incoerent cu mine, şi în timp ce fratele meu privea puhoiul de fugari de pe Westminster Bridge, marțienii îşi reluau ofensiva. După câte s-a putut înțelege din relatările contradictorii, cei mai mulți dintre ei au rămas în seara aceea în groapa din Horsell, până la ora nouă, ocupați cu pregătirile, lucrând la ceva care producea o mare cantitate de fum verde.

Dar este sigur că trei dintre ei au ieşit, pe la ora opt, şi, înaintând încet şi cu grijă, s-au îndepărtat, prin Byfleet şi Pyrford, către Ripley şi Weybridge, venind astfel în fața bateriilor care îi aşteptau, în lumina apusului de soare. Ei nu înaintau în grup, ci în linie, fiecare dintre ei la o milă şi jumătate de tovarăşul lui cel mai apropiat. Comunicau unul cu altul prin ajutorul unor urlete asemănătoare cu sirenele, care urcau şi coborau gama de la o notă la alta.

Ceea ce auzisem noi, la Upper Halliford, era acest urlet şi zgomotul tunurilor de la Ripley şi St. George's Hill. Tunarii de la Ripley, voluntari de artilerie, fără de experiență, care nici nu ar fi trebuit să fie puşi la o astfel de încercare, au tras o salvă dezordonată, prematură şi ineficace, şi au fugit, călare sau pe jos, prin satul pustiu, în timp ce marțianul, fără să se folosească de raza arzătoare, a trecut calm peste tunurile lor, a păşit cu grijă printre ei, i-a depăşit, şi a ajuns astfel pe neaşteptate la tunurile din Painshill Park, pe care le-a distrus.

Oamenii de la St. George's Hill erau totuşi mai bine conduşi sau aveau mai mult curaj. Se pare că marțianul de lângă ei nu le-a bănuit prezența, cum erau ascunşi într-o pădure de pini. Ei îşi potriviră fără grabă tunurile, ca şi cum ar fi fost la o manevră, şi traseră de la o distanță de vreo mie de metri.

Obuzele explodară în jurul marțianului, care mai înaintă câțiva paşi, clătinându-se, şi apoi se prăbuşi. Toți tunarii scoaseră un strigăt, şi tunurile fură încărcate din nou, cu o grabă frenetică. Marțianul răsturnat urlă prelung şi imediat apăru un al doilea colos strălucitor, dinspre sud. Se părea că obuzele zdrobiseră unul dintre picioarele tripodului. A doua salvă trecu pe deasupra marțianului trântit la pământ şi, simultan, cei doi tovarăşi ai lui îşi îndreptară razele arzătoare asupra bateriei. Munițiile săriră în aer, copacii din jurul tunurilor izbucniră în flăcări şi nu scăpară decât unul sau doi dintre oamenii care o porniseră în goană spre creastă.

Probabil că după aceasta, cei trei marțieni ținură un consiliu, iar cercetaşii care îi spionau raportară că au rămas locului timp de jumătate de oră. Marțianul care fusese răsturnat se târî cu greutate afară din gluga care-l acoperea; era o ființă mică şi brună, sugerând în mod ciudat, de la dis-

tanța aceea, o pată de rugină; se părea că încearcă să-şi repare maşina. Pe la ora nouă el termină, şi gluga metalică fu văzută din nou deasupra copacilor.

La câteva minute după ora nouă, acestor trei santinele li se adăugară încă patru marțieni, ducând fiecare câte un tub negru şi gros. Câte un tub asemănător primi şi fiecare dintre cei trei, şi toți şapte se împrăştiară, la distanțe egale, de-a lungul unei linii curbe, între St. George's Hill, Weybridge şi satul Send, la sud-vest de Ripley.

De îndată ce se puseră în mişcare, o duzină de rachete de semnalizare țâşniră din dealurile din fața lor pentru a preveni bateriile care aşteptau lângă Ditton şi Esher. În acelaşi timp, patru maşini marțiene de luptă, înarmate cu tuburi, trecură râul, şi două dintre ele, profilându-se negre pe cerul dinspre apus, apărură în fața mea şi a preotului, în timp ce mergeam în grabă, obosiți şi îndurerați, de-a lungul drumului care se îndreaptă spre nord, plecând din Halliford. Ni se părea că sunt aduşi de un nor, deoarece o ceață lăptoasă acoperea câmpia, ridicându-se până la o treime din înălțimea lor.

Văzându-i, preotul scoase un strigăt slab şi începu să fugă; dar eu ştiam că era inutil să fugi din fața unui marțian şi, abătându-mă din drum, m-am furişat printre urzicile şi mărăcinii umezi de rouă şi m-am vârât în şanțul adânc de la marginea şoselei. Preotul se întoarse şi veni lângă mine.

Cei doi monştri se opriră, cel mai apropiat de noi stând cu fața spre Sunbury, iar cel mai îndepărtat nefiind decât o pată cenuşie, neclară, în direcția luceafărului, departe, spre Staines.

Urletul pe care marțienii îl scoteau din când în când încetase; într-o tăcere absolută ei îşi ocupară pozițiile în imensul semicerc din jurul cilindrilor. Semicercul măsura, între capete, douăsprezece mile. Niciodată, de la descoperirea prafului de puşcă, nu existase un început de luptă atât de calm. Pentru noi, sau pentru un observator de lângă Ripley, marțienii păreau singurii stăpâni ai acelei nopți întunecate, luminată doar de o lună subțire, de stele, de întârziata licărire a zilei, de strălucirea roşcată de pe St. George's Hill şi din pădurile de la Painshill.

Dar tunurile aşteptau pretutindeni, în fața acestui semicerc — la Staines, Hounslow, Ditton, Eshers, Ockham, în dosul dealurilor şi pădurilor din sudul fluviului, peste câmpiile întinse dinspre nord, acoperite cu iarbă, pretutindeni unde un mănunchi de copaci sau casele unui sat ofereau un adăpost suficient. Rachetele de semnalizare țâşneau, lăsau să cadă în noapte ploaia lor de scântei şi dispăreau, iar cei de lângă baterii aşteptau cu sufletul la gură. În clipa când marțienii vor înainta până la linia de foc, formele negre ale oamenilor nemişcați, tunurile care licăreau întunecat în căderea nopții îşi vor spune cuvântul într-un tunet furios de luptă.

Fără îndoială, ceea ce preocupa mii şi mii de minți iscoditoare, după cum mă preocupa şi pe mine, era întrebarea — ce anume credeau marțienii despre noi? Îşi dădeau ei seama că milioanele noastre de oameni erau organizate, disciplinate, lucrând laolaltă? Sau interpretau salvele noastre de foc, exploziile neaşteptate ale obuzelor, cercetarea neîncetată a taberei lor, aşa cum am interpreta noi asaltul unanim şi furios al unui stup de albine căruia i-am stricat liniştea? Oare şi ei gândeau să ne extermine? (În momentul acela nimeni nu cunoştea felul lor de hrană.) O sută de asemenea întrebări mi se îngrămădeau în minte, în timp ce priveam colosul care şedea de strajă. În străfundul minții mele dăinuia prezența tuturor forțelor uriaşe, necunoscute şi ascunse, care aşteptau în drumul lor către Londra. Se pregătiseră oare gropi în care să cadă marțienii? Oare pulberăriile de la

Hounslow erau rezervate drept capcane? Vor avea londonezii inima şi curajul să facă din puternicul lor oraş o a doua Moscovă?

Apoi, după un răstimp interminabil, după cum ni s-a părut, cum şedeam ghemuiţi, privind printre mărăcini, am auzit un sunet, ca o bufnitură îndepărtată de tun. Apoi încă una, mai apropiată, apoi alta. Atunci, marţianul de lângă noi a ridicat tubul, descărcându-l, ca pe un tun, cu un zgomot surd care făcu să se cutremure pământul. Cel dinspre Staines îi răspunse. Nu se văzu nici o flacără, nici o dâră de fum, nu se auzi nimic în afară de acea puternică detunătură.

Eram atât de surescitat de aceste detunături care se produceau una după alta, încât am uitat de siguranţa mea personală şi de mâinile opărite şi m-am căţărat deasupra mărăcinilor, ca să privesc spre Sunbury. În aceeaşi clipă, a izbucnit o a doua detunătură şi un proiectil uriaş trecu spre Hounslow. Mă aşteptam să văd fum sau flăcări, sau vreun alt efect al acţiunii proiectilului. Dar n-am văzut decât cerul de un albastru închis, cu o stea luminând solitară, şi ceaţa albă care se întindea pretutindeni. Nu se auzea nici un zgomot, nici o explozie care să-i răspundă. Liniştea se aşternuse din nou; minutele de tăcere se prelungeau.

— Ce s-a întâmplat? zise preotul, ridicându-se în picioare lângă mine.

— Dumnezeu ştie! i-am răspuns.

Un liliac fâlfâi din aripi şi dispăru. Un tumult îndepărtat de strigăte răsună undeva, apoi se stinse. Am privit din nou către marţian şi am văzut că acum se îndrepta către răsărit, de-a lungul râului, cu o mişcare rapidă şi circulară.

Mă aşteptam ca din moment în moment focul vreunei baterii ascunse să se deschidă asupra lui, dar liniştea serii era netulburată. Silueta marţianului devenea tot mai mică, pe măsură ce se îndepărta, apoi îl înghiţi ceaţa şi întunericul tot mai dens al nopţii. Printr-un impuls comun, ne căţărarăm şi mai sus. Spre Sunbury se zărea o formă întunecată, ca şi cum ar fi apărut dintr-o dată un deal conic, ascunzând privirilor noastre regiunea din spatele lui; mai departe, de celălalt mal al râului, spre Walton, se zărea o altă înălţime asemănătoare. Aceste forme ca nişte dealuri deveneau mai scunde şi se lărgeau chiar în timp ce le priveam.

Am privit către nord, împins de un gând neaşteptat, şi am văzut cum se ridica o a treia movilă de nori negri.

Totul devenise, deodată, foarte liniştit: Departe, spre sud-est, subliniind liniştea, i-am auzit pe marţieni urlând unul către altul, apoi văzduhul se cutremură din nou de zgomotul îndepărtat al tunurilor lor. Artileria noastră nu le dădea nici un răspuns.

În momentul acela, noi nu puteam înţelege ce se întâmpla; abia mai târziu aveam să aflu semnificaţia acestor sinistre movile care se înălţau în lumina înserării. Fiecare dintre marţieni, stând într-un punct al marelui semicerc pe care l-am descris, descărcase, cu ajutorul tubului în formă de tun, un fel de obuz imens pe fiecare deal, crâng, grup de case, sau orice alt adăpost posibil pentru artilerie, care se întâmplase să-i fie în faţă. Unii trăseseră un singur proiectil, alţii două — ca marţianul de lângă noi; despre cel de la Ripley se spune că a descărcat nu mai puţin decât cinci la rând. Când atingeau pământul, proiectilele se spărgeau — nu explodau — degajând imediat o cantitate enormă de vapori grei şi negri, care se desfăşurau şi se revărsau în sus, într-un nor imens, întunecat, un deal de gaze care apoi cobora, răspândindu-se încet peste toată regiunea înconjurătoare. Contactul cu aceşti vapori, inhalarea acestor aburi înţepători, era mortală pentru tot ceea ce respira.

Vaporii erau grei, mai grei decât fumul cel mai dens, astfel încât, îndată după ce ţâşneau şi se răspândeau în aer, se lăsau în jos şi se scur-

geau pe pământ, ca şi cum ar fi fost lichide, nu gaze, părăsind dealurile şi prelingându-se în văi, în şanţuri şi de-a lungul cursurilor de apă, după cum am auzit că se întâmplă cu bioxidul de carbon care se scurge prin crăpăturile vulcanice. Când făcea contact cu apa, suprafaţa ei se acoperea într-o clipă, în urma vreunei acţiuni chimice, cu o spumă deasă, care se scufunda încet, lăsând să se formeze alta. Spuma era absolut insolubilă, şi este ciudat că, ţinând seama de efectul instantaneu al gazului, se putea bea fără nici un pericol apa cu care venise în atingere. Vaporii nu se difuzau, cum se întâmplă cu un gaz obişnuit. Ei atârnau în mase compacte, coborând încet pantele şi opunând rezistenţă vântului; se amestecau foarte încet cu ceaţa şi umiditatea aerului şi cădeau pe pământ sub formă de praf. În afară de un element necunoscut, care forma un grup de patru linii în banda albastră a spectrului, deocamdată suntem complet neştiutori asupra naturii acestei substanţe.

De îndată ce înceta vârtejul degajării, fumul negru se târa atât de aproape de pământ, chiar mai înainte de a deveni aproape lichid, încât la o înălţime de cincizeci de picioare, pe acoperişuri, la etajele superioare ale caselor mai înalte, sau în copacii mai mari, aveai şanse să scapi de acţiunea lui otrăvitoare, după cum s-a şi dovedit chiar în noaptea aceea, la Street Cobham şi la Ditton.

Omul care a reuşit să se salveze, în prima din aceste localităţi, povesteşte lucruri uimitoare despre modul ciudat în care se scurgeau vaporii; el privea în jos, din turnul bisericii, şi a văzut casele satului răsărind ca nişte fantome din acest neant negru. A rămas acolo o zi şi jumătate, obosit, flămând şi ars de soare, privind, sub cerul albastru, pământul, perspectiva dealurilor îndepărtate, o întindere de catifea neagră, întreruptă de acoperişurile roşii, copaci verzi şi, mai târziu, arbuşti, garduri, hambare, şure şi ziduri, învăluite în negru, ridicându-se ici şi colo în lumina soarelui.

Dar aceasta s-a întâmplat la Street Cobham, unde fumul negru a persistat până când s-a scurs de la sine la pământ. De obicei marţienii, după ce îşi atingeau scopul, curăţau aerul de fumul negru, intrând în mijlocul lui, dirijând asupră-i un jet de aburi.

Aşa au procedat cu masele de vapori de lângă noi, după cum am văzut, la lumina stelelor, de la fereastra unei case pustii din Upper Kalliford, unde ne întorsesem. De acolo, am putut vedea reflectoarele de pe Richmond şi Kingston Hill plimbându-se în toate direcţiile; pe la ora unsprezece ferestrele au zăngănit, şi am auzit bubuiturile unor tunuri mari de asediu, care fuseseră puse acolo în poziţie. Tunurile au bătut, cu intermitenţă, timp de un sfert de oră, trimiţând proiectilele la întâmplare către marţienii invizibili de la Hampton şi Ditton; după aceea razele palide ale luminilor electrice s-au stins, şi au fost înlocuite de o puternică strălucire roşie.

Atunci a căzut, în Bushey Park, cel de al patrulea cilindru — un meteor verde şi strălucitor, după cum mi s-a spus mai târziu. Înainte ca tunurile de pe şirul de dealuri de la Richmond şi Kingston să-şi înceapă tragedia, s-a auzit o puternică canonadă, departe, înspre sud-vest, datorită, cred, tunurilor care băteau la întâmplare, mai înainte ca fumul negru să-i acopere pe tunari.

Astfel, tot atât de metodic cum oamenii ar afuma un cuib de viespi, marţienii împrăştiau aceşti vapori necunoscuţi şi asfixianţi în regiunea dinspre Londra. Capetele semicercului lor se desfăşurau încet, până când, în cele din urmă, ei au format o linie ce ducea de la Hanwell până la Coombe şi Malden. Tuburile lor distrugătoare au înaintat toată noaptea. Niciodată, după ce marţianul de la St. George's Hill fusese culcat la

pământ, ei nu au mai dat artileriei posibilitatea să-i nimicească. Oriunde bănuiau că ar putea să se afle tunuri camuflate, ei trimiteau un nou proiectil cu vapori negri, iar acolo unde tunurile se aflau la loc deschis, abăteau asupra lor raza arzătoare.

Către miezul nopţii, copacii aprinşi de pe pantele din Richmond Park şi flăcările de pe Kingston Hill îşi trimiteau lumina asupra unei pânze de fum negru care acoperea întreaga vale a Tamisei şi se întindea cât vedeai cu ochii. Peste această întindere treceau încet doi marţieni care îşi îndreptară în toate părţile jeturile de aburi şuierători.

În noaptea aceea ei n-au prea întrebuinţat raza arzătoare, fie pentru că aveau doar o rezervă limitată de materie primă, fie pentru că nu doreau să distrugă ţara, ci numai să ne înspăimânte, să zdrobească împotrivirea pe care o întâmpinau. Acest ultim scop l-au atins în mod sigur. Noaptea de duminică a însemnat sfârşitul rezistenţei organizate împotriva lor. După aceea nimeni n-a mai încercat să-i înfrunte, atât de lipsită de speranţe ar fi fost această acţiune. Până şi echipajele torpiloarelor şi distrugătoarelor, care îşi aduseseră tunurile lor cu tragere rapidă în susul Tamisei, au refuzat să se oprească, n-au mai ascultat de ordine, şi au coborât din nou fluviul. Singura operaţie ofensivă pe care oamenii au mai încercat-o în acea noapte a fost pregătirea de mine şi de gropi, dar eforturile depuse erau nechibzuite, haotice.

Ne putem lesne închipui soarta bateriilor de la Esher, care aşteptau cu încordare, în lumina amurgului. N-au existat supravieţuitori. Ne putem lesne închipui aşteptarea disciplinată, ofiţerii vigilenţi şi atenţi, tunarii pregătiţi, muniţiile îngrămădite la îndemână, ajutorul de tunari lângă caii şi căruţele lor, spectatorii civili care şedeau atât de aproape, pe cât li se permitea, liniştea serii, corturile cu ambulanţe şi spitale, în care erau cei arşi şi răniţi la Weybridge; apoi sunetul înăbuşit al proiectilelor pe care le trăgeau marţienii şi proiectilul care gâfâia greoi deasupra copacilor şi caselor, spărgându-se pe câmpia din vecinătate.

Ne putem lesne închipui, de asemeni, atenţia încordată brusc, învolburarea şi răspândirea rapidă a norilor negri care înaintau, se răsuceau în sus, transformând amurgul într-un întuneric aproape palpabil; un straniu şi oribil inamic, sub formă de vapori, care îşi învăluia victimele, oamenii şi caii care abia se mai zăreau, alergând, ţipând, căzând la pământ, strigătele de groază, tunurile părăsite într-o clipă, oamenii care se sufocau şi se zvârcoleau pe pământ, şi desfăşurarea rapidă a conului opac de fum. Apoi, noapte şi pustiire — nimic altceva decât o masă tăcută de vapori de nepătruns sub care se ascundeau morţii.

Cu puţin timp înaintea zorilor, fumul negru s-a răspândit pe străzile din Richmond, iar guvernul dezorganizat îndemna, cu un ultim efort, populaţia Londrei să fugă.

Capitolul XVI
EXODUL DIN LONDRA

Vă explicaţi, deci, valul năvalnic de groază care a trecut în zorii zilei de luni peste cel mai mare oraş din lume; fluxul celor care fugeau se transformă repede într-un torent, izbindu-se ca un vârtej înspumat în jurul gărilor, îngrămădindu-se, într-o fierbere oribilă, în jurul vaselor de pe Tamisa şi gonind, pe toate drumurile posibile, către nord şi est. Pe la ora zece, poliţia, iar către prânz chiar şi organismele căilor ferate, îşi pierdură coerenţa, îşi pierdură forţa şi eficacitatea, prăbuşindu-se, topindu-se, pierzându-se în cele din urmă în rapida lichefiere a corpului social.

Toate liniile de cale ferată din nordul Tamisei, ca şi cele din sud-est, de la Cannon Street, fuseseră prevenite încă de duminică, la miezul nopții, şi trenurile erau înțesate. Oamenii se luptau cu sălbăticie încă de la ora două pentru a obține locuri în picioare chiar şi în Bishopsgate Street, la vreo două sute de metri sau mai mult de gara din Liverpool Street; s-au tras focuri de revolver, oamenii s-au înjunghiat, iar polițiştii care fuseseră trimişi să reglementeze circulația, extenuați şi înfuriați, au spart capetele oamenilor pe care trebuiau să-i protejeze.

Pe măsură ce ziua înainta, iar mecanicii şi fochiştii refuzau să se înapoieze la Londra, presiunea şuvoiului de oameni care se înmulțeau necontenit se îndepărtă de gări şi se îndreptă pe şoselele care duceau spre nord. Către amiază, la Barnes a fost văzut un marțian, şi un nor de vapori negri, care se cobora încet, începuse să se întindă de-a lungul Tamisei şi peste întinderile din Lambeth, tăind în lenta lui înaintare orice retragere peste poduri. Un alt nor a trecut peste Ealing şi a înconjurat la Castle Hill o mică insulă de supraviețuitori, vii, dar în neputință a se salva.

După o încercare inutilă de a se urca, la Chalk Farm, într-un tren de nord-vest — după ce se aprovizionaseră în gara de mărfuri de acolo, locomotivele au trecut ca plugurile prin mijlocul oamenilor care urlau, iar un grup de cetățeni vânjoşi s-au zbătut din răsputeri pentru a opri ca mulțimea să-l dea pe mecanic cu capul de cazan — fratele meu a ieşit pe drumul de la Chalk Farm, s-a strecurat printr-un furnicar de vehicule grăbite, şi a avut norocul să fie de față printre primii la spargerea unui magazin de biciclete. Când a trecut prin fereastră, a tăiat cauciucul din față a bicicletei pe care o luase, dar totuşi a reuşit să fugă, fără altă vătămare decât o zgârietură la încheietura mâinii. Pe panta de pe Haverstock Hill nu se putea trece, din cauza unor cai răsturnați, aşa că a apucat-o pe Belsize Road.

Scăpând astfel de furia panicii, a ocolit pe Edgware Road şi a ajuns la Edgware pe la ora şapte, înfometat şi obosit, dar având un bun avans față de mulțime. De-a lungul drumului, oamenii şedeau pe la porți, curioşi şi mirați. El a fost depăşit de un grup de biciclişti, de câțiva oameni călare şi de două automobile. La o milă de Edgware, janta roții s-a rupt şi bicicleta a devenit inutilizabilă. A părăsit-o pe marginea drumului şi a pornit pe jos prin sat. Pe strada principală a satului, unde magazinele erau pe jumătate deschise, oamenii se îngrămădeau pe trotuare, în pragul uşilor şi pe la ferestre, privind cu uimire la extraordinara procesiune a fugarilor care începeau să sosească. El a reuşit să găsească la un han câte ceva de mâncare.

A rămas în Edgware câtăva vreme, neştiind ce să mai facă. Numărul refugiaților creştea. Mulți dintre ei păreau dispuşi, ca şi fratele meu, să se oprească acolo. Nu se mai ştia nimic nou despre invadatorii din Marte.

La ora aceea, drumul era plin de oameni, dar nu era încă complet supraaglomerat. Cei mai mulți dintre fugari aveau biciclete, dar în curând au început să treacă în viteză automobile, şarete şi trăsuri, iar praful plutea în nori grei de-a lungul drumului spre St. Albans.

Probabil că un gând neclar de a se duce la Chelmsford, unde avea câțiva prieteni, l-a îndemnat în cele din urmă pe fratele meu să pornească pe o potecă liniştită care ducea spre răsărit. Apoi a dat de un pârleaz şi, trecându-l, a continuat să meargă de-a lungul unei cărări spre nord-est. A lăsat în urmă câteva ferme şi mici aşezări ale căror nume nu le cunoştea. A întâlnit foarte puțini fugari, până când pe o potecă dinspre High Barnet a dat peste două doamne care i-au devenit tovarăşe de drum. A dat peste ele tocmai la timp ca să le poată salva.

Auzise țipetele lor şi, alergând de după colțul drumului, a văzut doi oameni care se luptau să le dea jos din trăsurica în care se găseau, în timp ce un al treilea ținea cu greutate capul poneiului înspăimântat. Una dintre doamne, o femeie scundă, îmbrăcată în alb, se mulțumea doar să țipe; cealaltă, brună şi zveltă, îl biciuia pe omul care o ținea de braț, cu biciul ce-l avea în mâna liberă.

Înțelegând imediat situația, fratele meu a strigat, alergând la locul luptei. Unul dintre oameni se opri şi se întoarse spre el, iar fratele meu, dându-şi seama, după figura adversarului, că lupta era inevitabilă, s-a repezit imediat şi, fiind un boxer experimentat, l-a trântit jos, lângă roata trăsurii.

Nu era vreme pentru box cavaleresc şi, ca să-l astâmpere, fratele meu i-a dat o lovitură de picior; apoi îl luă de guler pe cel care o ținea de braț pe doamna cea înaltă. A auzit tropot de copite, biciul l-a izbit peste obraz, cel de-al treilea adversar l-a lovit între ochi, iar omul pe care îl ținea se smulse şi începu să alerge pe potecă în direcția din care venise el.

Pe jumătate amețit, s-a trezit în fața omului care ținuse capul poneiului, şi a văzut că trăsurica se îndepărta pe drum, bălăbănindu-se, iar cele două femei din ea priveau înapoi. Omul din fața lui, un individ robust, a încercat să-l lovească, dar el l-a oprit cu un pumn în față. Apoi, dându-şi seama că rămăsese singur, s-a întors şi a pornit după trăsură, cu bărbatul cel vânjos pe urmele lui; cel care fugise se întorcea şi el, urmărindu-l de la distanță.

Deodată, s-a împiedicat şi a căzut, cel care îl urmărea a căzut peste el, iar când fratele meu s-a ridicat în picioare, s-a găsit din nou în fața a doi adversari. Ar fi avut puțini sorți de izbândă împotriva lor, dacă doamna cea zveltă nu ar fi avut curajul să se întoarcă şi să-i sară în ajutor. Avea un revolver, dar care era ascuns sub băncuța pe care şedeau, atunci când ea şi tovarăşa ei fuseseră atacate. Trase un glonte, de la şase metri depărtare, gata să-l atingă pe fratele meu. Cel mai puțin curajos dintre hoți o luă la fugă, iar complicele îl urmă, înjurându-l pentru laşitatea lui. S-au oprit amândoi la capătul drumului, acolo unde cel de al treilea zăcea în nesimțire.

— Ține-l! zise doamna cea zveltă, dându-i fratelui meu revolverul.

— Întorceți-vă la trăsură, îi răspunse fratele meu, ştergându-şi sângele de pe buza tăiată.

Ea se întoarse fără o vorbă, şi amândoi se îndreptară, gâfâind, spre locul unde doamna în alb se străduia să țină pe loc poneiul înspăimântat.

Se părea că hoții renunțaseră. Când fratele meu privi din nou spre ei, îi văzu îndepărtându-se.

— Voi sta aici, zise fratele meu, dacă îmi dați voie. Şi se urcă pe locul liber din față. Doamna privi peste umăr.

— Dă-mi mie hățurile, zise ea, şi atinse cu biciul coastele poneiului. După câteva clipe, o cotitură a drumului îi ascunse pe cei trei oameni de privirile fratelui meu.

Astfel, într-un mod cu totul neaşteptat, fratele meu s-a trezit, gâfâind, cu buza tăiată, cu o falcă învinețită şi cu încheietura mâinii însângerată, mergând alături de aceste două femei pe un drum necunoscut.

A aflat că erau soția şi sora mai tânără a unui chirurg din Stanmore care, întorcându-se dis-de-dimineață de la un caz grav din Pinner, auzise într-o gară din drum despre înaintarea marțienilor. Se grăbise să ajungă, le trezise pe cele două femei — servitoarea îi părăsise cu două zile mai înainte —, împachetase câteva provizii, pusese revolverul sub banca trăsurii — din fericire pentru fratele meu — şi le spusese să se ducă la Edgware, în speranța că vor găsi acolo vreun tren. El rămăsese în urmă

pentru a-i anunţa şi pe vecini. Le va ajunge, spusese el, pe la ora patru şi jumătate dimineaţa; acum era aproape nouă şi încă nu-l văzuseră. Ele n-au putut să se oprească în Edgware, din cauza aglomeraţiei, şi o apucaseră pe acest drum lăturalnic.

Aceasta era povestirea pe care i-au spus-o fratelui meu, în frânturi, când s-au oprit din nou, în apropiere de New Barnet. El le-a promis să rămână cu ele, cel puţin până când vor putea lua o hotărâre, sau până când va sosi cel pe care îl aşteptau, şi le-a declarat, pentru a le da mai multă încredere, că este un ţintaş experimentat cu revolverul — o armă complet străină pentru el.

Au făcut un fel de tabără la marginea drumului, iar poneiul a început, fericit, să pască iarbă. El le-a povestit cum fugise din Londra şi tot ceea ce ştia în privinţa marţienilor şi a felului lor de acţiune. Soarele se ridica tot mai sus pe cer, şi după câtva timp conversaţia a început să lâncezească, făcând loc unei stări de prevestiri neliniştitoare. Fratele meu a cules, de la cei care treceau pe drum, ultimele noutăţi. Fiecare răspuns întretăiat pe care-l căpăta îi adâncea impresia marelui dezastru care se abătuse asupra omenirii, îi adâncea convingerea asupra necesităţii imediate de a-şi continua fuga. El încercă să le convingă de această necesitate.

— Avem ceva bani... zise femeia cea zveltă, şovăind.

Întâlnind privirea fratelui meu, şovăiala ei încetă.

— Am şi eu, zise fratele meu.

Ea i-a explicat că aveau treizeci de lire de aur, pe lângă o bancnotă de cinci lire, şi se gândeau ca în schimbul acestei sume să obţină locuri în trenul de la St.Albans sau New Barnet. Fratele meu a fost de părere că încercarea era zadarnică, deoarece văzuse furia cu care londonezii înţesaseră trenurile, şi le-au propus să străbată Essex-ul, către Harwich, şi de acolo să fugă cu totul din ţară.

Doamna Elphinstone — acesta era numele femeii în alb — nici n-a vrut să audă, continuând să-l reclame pe "George al ei"; dar cumnată-sa era uimitor de liniştită şi chibzuită şi, în cele din urmă, a consimţit la propunerea fratelui meu. Astfel, cu gândul de a traversa marele drum de Nord, şi-au continuat mersul spre Barnet; fratele meu ducea poneiul de căpăstru, pentru a-l cruţa, pe cât era cu putinţă.

Pe măsură ce soarele se înălţa pe cer, ziua devenea extrem de călduroasă, iar stratul gros şi albicios de nisip devenea arzător şi orbitor, astfel încât ei înaintau foarte încet. Tufişurile erau cenuşii de praf. Cu cât se apropiau mai mult de Barnet, auzeau ridicându-se o rumoare din ce în ce mai insistentă.

Au început să întâlnească tot mai mulţi fugari. Majoritatea priveau ţintă înaintea lor, murmurând întrebări nedesluşite, sleiţi, răvăşiţi, murdari. Pe lângă ei a trecut un om în haine de seară, mergând pe jos, cu ochii în pământ. I-au auzit glasul şi, întorcându-se spre el, l-au văzut înfigându-şi o mână în păr şi lovind cu cealaltă fiinţe nevăzute. După ce i-a trecut accesul de furie, omul şi-a continuat drumul fără să mai privească măcar o dată în urmă.

În timp ce grupul fratelui meu se îndrepta către răscrucea de la sud de Barnet, au văzut apropiindu-se de drum o femeie, pe un câmp din stânga lor, ducând în braţe un copil şi având alţi doi alături de ea; a trecut şi un om îmbrăcat în haine negre, murdare, cu un băţ gros într-o mână şi cu o mică valiză în cealaltă. Apoi, după cotitura drumului, dintre vilele care îl mărgineau în locul unde se unea cu şoseaua principală, a apărut o trăsurică trasă de un ponei negru şi asudat, condusă de un tânăr palid cu

o pălărie tare, cenuşie de praf. În trăsurică şedeau înghesuite trei fete, lucrătoare de fabrică din East End, şi doi copii mici.

— Pe aici ajungem la Edgware? întrebă tânărul, cu ochii rătăciţi şi cu faţa palidă; iar când fratele meu îi răspunse că trebuia să o apuce spre stânga, el dădu imediat bice cailor, fără formalitatea de a mai mulţumi.

Fratele meu a observat o ceaţă sau un fum alb-cenuşiu ridicându-se dintre casele din faţa lor şi acoperind faţada albă a unei terase care apărea de pe cealaltă parte a drumului, prin spatele vilelor. Doamna Elphinstone le atrase printr-un strigăt atenţia asupra unor limbi roşii de foc, care se înălţau deasupra caselor din faţa lor, spre cerul albastru şi fierbinte. Rumoarea se transformase acum într-un amestec dezordonat de glasuri, scârţâit de roţi şi de căruţe şi tropot de copite. Drumul făcea o cotitură bruscă la nici cincizeci de metri de răscruce.

— Dumnezeule, strigă doamna Elphinstone. Unde ne duci?

Fratele meu se opri.

Şoseaua principală era acoperită de un puhoi clocotitor de oameni, un torent de fiinţe omeneşti care alergau spre nord, înghesuindu-se unele într-altele. Un mare nor de praf, alb şi luminos în bătaia soarelui, făcea ca totul să fie cenuşiu şi nedesluşit, până la douăzeci de picioare de la pământ; norul era neîncetat stârnit de paşii grăbiţi ai unei mulţimi dese de cai, de bărbaţi şi femei, care mergeau pe jos, şi de roţile vehiculelor de tot felul.

— Loc! auzi fratele meu. Faceţi loc!

A te apropia de punctul unde drumul se întâlneşte cu şoseaua era ca şi cum ai fi trecut prin fumul unui incendiu; mulţimea mugea ca un foc puternic, iar praful era fierbinte şi înecăcios. Şi, într-adevăr, nu prea departe, o vilă ardea şi trimitea valuri de fum negru peste drum, mărind şi mai mult învălmăşeala.

Pe lângă ei trecură doi oameni. Apoi o femeie murdară, plângând şi cărând o legătură grea. Un câine de vânătoare, rătăcit, cu limba atârnând, le dădu târcoale, neîncrezător, înspăimântat şi într-un hal fără hal, luând-o la goană, la ameninţarea fratelui meu.

Atât cât se putea vedea pe drumul spre Londra, printre casele din dreapta, un puhoi clocotitor de oameni murdari şi grăbiţi se îngrămădea între vilele de pe fiecare parte; capetele negre, trupurile înghesuite deveneau distincte pe măsură ce ieşeau de după cotitură, treceau în grabă, şi îşi continuau din nou individualităţile în mulţimea îndepărtată, înghiţită în cele din urmă într-un nor de praf.

— Înainte! Înainte! strigau toţi. Faceţi loc! Faceţi loc!

Oamenii îi împingeau pe cei din faţă cu mâinile. Fratele meu ţinea capul poneiului. Atras în mod irezistibil, el înainta încet, pas cu pas, de-a lungul drumului.

La Edgware fusese doar o scenă de dezordine, la Chalk un vârtej gălăgios, dar aici era o întreagă populaţie în mişcare. Este greu să-ţi imaginezi acest puhoi de oameni. Nu se putea distinge nici o figură. Oamenii se scurgeau de după colţ şi se îndepărtau cu spatele la grupul celor trei rămaşi pe drum. Cei care erau pe jos mergeau pe marginea şoselei, ameninţaţi de roţile vehiculelor, căzând prin şanţuri şi poticnindu-se unii de alţii.

Trăsurile şi căruţele se buluceau unele într-altele, lăsând puţin loc pentru vehiculele mai rapide şi mai nerăbdătoare, care se repezeau din când în când înainte, atunci când li se ivea ocazia, făcând ca mulţimea să se înghesuie spre gardurile şi porţile vilelor.

— Înainte! se auzea strigând. Înainte! Se apropie!

Într-o căruță se afla un orb îmbrăcat în uniforma Armatei Salvării, gesticulând, cu degetele zbârcite, şi urlând: "Veşnicie! Veşnicie!" Glasul lui era răguşit şi foarte puternic, astfel că fratele meu a putut să-l audă mult timp după ce omul s-a pierdut din vedere, în norul de praf. Unii dintre oamenii îngrămădiți în căruțe îşi biciuiau prosteşte caii, certându-se cu ceilalți căruțaşi; alții şedeau nemişcați, privind țintă în gol, cu ochii înroşiți; alții îşi rodeau mâinile, de sete, sau zăceau culcați în fundul vehiculelor. Caii aveau zăbalele acoperite de spumă şi ochii injectați.

Erau o puzderie de trăsuri, căruțe, şarete, furgoane; o căruță de poştă, o căruță de gunoaie pe care era scris "Parohia St. Pancras", un camion uriaş înțesat cu oameni. Un camion de bere trecu huruind, cu roțile împroşcate de sânge proaspăt.

— Eliberați drumul! strigau nişte glasuri. Eliberați drumul!

—Veş-ni-cie! Veş-ni-cie! se auzea, ca un ecou, de-a lungul drumului.

Treceau femei triste, bine îmbrăcate, cu figurile răvăşite, cu copii care țipau şi se poticneau, cu hainele lor elegante acoperite de praf, cu fețele obosite şi brăzdate de lacrimi. Alături de cele mai multe mergeau bărbați, unii grijulii, alții nepăsători sau sălbatici. Luptând cot la cot cu ei, trecea câte un vagabond în zdrențe negre, cu ochii holbați, strigând în gura mare tot felul de înjurături. Îşi croiau drum, luptându-se din răsputere, muncitori zdraveni şi oameni sărăcăcioşi, cu părul ciufulit, îmbrăcați ca micii funcționari sau vânzătorii de prăvălie; apoi fratele meu mai observă un soldat rănit, nişte oameni îmbrăcați în uniforma căilor ferate şi o creatură nenorocită, în cămaşă de noapte, cu o haină aruncată pe umeri.

Dar oricât de variată i-ar fi fost compoziția, această hoardă avea anumite trăsături comune. Pe fețele tuturor se citea frica şi durerea, şi tot frica era aceea care îi gonea din urmă. O învălmăşeală, provocată de lupta pentru un loc într-o căruță, făcu întregul puhoi de oameni să-şi grăbească pasul; unul dintre fugari, atât de speriat şi frânt încât genunchii i se îndoiau sub el, se însufleți pentru o clipă, căpătând forțe noi. Căldura şi praful începuseră să-şi facă efectul asupra mulțimii. Oamenii aveau pielea uscată, buzele negre şi crăpate. Erau cu toții însetați, obosiți şi abia mai puteau să-şi mişte picioarele. Printre strigăte se auzeau certuri, mustrări şi gemete de oboseală; cele mai multe glasuri erau răguşite şi slabe. Pretutindeni se auzea, ca un refren:

— Loc! Faceți loc! Vin marțienii!

Prea puțini se opreau, dându-se la o parte din acest puhoi. Drumul pătrundea oblic în şoseaua principală, printr-o deschidere îngustă, creând iluzia că vine dinspre Londra. Şi totuşi, un fel de flux omenesc se revărsa în acest capăt de drum; erau cei slabi, respinşi în afara curentului, şi care în general rămâneau acolo numai o clipă, înainte de a se cufunda din nou în el. La o mică distanță de drum, şedea întins un om cu piciorul înfăşurat în cârpe însângerate; doi prieteni se aplecaseră asupra lui. Era un norocos care încă mai avea prieteni.

Un bătrânel, cu o mustață ostăşească, albită, îmbrăcat într-o redingotă neagră şi jegoasă, se apropie şchiopătând, se aşeză jos, îşi scoase gheata — ciorapul îi era mânjit de sânge —, aruncă din ea un ciob de piatră şi porni din nou, târându-şi piciorul; o fetiță de opt sau nouă ani, singură, se trânti pe iarbă lângă fratele meu, plângând.

— Nu mai pot să merg! Nu mai pot să merg!

Fratele meu se trezi din toropeală, o ridică, vorbindu-i cu blândețe, şi o duse lângă miss Elphinstone. De îndată ce fratele meu o ridică, fetița tăcu, ca şi cum ar fi cuprins-o frica.

— Ellen! țipă o femeie din mulțime, cu glasul scăldat în lacrimi. Ellen!

Şi copilul se smuci brusc din brațele fratelui meu, strigând:

— Mamă!

— Se apropie! zise un om călare, trecând prin dreptul drumului.

— La o parte din drum! striga un vizitiu, ridicat deasupra celorlalţi; şi fratele meu văzu o trăsură închisă cotind pe drumul lateral.

Oamenii se înghesuiau unii într-alţii, pentru a se feri de cal. Fratele meu trase spre margine poneiul şi trăsurica, iar omul trecu pe lângă el şi se opri la cotitura drumului. Era o trăsură cu oiştea pentru o pereche de cai, dar nu avea înhămat decât unul singur. Fratele meu văzu neclar, prin praf, cum doi oameni ridicau un corp pe o targă albă, aşezând-o apoi uşor pe iarba de sub un tufiş de lemn câinesc.

Unul dintre oameni veni alergând spre fratele meu.

— Unde se poate găsi nişte apă? întrebă el. Trage să moară, şi vrea puţină apă. Este lordul Garrick.

— Lordul Garrick! zise fratele meu, Preşedintele Curţii?

— Unde găsesc apă? zise omul.

— Poate că găseşti vreo cişmea, zise fratele meu, în vreuna dintre case. Noi nu avem apă. Nu pot să-i las aici pe ai mei.

Omul îşi croi drum, prin mulţime, spre poarta casei din colţ.

— Înaintaţi! spuneau oamenii, îmbrâncindu-l. Se apropie! Mergeţi înainte!

Apoi, atenţia fratelui meu a fost atrasă de un om cu barbă, cu o figură de vultur, ducând o legătură, care s-a spart chiar în timp ce fratele meu o privea; din ea s-a revărsat o masă compactă de lire de aur, care părea să se fărâmiţeze în monede abia atunci când atingea pământul. Lirele se rostogoliră în toate părţile, printre picioarele nervoase ale oamenilor şi ale cailor. Omul se opri, privind prosteşte risipa de aur, şi osia unei trăsuri îl izbi în umăr, trântindu-l la pământ. Scoase un ţipăt, făcu un pas înapoi, şi roata unei căruţe îl atinse din treacăt.

— Loc! strigau oamenii din jurul lui. Faceţi loc!

De îndată ce trecu trăsura, el se trânti, cu amândouă mâinile desfăcute, pe grămada de monede, şi începu să şi le îndese cu pumnii în buzunar. Un cal se ivi chiar pe lângă el şi, în clipa următoare, când omul se ridicase pe jumătate, fu trântit sub copitele calului.

— Opriţi! strigă fratele meu şi, dând la o parte din drum o femeie, încercă să apuce zăbala calului.

Dar, înainte de a putea ajunge acolo, auzi pe sub roţi un ţipăt şi văzu, prin praf, cum obada trecea peste spatele sărmanului nenorocit. Vizitiul trăsurii îl plesni cu biciul pe fratele meu, care alerga spre spatele trăsurii. Strigătele îl asurzeau. Omul se zvârcolea, printre banii lui împrăştiaţi, în praf, fără să se poată scula, căci roata îi rupsese şira spinării, iar picioarele îi atârnau moi, neputincioase. Fratele meu se ridică şi strigă la vizitiul care venea din urmă, şi îi veni în ajutor un om călare pe un cal negru.

— Dă-l la o parte din drum, zise el; şi, apucându-l de guler cu mâna liberă, fratele meu îl târî pe nenorocit la o parte. Dar el continua să se cramponeze de bani şi, privindu-l cu furie pe fratele meu, îl izbi în braţ cu un pumn plin de aur.

— Înaintaţi! Înaintaţi! strigau glasuri furioase în spatele lor. Faceţi loc! Faceţi loc!

Se auzi o trosnitură, în timp ce oiştea unei trăsuri se lovea de căruţa pe care o ţinea în loc omul călare. Fratele meu întoarse privirea, şi omul cu aurul îşi răsuci capul şi muşcă mâna care îl ţinea de guler. O izbitură, şi calul negru fu împins într-o parte, iar calul căruţei trecu pe lângă el. O copită călcă la un fir de păr de piciorul fratelui meu. El dădu drumul omului căzut şi sări înapoi. Văzu pe faţa nenorocitului întins pe pământ

mânia transformându-se în groază, şi după o clipă îl pierdu din vedere, şi fratele meu fu târât înapoi, dus mai departe de intrarea drumului şi fu nevoit să se lupte din greu, în mijlocul torentului, pentru a putea reveni.

Văzu pe miss Elphinstone acoperindu-şi ochii, iar un copilaş, cu acea lipsă de compătimire specifică anilor fragezi, privea cu ochii dilataţi un corp acoperit de praf care zăcea la pământ, negru şi nemişcat, zdrobit sub roţile care treceau.

— Să ne întoarcem! strigă el şi începu să tragă înapoi poneiul. Şi adăugă: Nu putem trece prin acest... iad.

Se întoarseră vreo sută de metri pe drumul pe care veniseră, până când mulţimea agitată nu se mai zări. Pe când treceau de cotitura drumului, fratele meu văzu în şanţul de sub tufişul de lemn câinesc faţa muribundului acoperită de o paloare cadaverică, cu trăsăturile supte şi strălucind de transpiraţie. Cele două femei şedeau tăcute, ghemuite în trăsură şi înfiorate.

Apoi, dincolo de cotitură, fratele meu se opri din nou. Miss Elphinstone era albă la faţă, iar cumnata ei plângea, prea nenorocită ca să-l mai cheme pe "George al ei". Fratele meu era îngrozit şi uluit. Imediat ce se îndepărtară, îşi dădu seama cât de urgent şi de imperios era să încerce traversarea şoselei. Se întoarse spre miss Elphinstone, cu o hotărâre bruscă.

— Trebuie să trecem pe acolo, zise el, şi întoarse din nou poneiul. Pentru a doua oară, în ziua aceea, fata dădu dovadă de curaj.

Vrând să-şi croiască drum prin torentul de oameni, fratele meu intră din nou în vâltoare şi ţinu în loc calul unei trăsuri, în timp ce miss Elphinstone conducea poneiul de căpăstru. O căruţă se izbi de roţi, pentru o clipă, şi smulse o aşchie lungă din bancă. În clipa următoare erau luaţi şi târâţi înainte de curent. Fratele meu, cu faţa şi cu mâinile însângerate de la loviturile de bici, sări pe capră şi apucă hăţurile din mâna ei.

— Ţinteşte spre omul din spate, zise el, dându-i revolverul, dacă ne împinge prea tare. Nu!... ţinteşte mai bine calul.

Apoi el începu să caute un prilej ca să treacă spre partea dreaptă a drumului. Dar, odată intrat în curent, parcă îşi pierduse voinţa şi devenise o fărâmă a acestei gloate prăfuite. Trecură prin Chipping Barnet, duşi de torent; se îndepărtaseră cu o milă de centrul oraşului, înainte de a putea să-şi croiască drum până în partea cealaltă a şoselei. Era o alarmă şi o învălmăşeală de nedescris; dar în oraş, şi dincolo de el, şoseaua se bifurca de mai multe ori, şi deci înghesuiala se micşora într-o oarecare măsură.

Se îndreptară spre răsărit, prin Hadley, întâlnind, de fiecare parte a drumului, şi acolo, dar şi mai departe, o mare mulţime de oameni care se înghesuia să bea apă dintr-un pârâu, unii luptându-se din răsputeri pentru a ajunge până la apă. Mai departe, de pe un deal de lângă East Barnet, văzură două trenuri mergând încet, unul după altul, fără nici un fel de semnale — trenuri ticsite de oameni, unii stând chiar şi printre cărbunii din tenderul locomotivei, îndreptându-se spre nord, de-a lungul Marii Căi Ferate de Nord. Fratele meu presupunea că trenurile se umpluseră după ce ieşiseră din Londra, deoarece la ora aceea panica furibundă a mulţimii făcuse ca gările centrale să fie impracticabile.

În apropiere de acel loc, se opriră pentru tot restul după-amiezii; emoţiile violente îi sleiseră pe toţi trei. Începură să sufere de foame; noaptea era rece, şi nici unul dintre ei nu aveau curajul să doarmă. În cursul serii, mulţi fugari trecură în grabă de-a lungul drumului, aproape de locul unde se opriseră ei, fugind de primejdii necunoscute şi mergând în direcţia din care venise fratele meu.

Capitolul XVII
"COPILUL TUNETULUI"

Dacă marțienii ar fi avut drept scop numai distrugerea, ar fi putut să nimicească, încă de luni, întreaga populație a Londrei, în timp ce oamenii se răspândeau încet prin regiunile din împrejurimi. Nu numai pe drumul care trecea din Barnet, dar şi prin Edgware şi Waltham Abbey, şi de-a lungul drumurilor spre răsărit de Southend şi Shoeburyness, şi la sud de Tamisa, spre Deal şi Broadstairs, se scurgea acelaşi puhoi înspăimântat. Dacă, în dimineața aceea de iunie, cineva ar fi plutit într-un balon pe cerul albastru şi luminos de deasupra Londrei, fiecare drum dinspre nord şi răsărit, care ieşea din labirintul încâlcit al străzilor, i-ar fi apărut punctat cu negru de şuvoiul de fugari, fiecare punct reprezentând un ghem omenesc de teroare şi durere fizică. În capitolul precedent am expus pe larg relatarea fratelui meu asupra trecerii prin Chipping Barnet, pentru ca toți cititorii mei să-şi poată da seama cum apărea această masă de puncte negre unuia care făcea parte din ea. Niciodată, în istoria lumii, nu s-au mişcat şi n-au suferit laolaltă atâtea mulțimi omeneşti. Hoardele legendare ale goților şi hunilor, armatele cele mai uriaşe pe care le-a văzut vreodată Asia, nar fi fost decât o picătură în acest puhoi. Nu era un marş disciplinat; era o debandadă — o debandadă gigantică şi îngrozitoare — fără vreo ordine sau vreun țel, şase milioane de oameni, fără arme şi fără provizii, mergând drept înainte. Era începutul înfrângerii civilizației, începutul masacrului omenirii.

Drept sub el, omul instalat în balon ar fi văzut rețeaua întinsă a străzilor, casele, bisericile, scuarurile, piețele, parcurile — toate pustii — întinzându-se ca o hartă imensă, iar spre sud, o pată. S-ar fi părut că peste Ealing, Richmond şi Wimbledon, o peniță monstruoasă a lăsat să cadă pe hartă o pată de cerneală. Persistent, neîncetat, fiecare pată neagră creştea, se întindea, trimițându-şi ramificații în toate părțile, când îngrămădinduse în fața unei ridicături de teren, când revărsându-se iute peste vreo creastă într-o nouă vale, exact cum se întinde o picătură de cerneală pe sugativă.

Mai departe, peste dealurile albastre care se ridică la sud de fluviu, marțienii mergeau încoace şi încolo, sclipitori, împrăştiindu-şi calm şi metodic norul lor otrăvitor pe câte o bucată de teren, îndepărtându-l apoi, după ce-şi îndeplinise rolul, cu jeturile de aburi şi punând stăpânire pe regiunea cucerită. Se pare că ei nu aveau drept scop exterminarea oamenilor, ci mai ales demoralizarea completă şi distrugerea oricărei împotriviri. Au aruncat în aer toate magaziile de muniții pe care le-au întâlnit, au tăiat toate liniile telegrafice şi au distrus pe alocuri căile ferate. Tăiau toate mijloacele de comunicație ale oamenilor. Nu păreau grăbiți să-şi extindă câmpul de operații, şi în cursul acelei zile n-au trecut de partea centrală a Londrei. Probabil că un foarte mare număr de londonezi au rămas acasă, în dimineața de luni. Un lucru este sigur, şi anume că mulți au murit în casele lor, asfixiați de Fumul Negru.

Până spre amiază, bazinul Londrei prezenta un spectacol uimitor. Se aflau acolo vapoare şi vase de tot felul, iar fugarii ofereau sume enorme de bani; şi se spune că mulți dintre cei care s-au apropiat înot de aceste vase au fost respinşi cu căngile şi s-au înecat. Pe la ora unu după-amiază, între arcadele podului Blackfriars a apărut rămăşița subțire a unui nor de vapori negri. În clipa aceea, portul a devenit scena unei învălmăşeli nebune, cu lupte şi ciocniri, şi câtva timp o mulțime de bărci şi şlepuri sau îngrămădit în jurul arcadei dinspre nord a podului Tower, iar marinarii au

trebuit să se lupte sălbatic cu oamenii care îi asaltaseră de pe țărm. Unii se cățărau pe pilonii podului de deasupra.

Când, cu o oră mai târziu, a apărut de după Turnul Orologiului un marțian şi a intrat în fluviu, către Limehouse nu mai pluteau decât sfărâmături.

Despre căderea celui de al cincilea cilindru voi vorbi ceva mai departe. Cel de al şaselea a căzut la Wimbledon. Fratele meu, care şedea de veghe lângă femeile din trăsură, în mijlocul unei păşuni, a văzut fulgerul verde, departe, în spatele dealurilor. Marți, micul grup, care încă mai avea de gând să ajungă la mare, s-a îndreptat, prin regiunea înțesată de oameni, către Colchester. Se confirmase vestea că marțienii stăpâneau acum întreaga Londră. Fuseseră văzuți la Highgate şi — se spunea — chiar la Neasden. Dar fratele meu nu i-a văzut decât a doua zi.

În ziua aceea, mulțimile de oameni împrăştiați au început să-şi dea seama că au nevoie urgentă de provizii. Pe măsură ce foamea creştea, nu se mai ținea seama de dreptul de proprietate. Fermierii au ieşit să-şi apere cu arma în mână vitele, hambarele şi recolta de grâne. Mulți oameni, ca şi fratele meu, se îndreptau acum spre răsărit şi s-au găsit chiar unii disperați care s-au întors spre Londra, ca să găsească hrană. Aceştia erau mai ales cei din suburbiile de nord, care nu cunoşteau Fumul Negru decât din auzite. Fratele meu aflase că aproape o jumătate din membrii guvernului se adunase la Bimingham şi că se pregăteau enorme cantități de explozibile puternice, pentru a fi folosite, în mine automate, în regiunile din Midland.

Mai aflase, de asemeni, că la Compania Căilor Ferate din Midland se înlocuise personalul care fugise în prima zi de panică, că traficul fusese reluat şi că trenurile circulau de la St. Albans spre nord, pentru a se degaja regiunile din jurul Londrei. În Chipping Ongar se instalase o placardă care anunța că în oraşele de nord se găseau mari cantități de făină şi că în douăzeci şi patru de ore se va distribui pâine oamenilor înfometați din împrejurimi. Dar această veste nu l-a împiedicat în planul de fugă pe care şi-l construise, şi cei trei şi-au continuat toată ziua drumul spre răsărit, nemaiauzind nimic altceva despre distribuirea de pâine în afară de această promisiune. De altfel, nimeni nu a mai auzit despre ea. În noaptea aceea a căzut cea de a şaptea stea, pe Primrose Hill. Era în timp ce miss Elphinstone şedea de veghe, căci hotărâseră să vegheze cu rândul. Ea a văzut-o căzând.

Miercuri, cei trei fugari, care petrecuseră noaptea într-un lan de grâu necopt, au ajuns la Chelmsford şi acolo un grup de cetățeni, intitulându-se Comitetul de Aprovizionare Publică, le-au luat poneiul, ca provizie, nedându-le în schimb nimic altceva decât promisiunea că vor primi a doua zi o bucată din el. Circula zvonul că marțienii erau la Epping şi că pulberăria de la Waltham Abbey fusese distrusă într-o încercare zadarnică de a arunca în aer pe unul dintre invadatori.

Oamenii pândeau, din turnurile bisericii, sosirea marțienilor. Fratele meu, din fericire pentru el, după cum s-a dovedit, a preferat să-şi continue imediat drumul spre coastă, decât să aştepte o bucată de carne, cu toate că toți erau flămânzi. Către amiază, au trecut prin Tillingham, care, în mod ciudat, părea să fie complet liniştit şi pustiu, în afară de câțiva oameni care căutau să fure ceva de mâncare. Lângă Tillingham, au ajuns deodată la țărmul mării, întâlnind cea mai surprinzătoare mulțime de vase de toate felurile care se poate imagina.

După ce marinarii n-au mai putut urca pe Tamisa, îşi continuaseră drumul pe lângă coasta din Essex, spre Harwich, Walton şi Clacton, şi după aceea spre Foulness şi Shoebury, pentru a-i îmbarca pe refugiați.

Vasele şedeau într-o curbă imensă în formă de seceră, care se pierdea în ceață, spre Naze. Aproape de țărm se afla o mulțime de bărci de pescuit: engleze, scoțiene, franceze, olandeze şi suedeze; şalupe cu aburi de pe Tamisa, iahturi, bărci cu motor; ceva mai departe se aflau vasele de mare tonaj, o mulțime de vase murdare, pentru transportarea cărbunilor, vase comerciale cochete, vase pentru transportul vitelor, vase de pasageri, tancuri petroliere, vase de cursă lungă, şi chiar un vas vechi de transport de culoare albă, transatlantice albe şi cenuşii de la Southampton şi Hamburg; de-a lungul coastei albastre, dincolo de Blackwater, până aproape de Maldon, fratele meu a zărit, neclar, o mulțime de bărci care traficau cu oamenii de pe țărm.

La vreo două mile în larg se afla un cuirasat, cufundat adânc în apă, arătând, după spusele fratelui meu, ca un vas pe jumătate scufundat. Era cuirasatul "Copilul Tunetului". Nu se mai vedea vreun alt vas de război, dar departe, spre dreapta, pe suprafața întinsă a mării — în ziua aceea marea era foarte liniştită — se întindea un şarpe de fum negru, care trăda locul celorlalte cuirasate ale flotei din Canalul Mânecii: ele patrulau pe un front larg, cu maşinile sub presiune, gata să intre în acțiune, în fața estuarului Tamisei, vigilente şi totuşi neputincioase de a împiedica înaintarea marțienilor.

La vederea mării, doamna Elphinstone s-a lăsat cuprinsă de panică, în ciuda asigurărilor pe care i le dădea cumnata ei. Ea nu mai plecase niciodată din Anglia, şi ar fi preferat să moară, decât să se vadă într-o țară străină, lipsită de prieteni şi de toate celelalte. Probabil că biata femeie îşi închipuia că francezii şi marțienii erau unul şi acelaşi lucru. În timpul celor două zile de călătorie devenise din ce în ce mai nervoasă, mai înspăimântată şi mai deprimată. Singurul ei gând era să se reîntoarcă la Stanmore. Toate fuseseră întotdeauna bune şi liniştite la Stanmore... Acolo îl vor regăsi pe George...

Cu mare greutate au convins-o să coboare până la țărm, unde fratele meu a reuşit, destul de repede, să atragă atenția unor marinari de pe un vas cu zbaturi, venit de pe Tamisa. Aceştia au trimis o barcă şi s-au învoit la treizeci şi şase de lire pentru toți trei. Vasul mergea, după spusele oamenilor, la Ostende.

Era pe la ora două, când fratele meu, după ce a plătit la pasarelă costul călătoriei, s-a văzut în siguranță, împreună cu tovarăşele lui, pe bordul vasului. Pe bord se afla şi hrană, deşi la prețuri exorbitante, şi toți trei au reuşit să ia o masă, pe una din băncile de la provă.

Pe bord se şi aflau vreo patruzeci de oameni, dintre care cei mai mulți îşi dăduseră ultimii bani pentru a-şi asigura călătoria, dar căpitanul a rămas pe canalul Blackwater până la ora cinci după-amiază, culegând noi pasageri, până când puntea a fost încărcată în mod primejdios. Probabil că ar fi aşteptat şi mai mult, dacă dinspre sud n-ar fi început să se audă bubuiturile tunurilor. Drept răspuns, cuirasatul a tras o lovitură de tun şi a înălțat un şir de pavilioane. O trâmbă de fum a răbufnit din ochiurile lui.

Unii dintre pasageri erau de părere că această canonadă venea dinspre Shoeburyness, până când s-a observat că devenea din ce în ce mai puternică. În acelaşi timp, departe, spre sud-est, catargele şi punțile blindate a trei cuirasate se ridicară unul după altul din mare, sub nori de fum negru. Dar atenția fratelui meu se întoarse repede la canonada îndepărtată dinspre sud. I s-a părut că vede o coloană de fum ridicându-se din ceața cenuşie din depărtare.

Micul lor vas se şi îndepărtase spre răsărit de marele semicerc de nave, şi coasta scundă a Essex-ului devenea albăstrie, învăluită în ceață, când a apărut un marțian, părând mic şi nedesluşit în depărtare,

înaintând de-a lungul coastei mocirloase, venind dinspre Foulness. Văzându-l, căpitanul începu să înjure cu glas tare, de teamă şi mânie împotriva propriei lui întârzieri, iar zbaturile parcă se molipsiră dintr-o dată de spaima lui. Toată lumea de pe bord şedea lângă parapet sau pe băncile vasului, privind la forma aceea îndepărtată, mai înaltă decât copacii şi turnurile bisericilor de pe coastă, şi care înainta încet, parodiind mersul omenesc.

Era primul marţian pe care-l vedea fratele meu şi, mai mult uimit decât înspăimântat, el a rămas să privească acest titan care înainta cu hotărâre către vase, cufundându-se din ce în ce mai mult în apă, pe măsură ce se îndepărta de coastă. Apoi, departe, dincolo de Crouch, a apărut altul, păşind peste nişte copaci chirciţi, apoi încă unul, şi mai departe, cufundat adânc în pâcla strălucitoare care părea suspendată între mare şi cer. Toţi se îndreptau către mare, ca şi cum ar fi vrut să taie retragerea nenumăratelor vase care se îngrămădiseră între Foulness şi Naze. În ciuda eforturilor gâfâitoare depuse de motoarele micului vas cu zbaturi şi a spumei abundente pe care roţile o lăsau în urmă, el se îndepărta de această înaintare sinistră cu o înspăimântătoare încetineală.

Privind spre nord-vest, fratele meu a văzut marele semicerc de vase vibrând de teroarea care se apropia; un vas trecea în spatele altuia, altul se întorcea spre larg, vapoarele şuierau şi revărsau nori de aburi, corăbiile îşi întindeau pânzele, şalupele se mişcau de colo până colo. El era atât de fascinat de toate acestea şi de primejdia care înainta dinspre stânga, încât nu vedea nimic din ceea ce se petrecea spre largul mării. Şi atunci, o mişcare rapidă a vasului (care s-a rotit brusc pentru a evita scufundarea) l-a aruncat jos de pe banca pe care şedea. În jur se auziră strigăte, zgomot de paşi, nişte aclamaţii, la care părea că se răspunde din depărtare. Vasul se zgudui şi el căzu jos, sprijinindu-se în mâini.

Se ridică în picioare şi văzu spre tribord, la nici o sută de metri de vasul lor care se legăna în tangaj, o masă imensă de fier trecând prin apă ca lama unui plug, aruncând-o de o parte şi de alta în jerbe imense de spumă care se năpusteau spre vasul lui, făcând ca zbaturile să se învârtească în aer, şi cufundându-l apoi aproape cu toată puntea sub apă.

Un duş puternic îl orbi pentru o clipă. Când îşi deschise din nou ochii, văzu că monstrul trecuse şi gonea către ţărm. Turele enorme de fier se ridicau din trupul lui înalt, alături de două coşuri care scuipau fum şi foc. Era cuirasatul "Copilul Tunetului" care se îndrepta în ajutorul vaselor ameninţate.

Stând în picioare pe puntea care se clătina, încleştat cu mâinile de parapet, fratele meu îşi mută privirea de la acest leviatan în atac, îndreptând-o din nou asupra marţienilor; acum erau toţi trei laolaltă, stând atât de departe în larg, încât suporturile lor triple erau scufundate aproape în întregime. Astfel scufundaţi, priviţi în această perspectivă îndepărtată, păreau mult mai puţin impresionaţi decât masa imensă de fier în a cărui dâră vaporaşul pe care se afla el se legăna neputincios. Părea că marţienii privesc cu uimire la acest nou adversar. Poate că în mintea lor credeau că este un uriaş, ca şi ei. "Copilul Tunetului" nu trase nici o lovitură de tun, ci pur şi simplu înainta spre ei cu toată viteza. Aceasta i-a şi permis, probabil, să se apropie atât de mult de inamic. Marţienii nu ştiau ce să facă. Un obuz, şi ei l-ar fi scufundat imediat, cu raza lor arzătoare.

Înainta cu o viteză atât de mare, încât într-un minut ajunse aproape la jumătatea drumului dintre vaporul pe care se afla fratele meu şi marţienii — o masă neagră care se micşora, proiectată pe linia orizontală şi îndepărtată a coastei Essex-ului.

Deodată, marţianul cel mai apropiat îşi înclină trupul şi descărcă spre cuirasat un proiectil cu gaz negru. Acesta atinse tribordul şi ricoşă într-un jet întunecos, rostogolit în valuri, degajând un torent de Fum Negru, din care cuirasatul scăpă. Pentru cei care priveau de pe vapor, la o mică înălţime deasupra apei, cu soarele în ochi, părea ca şi cum cuirasatul se şi afla în mijlocul marţienilor.

Formele uriaşe se despărţiră, ridicându-se din apă pe măsură ce se retrăgeau către ţărm; unul dintre marţieni îşi ridică generatorul de raze arzătoare, ca pe un aparat fotografic. Îl ţinu aţintit oblic în jos şi un nor de aburi ţâşni din apă la atingerea razei. Ea trecu prin cuirasa de fier a vasului ca un fier înroşit printr-o hârtie.

O vâlvătaie de flăcări ţâşni din aburii care se ridicau, şi marţianul se clătină. În clipa următoare era trântit jos şi o cantitate uriaşă de apă şi de vapori se ridică în aer. Tunurile de pe "Copilul Tunetului" răsunară, în acest vacarm, unul după altul, şi un proiectil împroşcă în sus apa chiar lângă vaporul cu zbaturi, ricoşă spre celelalte vase care fugeau spre nord şi sparse în ţăndări un cuter.

Dar faptul acesta trecu neobservat. Văzând prăbuşirea marţianului, căpitanul scoase un strigăt nearticulat, şi pasagerii de pe puntea vasului strigară în cor. Apoi scoaseră din nou un strigăt. Ieşind din învolburarea albă, cuirasatul lung şi negru înainta, cu flăcările înălţându-se din partea din mijloc, cu ventilatoarele şi coşurile scuipând foc.

Era încă în stare de funcţionare; se pare, cârma rămăsese intactă şi motoarele mai mergeau. Se îndreptă către cel de al doilea marţian şi ajunsese la o sută de metri de el când îl atinse raza arzătoare. Atunci, cu o bubuitură violentă, cu o flacără orbitoare, punţile şi coşurile săriră în aer. Marţianul se clătină de violenţa exploziei şi, în clipa următoare, epava în flăcări, continuând să înainteze în virtutea inerţiei, îl izbi şi îl turti ca pe un obiect de carton. Fratele meu scoase fără să vrea un strigăt. Un vârtej clocotitor de aburi ascunse din nou totul.

— Doi! urlă căpitanul.

Văzduhul vuia de strigăte. De la un capăt la celălalt, vaporul răsuna de aclamaţiile frenetice care cuprinseseră, pe rând, mulţimea de vase şi bărci care se îndreptau către larg.

Aburii care pluteau deasupra apei ascunseră timp de câteva minute pe cel de al treilea marţian, ca şi coasta. În tot acest timp, zbaturile băteau neîncetat apa, îndepărtând vasul de locul luptei; când, în cele din urmă, aburii se risipiră, apăru un nor de fum negru şi nu se mai putea zări nici "Copilul Tunetului", nici cel de al treilea marţian. Dar cuirasatele din larg veniseră acum mult mai aproape şi se îndreptau spre ţărm, trecând pe lângă vapor.

Micul vas îşi continuă drumul spre larg, iar cuirasatele se apropiară încet de coastă, care încă era ascunsă de un nor marmorat, format din aburi şi gaz negru, învolburându-se şi combinându-se în cele mai ciudate chipuri. Vasele cu refugiaţi se împrăştiau spre nord-est; câteva bărci cu pânze pluteau între cuirasate şi vapor. După câtva timp, înainte de a atinge norul care cobora tot mai jos, vasele de război se întoarseră spre nord, apoi cotiră brusc şi dispărură spre sud, în ceaţa tot mai deasă a înserării. Coasta deveni neclară şi în cele din urmă dispăru printre fâşiile joase de nori adunate în jurul soarelui care apunea.

Apoi, deodată, în ceaţa aurită a apusului, se auziră bubuiturile tunurilor, şi apărură nişte forme negre care se mişcau. Toţi pasagerii se îngrămădiră la balustrada vaporului, aţintindu-şi privirile către vatra orbitoare a apusului, dar nu se putea distinge nimic clar. O masă de fum

se ridică oblic şi acoperi faţa soarelui. Vaporul îşi continua drumul, gâfâind, încordat într-o nesfârşită aşteptare.

Soarele se cufundă în nori cenuşii, cerul se înroşi, se întunecă, şi luceafărul apăru, tremurător. Se înserase de-a binelea, când căpitanul scoase un strigăt şi arătă cu mâna. Fratele meu îşi încordă privirea. Din orizontul cenuşiu, ceva se înălţă spre cer, se înălţă oblic şi cu mare iuţeală pe seninul luminos de deasupra norilor dinspre apus; un obiect plat, larg şi mare, care descrise o curbă imensă, apoi se micşoră, coborând încet, şi dispăru din nou în misterul cenuşiu al nopţii. Şi, în timp ce cobora, noaptea se revărsă pe Pământ, ca o ploaie.

CARTEA A DOUA
PĂMÂNTUL SUB MARŢIENI

Capitolul I
SUB CĂLCÂI

Am părăsit în prima carte propriile mele aventuri, pentru a povesti, în ultimele două capitole, ceea ce i se întâmplase fratelui meu, în timp ce preotul şi cu mine eram ascunşi în casa părăsită din Halliford, unde ne refugiasem ca să scăpăm de Fumul Negru. Voi rezuma. Am rămas acolo toată noaptea de duminică şi toată ziua următoare — ziua panicii — într-o mică insulă de lumină, izolată de restul lumii de către Fumul Negru. În timpul acestor două zile plictisitoare, nu puteam face nimic altceva decât să aşteptăm, într-o inactivitate plină de nelinişte.

Mintea îmi era bântuită de îngrijorare pentru soarta soţiei mele. Mi-o închipuiam stând la Leatherhead, îngrozită, în primejdie, jelindu-mă ca pe un mort. Mă plimbam prin odăi şi plângeam, gândindu-mă că eram despărţit de ea, şi la tot ce i se putea întâmpla în timpul absenţei mele. Ştiam că vărul meu era destul de curajos pentru a face faţă oricărei împrejurări, dar nu era omul care să-şi dea seama repede de primejdie, care să acţioneze cu promptitudine. Ceea ce se cerea acum nu era curajul, ci prudenţa. Singura mea consolare era faptul că-i ştiam pe marţieni îndreptându-se către Londra, îndepărtându-se deci de soţia mea. Nelinişti vagi îmi frământau şi îmi chinuiau mintea. Văicărelile neîncetate ale preotului mă plictiseau şi mă enervau; disperarea lui egoistă mă supăra. După câteva mustrări fără efect, m-am retras departe de el, într-o odaie — fără îndoială, o clasă de şcoală — care conţinea globuri, bănci şi caiete. Când preotul a venit după mine, m-am dus într-o cămară din podul casei şi, pentru a rămâne singur cu frământările mele dureroase, m-am încuiat înăuntru.

Toată ziua aceea şi dimineaţa următoare am fost înconjuraţi de Fumul Negru. Duminică seara, în casa vecină, s-au văzut semnele existenţei unor oameni — un chip apărut la o fereastră, lumini care se mişcau, mai târziu o uşă trântită. Dar nu ştiu cine erau aceşti oameni şi nici ce s-a întâmplat cu ei. A doua zi nu i-am mai simţit. În tot cursul dimineţii de luni, Fumul Negru s-a îndreptat încet către râu, furişându-se din ce în ce mai aproape de noi şi trecând, în cele din urmă, pe drumul de lângă casa în care eram ascunşi.

Pe la amiază, pe câmp a apărut un marţian, înlăturând Fumul Negru cu ajutorul unui jet de aburi supraîncălziţi care şuiera pe pereţi, spărgând

toate ferestrele pe care le atingea. În timp ce preotul fugea din camera din față, câțiva stropi i-au opărit mâna. Când, în cele din urmă, ne-am furişat din odăile ude de aburi şi am privit din nou afară, regiunea dinspre nord arăta ca şi cum peste ea ar fi trecut o furtună de zăpadă neagră. Privind către râu, am văzut cu uimire o roşeață neobişnuită care se amesteca cu negrul păşunilor pârjolite.

Câtăva vreme, nu ne-am dat seama de schimbarea situației noastre, în afară de faptul că eram scăpați de amenințarea Fumului Negru. Dar mai târziu, am înțeles că el nu ne mai asedia, că puteam să ieşim afară. De îndată ce am realizat că drumul de ieşire era liber, mi-a revenit dorința de a acționa. Dar preotul căzuse într-o stare de letargie şi era complet lipsit de rațiune.

— Aici suntem în siguranță, repeta el, suntem în siguranță.

M-am hotărât să-l părăsesc; o, de ce n-am făcut-o! Devenisem mai înțelept, după cele ce învățasem de la artilerist — şi mi-am căutat hrană şi băutură. Am găsit ulei şi cârpe, pentru a-mi bandaja arsurile şi am luat, de asemenea, o pălărie şi o cămaşă de flanelă pe care le-am găsit într-unul din dormitoare. Când şi-a dat seama că aveam de gând să plec singur — deoarece chiar mă hotărâsem să plec singur — preotul s-a ridicat deodată pentru a mă urma. Şi, cum totul era liniştit în timpul după-amiezii, am pornit cam pe la ora cinci, după aprecierea mea, de-a lungul drumului înnegrit, spre Sunbury.

În Sunbury, şi chiar de-a lungul drumului, pe alocuri, am întâlnit caavre de cai şi de oameni, zăcând în atitudini contorsionate, trăsuri şi bagaje răsturnate, toate acoperite cu un praf negru şi gros. Acest linţoliu de pulbere cenuşie m-a făcut să mă gândesc la ceea ce citisem despre sfârşitul oraşului Pompei. Am ajuns la Hampton Court fără vreun incident, cu mintea populată de aceste imagini stranii, înspăimântătoare, şi acolo ochii noştri s-au bucurat, găsind un petic de verdeață care scăpase de fumul asfixiant. Am trecut prin Bushey Park, unde cerbii se plimbau liniştiți pe sub castani, iar un grup de bărbați şi femei treceau în grabă, în depărtare, spre Hampton — şi astfel am ajuns la Twickenham. Au fost primii oameni pe care i-am întâlnit pe drum.

Departe de drum, pădurile de dincolo de Ham şi Petersham încă mai ardeau. Twickenham nu fusese atins nici de raza arzătoare, nici de Fumul Negru, şi aici am întâlnit mai mulți oameni, dar nici unul n-a putut să ne dea vreo lămurire. În majoritate erau ca şi noi, profitând de un moment de linişte pentru a-şi schimba locul. Am impresia că multe dintre case erau încă ocupate de locatari înspăimântați, atât de înspăimântați, încât nu îndrăzneau nici să fugă. Şi pe aici abundau semnele goanei dezordonate. Îmi amintesc foarte bine de trei biciclete zdrobite laolaltă, turtite la pământ de roțile trăsurilor care trecuseră peste ele. Pe la ora opt şi jumătate am traversat podul Richmond. Am trecut în grabă peste podul, expus, desigur, primejdiilor şi am observat plutind pe apă, la câțiva metri mai jos, nişte pete mari, roşii. Nu ştiu ce erau — n-aveam timp să le examinez — dar mi-am imaginat despre ele lucruri poate mai oribile decât erau în realitate. Şi aici, pe malul din Surrey, era mult praf negru, provenit din fum, şi cadavre — o grămadă întreagă în apropierea gării; n-am zărit nici un marțian, până am ajuns în apropiere de Barnes.

În depărtarea înnegrită, am văzut un grup de trei oameni alergând pe o stradă laterală, către râu; încolo, totul părea pustiu. Pe deal, oraşul Richmond ardea din plin; în afara oraşului, nu se vedea nici o urmă de Fum Negru.

Apoi, deodată, în timp ce ne apropiam de Kew, am văzut un grup de oameni care alergau, şi partea superioară a unei maşini marțiene de luptă

a apărut pe deasupra acoperişurilor, la nici o sută de metri depărtare de noi. Am rămas împietriţi, la vederea primejdiei, şi dacă marţianul ar fi privit în jos, am fi fost ucişi imediat. Eram atât de înspăimântaţi, încât nu am îndrăznit să mergem mai departe, ci ne-am tras doar într-o parte şi ne-am ascuns în şopronul unei grădini. Acolo, preotul s-a ghemuit, plângând liniştit şi refuzând să se mai mişte.

Dar ideea mea fixă de a ajunge la Leatherhead nu îmi lăsa nici o clipă de răgaz şi la căderea serii m-am aventurat din nou afară. Am trecut printr-un boschet de arbuşti, apoi de-a lungul unei cărări, pe lângă o casă mare care se menţinuse întreagă, şi am ieşit pe drumul către Kew. Îl lăsasem pe preot în şopron, dar el a venit după mine, alergând.

Această a doua plecare a fost fapta cea mai nebunească pe care am comis-o vreodată, deoarece ştiam bine că marţienii se aflau în jurul nostru. De îndată ce preotul m-a ajuns din urmă, am văzut fie maşina de luptă pe care o zărisem mai înainte, fie o alta, departe, pe păşunile care se întindeau spre Kew Lodge. Patru sau cinci forme mici şi negre fugeau din faţa ei, pe câmpul verde-cenuşiu şi după o clipă am văzut clar că marţianul îi urmărea. Din trei paşi a fost printre ei, şi oamenii au început să-i fugă printre picioare în toate direcţiile. El nu s-a folosit de raza arzătoare pentru a-i distruge, ci i-a cules unul câte unul. Se pare că i-a îngrămădit în marele recipient metalic pe care îl purta în spate, ca un coş atârnat de umeri.

Era pentru prima dată când îmi dădeam seama că marţienii ar putea să aibă şi un alt scop decât distrugerea omenirii învinse. Am rămas pentru o clipă împietriţi, şi apoi ne-am întors şi am intrat, printr-o poartă din spatele nostru, într-o grădină înconjurată de ziduri; am nimerit, din fericire, într-un şanţ, şi am rămas nemişcaţi, abia îndrăznind să vorbim în şoaptă, până când au început să apară stelele.

Cred că era aproape ora unsprezece când ne-am luat inima în dinţi să pornim din nou, fără să ne mai aventurăm pe şosea, ci furişându-ne pe lângă tufişuri şi prin plantaţii, şi privind cu atenţie prin întuneric, el spre dreapta şi eu spre stânga, de teama marţienilor, care păreau să fie pretutindeni în jurul nostru. La un moment dat, am ajuns la un loc ars şi înnegrit, care acum se răcise şi era acoperit de cenuşă; risipite, câteva cadavre de oameni, arse groaznic la cap şi pe trunchi, dar cu picioarele şi ghetele aproape intacte; şi la o distanţă de vreo cincizeci de picioare, nişte cai morţi, în dosul a patru tunuri distruse şi a câtorva căruţe sfărâmate.

Se părea că Sheen scăpase de distrugere; locul era tăcut şi pustiu. Aici nu am dat peste nici un mort, doar noaptea era prea întunecoasă ca să putem vedea ceva pe străzile laterale. În Sheen, preotul a început deodată să se plângă de slăbiciune şi sete, şi am hotărât să intrăm într-una dintre case.

Prima casă în care am intrat, după oarecare dificultate de a deschide fereastra, era o mică vilă mai izolată; nu am găsit nimic de mâncare înăuntru, în afară de nişte brânză mucegăită. Exista totuşi apă de băut. Am luat cu mine un toporaş, care promitea să ne folosească la încercarea următoare.

Apoi am mers până într-un loc unde drumul coteşte spre Mortlake. Aici, în mijlocul unei grădini înconjurate de ziduri, se afla o casă albă şi în cămara ei am găsit o adevărată provizie de alimente — două pâini într-o cratiţă, o bucată de carne crudă şi o jumătate de jambon. Dau această listă atât de precisă pentru că întâmplarea a făcut să trăim cu aceste provizii timp de cincisprezece zile. Sub un raft se aflau sticle de bere şi mai erau doi saci de fasole şi câteva lăptuci. Cămara dădea într-un fel de bucătărie, unde am găsit lemne de foc; mai era şi un dulap în care am

descoperit aproape o duzină de sticle cu vin de Burgundia, supă şi somn în conserve şi două cutii de biscuiţi.

Ne-am aşezat, pe întuneric, în bucătăria alăturată — nu îndrăzneam să aprindem lumina — am mâncat pâine cu şuncă şi am băut bere, amândoi din aceeaşi sticlă. Preotul, încă speriat şi neliniştit, era acum de părere, într-un mod destul de ciudat, să ne continuăm drumul, şi tocmai îl convingeam să mănânce ca să mai prindă puteri, când s-a petrecut întâmplarea care trebuia să ne facă prizonieri.

— Cred că încă nu este miezul nopţii, îi spuneam, şi apoi am fost orbiţi de o lumină verde, puternică. O clipă toate obiectele din bucătărie au devenit vizibile, într-o culoare verde-neagră, şi apoi au dispărut din nou. A urmat o izbitură cum n-am mai auzit niciodată. La un interval extrem de scurt, încât mi s-a părut că s-a produs instantaneu, a răsunat în spatele meu un zgomot, un zăngănit de geamuri, un trosnet şi vuietul unor ziduri care se prăbuşeau în jurul nostru; tencuiala tavanului căzu, spărgându-se într-o mulţime de bucăţi, peste capetele noastre. Am fost trântit pe podea, m-am izbit de portiţa sobei şi am rămas ameţit. Am stat mult timp în nesimţire, după spusele preotului, şi când mi-am revenit eram din nou în întuneric, iar el mă stropea cu apă; după cum am aflat mai târziu, avea o tăietură pe frunte şi faţa îi era plină de sânge.

Câtva timp n-am putut să-mi amintesc ce se întâmplase. Apoi, cu încetul, mi-am revenit. O durere la tâmplă mă făcea să-mi amintesc.

— Te simţi mai bine? întrebă preotul în şoaptă.

În cele din urmă, i-am răspuns. Am încercat să mă ridic.

— Nu te mişca, zise el. Podeaua este acoperită de cioburi de vase. Nu poţi să te mişti fără să faci zgomot, şi cred că ei sunt afară.

Am rămas amândoi tăcuţi, abia dacă mai răsuflam. Totul părea cufundat într-o linişte de moarte, dar la un moment dat, ceva de lângă noi, vreo sfărâmătură de tencuială sau de cărămidă alunecă în jos, cu un zgomot răsunător. Afară, în apropiere, se auzea un sunet metalic, intermitent.

— Ascultă! zise preotul, când zgomotul se auzi din nou.

— Da... Dar ce este asta?

— Un marţian! zise preotul.

Am ascultat din nou.

— Nu pare a fi raza arzătoare, am spus, şi câtva timp am înclinat să cred că una din uriaşele maşini de luptă nimerise peste casă, aşa cum văzusem una izbindu-se de turnul bisericii din Shepperton.

Situaţia noastră era atât de stranie şi de neînţeles, încât până la ivirea zorilor, timp de trei sau patru ceasuri, aproape că nu ne-am clintit din loc. Atunci, lumina se furişă înăuntru, dar nu prin fereastră, care rămăsese întunecată, ci printr-o deschizătură triunghiulară dintre o grindă şi o grămadă de cărămizi sparte, în zidul din spatele nostru. Pentru prima dată am putut acum să vedem, nedesluşit, interiorul bucătăriei. Fereastra fusese aruncată înăuntru de o masă de pământ moale din grădină care, revărsându-se peste masa la care mâncasem, se întinsese până la picioarele noastre. Afară pământul era îngrămădit peste casă. La capătul de sus al ferestrei se vedea o conductă de apă smulsă. Podeaua era acoperită cu sfărâmături de vase; peretele dinspre casă al bucătăriei se prăbuşise şi, întrucât pe acolo intra lumina, era evident că se prăbuşise cea mai mare parte a casei. Contrastând puternic cu aceste ruine, bufetul şedea la locul lui, curat, vopsit, după ultima modă, în verde-deschis, purtând câteva vase de aramă şi de tablă; tapetul de hârtie imita plăci albastre şi albe de faianţă; pe pereţii de deasupra cuptorului atârnau două desene colorate.

Pe măsură ce se lumina, văzurăm prin gaura din perete corpul unui marţian care şedea de santinelă, bănuiesc, lângă cilindrul încă fierbinte. Văzându-l, ne-am furişat din semiobscuritatea bucătăriei, pe cât am putut mai cu grijă, în întunericul din cămară.

Fulgerător, prin minte mi-a trecut explicaţia reală a acestor întâmplări.

— Al cincilea cilindru, am spus în şoaptă, al cincilea proiectil din Marte a izbit casa şi ne-a îngropat sub ruinele ei!

Câteva clipe, preotul rămase tăcut şi apoi şopti:

— Domnul să se milostivească de noi!

L-am auzit apoi scâncind.

În afară de scâncetul lui, în cămară era linişte deplină; în ceea ce mă priveşte, abia îndrăzneam să respir, şi şedeam cu ochii aţintiţi la lumina slabă care venea dinspre uşa bucătăriei. Vedeam numai faţa preotului, o formă nedesluşită, ovală, gulerul şi manşetele. Afară începuse să răsune un ciocănit metalic, apoi un strigăt violent, apoi iar, după un interval de linişte, un şuierat ca al unui motor. Aceste zgomote, în cea mai mare parte nedefinite, au continuat cu intermitenţă şi păreau să se înmulţească pe măsură ce timpul trecea. După aceea, s-a pornit un zgomot şi o vibraţie cadenţată, făcând ca totul să se zguduie în jurul nostru, ciocnind şi săltând vasele din bucătărie. La un moment dat, lumina a fost eclipsată, şi cadrul fantomatic al uşii bucătăriei s-a întunecat de tot... Am rămas multe ceasuri acolo ghemuiţi, tăcuţi şi tremurând, până când atenţia noastră a obosit...

În sfârşit, m-am trezit, înfometat. Sunt înclinat să cred că înainte de a ne deştepta, trecuse cea mai mare parte a zilei. Foamea era atât de insistentă, încât m-a împins la acţiune. I-am spus preotului că mă duc să caut de mâncare şi am mers pe bâjbâite până în cămară. El nu mi-a răspuns, dar imediat ce am început să mănânc, zgomotul slab pe care îl făceam l-a hotărât să se mişte din loc şi l-am auzit furişându-se lângă mine.

Capitolul II
CE AM VĂZUT DIN CASA RUINATĂ

După ce am mâncat, ne-am strecurat din nou în oficiu şi probabil că am aţipit, deoarece atunci când am privit în jur eram singur. Vibraţiile ritmice continuau cu o persistenţă obositoare. L-am chemat în şoaptă pe preot, de câteva ori, şi în cele din urmă m-am îndreptat spre uşa bucătăriei. Era încă ziuă; el şedea în celălalt capăt al odăii, lângă gaura triunghiulară care dădea spre marţieni. Umerii îi erau aplecaţi, astfel încât nu-i vedeam capul.

Se auzeau nişte zgomote asemănătoare celor dintr-un atelier mecanic, vibraţiile zguduiau totul, jur-împrejur. Prin deschizătura din perete, puteam să văd vârful unui copac, aurit de razele soarelui, şi albastrul intens al cerului liniştit de seară. Am stat câteva clipe privindu-l pe preot, apoi am înaintat, aplecându-mă şi călcând cu mare atenţie printre cioburile de vase care acopereau podeaua.

Atingându-i piciorul, preotul a tresărit cu atâta violenţă, încât o bucată de tencuială s-a desprins, în afara zidului, şi a căzut cu un zgomot puternic. L-am apucat de braţ, temându-mă să nu strige, şi am rămas multă vreme ghemuiţi şi nemişcaţi. Apoi m-am întors să văd ce mai rămăsese din adăpostul nostru. În locul de unde se desprinsese tencuiala se deschidea printre dărâmături o spărtură verticală, prin care, ridicându-mă cu grijă pe o grindă, am putut să privesc la ceea ce fusese în ajun un

drum liniştit al unui oraşel oarecare. Transformările erau într-adevăr uriaşe.

Cel de al cincilea cilindru căzuse, probabil, drept în mijlocul primei clădiri în care intraserăm noi. Clădirea dispăruse, nimicită complet, pulverizată şi împrăştiată de forța loviturii. Cilindrul pătrunsese mai adânc decât temeliile casei — formând o groapă mult mai mare decât aceea de la Woking. Teribila izbitură împroşcase de jur împrejur pământul — "împroşcat" este singurul cuvânt nimerit — aşezându-l în grămezi care ascundeau privirii casele învecinate. Fusese ca o lovitură puternică de mai într-un strat de noroi. Casa în care ne aflam noi se prăbuşise pe spate; partea din față, chiar parterul, fusese distrusă în întregime; bucătăria şi oficiul de lângă ea scăpaseră printr-o întâmplare şi se aflau acum îngropate sub pământ şi ruine, acoperite cu tone de pământ din toate părțile, în afară de latura dinspre cilindru. Priveam către el, chiar de pe marginea marii gropi circulare pe care începuseră să o sape marțienii. Ciocăniturile înăbuşite veneau cu siguranță din spatele nostru, şi, din când în când, un abur verde şi strălucitor se înălța, ca un văl, peste deschizătura prin care priveam.

Cilindrul, aşezat în centrul gropii, era deschis, iar pe malul celălalt, printre arbuştii smulşi şi amestecați cu pământul, se proiecta, înaltă şi nemişcată pe cerul serii, una dintre uriaşele maşini de luptă, părăsită de ocupantul ei. Deşi ar fi trebuit ca mai întâi să descriu groapa şi cilindrul, aproape că nu le-am dat, la început, nici o atenție, din cauza mecanismului strălucitor, neobişnuit, pe care îl vedeam lucrând la excavare, şi din cauza straniilor ființe care se târau încet şi penibil pe grămezile de pământ din preajmă.

Bineînțeles, în primul rând mi-a atras atenția mecanismul. Era unul dintre complicatele agregate denumite, mai târziu, maşini-cu-mâini, al căror studiu a dat un avânt uriaş invențiilor noastre. Aşa cum mi-a apărut prima dată, era un fel de păianjen metalic, cu cinci picioare sprintene, mişcându-se pe articulații, şi având în jurul corpului nenumărate pârghii, de asemenea articulate, brațe şi tentacule care puteau să pipăie şi să apuce. Brațele erau strânse lângă corp, dar cu trei tentacule lungi maşina apuca nişte tije, plăci şi bare care căptuşeau, consolidându-i probabil, pereții cilindrului. Pe măsură ce le extrăgea, le şi ridica, depozitându-le pe o suprafață netedă de pământ de lângă groapă.

Avea o mişcare atât de rapidă, de complexă şi de precisă, încât la început, în ciuda strălucirii ei metalice, nici n-am crezut că este o maşină. Maşinile de luptă aveau o extraordinară coordonare şi însuflețire a mişcărilor, dar nu se puteau nici pe departe compara cu maşina pe care o vedeam acum. Cei care n-au văzut niciodată asemenea mecanisme şi nu se bazează decât pe eforturile şi erorile de imaginație ale desenatorilor, sau pe imperfectele descrieri ale martorilor ca mine, oculari, cu greu îşi pot reprezenta aspectul lor de ființe vii.

Îmi amintesc mai ales ilustrațiile dintr-una din primele broşuri care încercau să dea o relatare a acestui război. Artistul făcuse, desigur, un studiu grăbit asupra uneia dintre maşinile de luptă, şi cunoştințele lui se sfârşeau aici. Le prezentase cu o monotonie de efect absolut greşită, ca pe nişte tripozi aduşi din spate, țepeni, fără nici o flexibilitate sau suplețe. Broşura care conținea aceste desene a avut o răspândire considerabilă, şi o menționez numai pentru a-l preveni pe cititor împotriva imaginii pe care ar putea să i-o creeze. Desenele nu semănau cu marțienii pe care i-am văzut în acțiune mai mult decât seamănă o păpuşă olandeză cu o ființă omenească. După părerea mea, broşura câştiga mult dacă nu conținea aceste desene.

La început, spuneam, maşina-cu-mâini nu mi-a făcut impresia unui mecanism; părea o creatură asemănătoare crabului, cu un tegument strălucitor; marţianul care, cu tentaculele lui delicate, controla şi acţiona mişcările maşinii, părea să echivaleze, pur şi simplu, cu creierul acestui crab. Apoi am observat că tegumentul brun-cenuşiu, strălucitor, cu aspect de piele, este asemenea cu al celorlalte trupuri care se târau în jurul lui, şi atunci mi-am dar seama de adevărata natură a acestui lucrător îndemânatic. După această constatare, atenţia mi s-a îndreptat către celelalte creaturi, adevăraţii marţieni. Îmi mai făcusem despre ei o impresie fugară, dar dezgustul pe care-l resimţisem atunci nu mi-a mai tulburat acum atenţia. Mai ales că eram ascuns, nemişcat şi nu trebuia să acţionez în nici un fel.

Erau fiinţele cele mai nepământeşti care se pot imagina. Aveau nişte trupuri — sau, mai curând, capete — rotunde şi enorme, de vreo patru picioare în diametru, terminate în partea dinainte cu un fel de chip. Acest chip era lipsit de nări — se pare că, într-adevăr, marţienii nu posedau simţul mirosului —, dar avea o pereche de ochi foarte mari, de culoare închisă, sub care se afla un fel de plisc cărnos. Partea dinapoi a capului, sau poate a trupului — nici nu ştiu cum să-l numesc — era formată dintr-o membrană, care s-a constatat mai târziu a fi, din punct de vedere anatomic, o ureche, probabil însă ca şi inutilă în densitatea atmosferei noastre. În jurul gurii, se afla un grup de şaisprezece tentacule subţiri ca nişte bice, împărţit în două fascicule de câte opt. Aceste fascicule au fost numite mai târziu, pe bună dreptate, de eminentul anatomist, profesorul Howes, mâini. Încă de prima dată când i-am văzut pe marţieni, mi s-a părut că depun eforturi pentru a se ridica pe aceste mâini; faptul era, desigur, imposibil, din cauza greutăţii lor mărite în condiţiile terestre. Se poate presupune că pe Marte ei le foloseau cu oarecare uşurinţă.

Trebuie să remarc că anatomia lor internă, după cum a arătat mai târziu disecţia, era aproape tot atât de simplă. Cea mai mare parte a structurii lor era formată din creier, care trimitea nervi enormi spre ochi, spre ureche şi spre tentaculele tactile. Apoi nişte plămâni voluminoşi, legaţi nemijlocit de gură, şi inima, împreună cu vasele respective. Efortul pe care atmosfera mai densă şi forţa mai mare de gravitaţie îl impuneau plămânilor se observa foarte bine după mişcările convulsive ale epidermei.

Acesta era ansamblul organelor unui marţian. Oricât i s-ar părea de ciudat unei fiinţe omeneşti, complexul aparat digestiv, care constituie cea mai mare parte a corpului nostru, nu exista la marţieni. Ei erau numai cap — pur şi simplu numai cap. Nu aveau stomac şi intestine. Nu mâncau, şi deci nu digerau. Ca hrană, ei foloseau sângele proaspăt, viu, al altor creaturi, şi îl injectau în propriile lor vene. Am văzut-o cu ochii mei, şi voi menţiona faptul la locul cuvenit. Dar, oricât s-ar părea că îmi pot învinge dezgustul, nu pot încerca să descriu ceea ce nu am putut îndura nici să privesc până la capăt. Mă limitez să spun că sângele obţinut de la un animal încă viu, în cele mai multe cazuri de la o fiinţă omenească, era introdus cu ajutorul unei mici pipete în venele lor.

Numai enunţarea acestui procedeu este, pentru noi fără îndoială, respingătoare, dar poate că ar trebui să ne gândim cât de respingătoare i s-ar părea unui iepure dotat cu inteligenţă obiceiurile noastre de carnivori.

Dacă ne gândim la enorma risipă de timp şi de energie umană pe care ni le pricinuiesc mâncatul şi procesul de digestie, avantajele fiziologice ale alimentaţiei prin injectare ne apar evidente. Corpul nostru este pe jumătate compus din glande, tuburi şi organe, a căror funcţie constă în transformarea diferitelor alimente în celule sanguine. Procesul digestiei şi reacţiile lui asupra sistemului nervos ne submineazǎ forţa şi ne

influențează gândirea. Oamenii sunt fericiți sau nenorociți, după cum au ficatul sănătos sau bolnav, sau glandele gastrice în bună stare de funcționare. Marțienii au depăşit aceste fluctuații organice ale dispoziției şi emoțiilor.

Preferința lor de netăgăduit pentru oameni, ca sursă de hrană, se explică, în parte, prin natura vietăților pe care le-au adus cu ei, ca provizii alimentare. Dacă judecăm după cadavrele zbârcite care au încăput pe mâna oamenilor, erau nişte bipede, cu schelete moi, silicioase (asemănătoare bureților silicioşi), cu musculatură slabă, înalte de aproape şase picioare, având un cap rotund şi doi ochi mari, în orbite dure ca piatra. În fiecare cilindru fuseseră aduse câte două sau trei exemplare, ucise înainte de a ajunge pe Pământ. Poate că a fost mai bine aşa, deoarece orice încercare de a sta în picioare pe planeta noastră le-ar fi sfărâmat toate oasele corpului.

Întrucât am încercat să-i descriu pe marțieni, pot să mai adaug — deşi pe atunci nu le cunoşteam — alte câteva amănunte care vor permite cititorului necunoscător să-şi formeze o imagine mai limpede asupra acestor creaturi respingătoare.

Fiziologia lor era în mod ciudat deosebită de a noastră şi în alte trei privințe. Organismele lor nu aveau nevoie de somn, după cum nu are nevoie de somn nici inima omului. Fiind lipsiți de un sistem muscular mai amplu, care să simtă continuu nevoia de a se reface, somnul nostru periodic le era necunoscut. Se pare că ei resimțeau oboseala foarte puțin, sau chiar deloc. Pe Pământ nu s-au putut mişca decât cu mari eforturi, şi totuşi şi-au păstrat până la capăt puterea de muncă. În douăzeci şi patru de ore ei aveau douăzeci şi patru de ore de activitate, după cum probabil, se întâmplă pe Pământ cu furnicile.

În al doilea rând, oricât s-ar părea de uimitor în lumea noastră sexuată, marțienii erau lipsiți cu desăvârşire de sex, în consecință nu cunoşteau nici una dintre tumultuoasele emoții care se nasc în oameni, din cauza acestei diferențieri. Un pui de marțian, faptul este cert, născut pe Pământ, în timpul războiului, a fost găsit prins ca un mugur de părintele lui, asemeni mugurilor de crin, sau puilor de polip de apă.

La om, ca şi la toate animalele superioare de la noi, acest mijloc de înmulțire a dispărut; dar este sigur că aceasta a fost şi pe Pământ întâiul mijloc de înmulțire. Printre vietățile inferioare, şi chiar la tunicate, primele rude ale vertebratelor, cele două procedee încă mai există simultan, dar înmulțirea sexuată a înlăturat-o, în cele din urmă, pe cealaltă, pentru tot restul regnului animal. Se pare că pe Marte s-a produs exact contrariul.

Merită să remarcăm lucrarea unui scriitor de anticipație, care se bucura de o reputație quasi-ştiințifică, scrisă cu mult înainte de invazia marțienilor, în care prevedea că omul va ajunge la o structură nu prea diferită de aceea pe care am întâlnit-o la marțieni. Anticipația lui a fost publicată, după câte îmi amintesc, în noiembrie sau decembrie 1893, într-o revistă de mult dispărută, The Pall Mall Budget; țin minte şi o caricatură pe această temă, dintr-o revistă pre-marțiană numită Punch. Scriitorul amintit arăta — pe un ton glumeț — că perfecționarea maşinilor va face inutilă, în cele din urmă, existența membrelor; perfecționarea descoperirilor chimice va înlătura digestia; că părul, partea externă a nasului, dinții, urechile şi bărbia nu vor mai fi părți esențiale ale ființei umane şi că tendința selecției naturale este să le diminueze neîncetat importanța, de-a lungul secolelor viitoare. Singura necesitate absolută va rămâne creierul. În afară de el, cea mai mare şansă de supraviețuire o va avea mâna, "învățătorul şi agentul creierului". Şi, pe măsură ce restul corpului se va micşora, mâinile vor deveni mai mari.

Multe adevăruri au fost scrise în glumă, şi noi am avut, în ființa marțienilor, dovada irecuzabilă că partea animală a organismului poate fi suprimată de către inteligență. Pentru mine este foarte plauzibil că marțienii pot să descindă din ființe asemănătoare nouă, printr-o treptată dezvoltare a creierului şi a mâinilor (acestea din urmă transformându-se în cele două mănunchiuri de tentacule delicate), în detrimentul celorlalte părți ale corpului. Fără trup, creierul lor a devenit, desigur, o simplă inteligență egoistă, fără nimic din substratul emoțional al ființei umane.

Ultimul punct caracteristic prin care marțienii se deosebeau de noi ar fi putut să pară, la început, un amănunt lipsit de importanță. Pentru ei nu existau microorganismele, care pricinuiesc atâtea boli şi suferințe pe Pământ, fie din cauză că nu apăruseră niciodată pe Marte, fie că ştiința lor medicală le eliminase cu veacuri în urmă. Sute de boli, frigurile, bolile molipsitoare de pe Pământ, tuberculoza, cancerul, tumorile nu existau în viața lor. Şi, vorbind despre diferențele dintre viața de pe Marte şi cea de pe Pământ, pot spune acum şi câteva cuvinte despre ciudata problemă a ierburilor roşii.

Se pare că, pe Marte, regnul vegetal este predominat de o culoare roşie sângerie, în locul verdelui terestru; în orice caz, semințele pe care marțienii (intenționat sau în mod accidental) le-au adus cu ei, au dat întotdeauna naştere unei vegetații colorate în roşu. Totuşi, numai planta cunoscută în popor sub numele de iarba roşie a reuşit să câştige oarecare teren în întrecerea cu plantele terestre. Planta cățărătoare roşie a avut însă o existență efemeră pe Pământ, şi puțini oameni au văzut-o crescând. Câtăva vreme, totuşi, ea a crescut cu o vigoare şi o abundență uimitoare. Se răspândise pe marginile gropii, în a treia sau a patra zi a captivității noastre, şi frunzele ei, asemănătoare celor de cactus, formau o ghirlandă roşie pe marginile ferestrei noastre triunghiulare. Mai târziu am găsit-o răspândită prin întreaga regiune şi mai ales acolo unde se afla vreun curs de apă.

Marțienii aveau şi ceea ce probabil era un organ auditiv, un singur timpan rotund, în spatele capului-trup, şi nişte ochi, cu funcție vizuală nu prea diferită de a noastră, în afară de faptul că, după părerea lui Philips, albastrul şi violetul le apăreau drept negru. Se presupune că, în general, ei comunicau prin sunete şi prin gesticulațiile tentaculelor; (aşa se afirmă, de exemplu, în broşura remarcabilă, dar scrisă în grabă, de către cineva care nu fusese, desigur, martor ocular al celor întreprinse de marțieni, broşură despre care am mai pomenit, folosită, până acum, ca sursă principală de informații în privința lor). Nici un supraviețuitor nu a văzut atât de multe din acțiunile marțienilor, cât am văzut eu. Nu vreau să mă laud pentru o întâmplare pur accidentală, dar acestea sunt faptele. Şi eu afirm că i-am privit de aproape de multe ori, şi că am văzut patru, cinci, şi la un moment dat şase dintre ei executând, greoi, cele mai complicate operațiuni, fără să scoată vreun sunet sau să facă vreun gest. Țipătul lor caracteristic preceda întotdeauna alimentarea; nu avea nici o modulație şi în nici un caz nu era, după părerea mea, un semnal, ci pur şi simplu o expirație profundă, firească, înaintea sugerii. Am oarecare pretenții în cunoaşterea măcar elementară a psihologiei şi sunt convins — tot atât de ferm ca de orice altceva — că marțienii îşi schimbau gândurile între ei, fără nici un intermediar fizic. M-am convins de aceasta în ciuda puternicelor mele prejudecăți. Înainte de invazia marțienilor, după cum unii cititori îşi pot aminti, am scris cu oarecare vehemență împotriva telepatiei.

Marțienii nu purtau nici un fel de veşmânt. Concepțiile lor despre ornamentație şi decor erau, în mod firesc, diferite de ale noastre; şi nu numai că erau mult mai puțin sensibili la schimbările de temperatură

decât suntem noi, dar se pare că nici schimbările de presiune nu le-au afectat în mod serios sănătatea. Şi, totuşi, deşi nu foloseau veşminte, erau superiori omului în privinţa altor adause artificiale ale corpului. Noi, oamenii, cu bicicletele şi patinele noastre pe rotile, cu maşinile de zbor Lilienthal, cu tunurile şi bastoanele noastre, şi aşa mai departe, suntem abia la începutul evoluţiei pe care au parcurs-o marţienii. Ei au devenit, în mod practic, nişte creiere care poartă trupuri diferite, potrivit nevoilor, la fel cum oamenii poartă costume de haine şi iau o bicicletă când sunt grăbiţi, sau o umbrelă când plouă. Şi poate că nimic nu este mai uimitor, pentru un om la aparatele lor, decât faptul că lipseşte ceea ce mai domină aproape în toate mecanismele omeneşti, şi anume — roata; în toate obiectele aduse de ei pe Pământ nu s-a găsit nici o urmă sau vreun indiciu că ar folosi-o. Era de aşteptat s-o găsim măcar în aparatele lor de locomoţie. Dar, în această privinţă, este interesant de remarcat că nici pe planeta noastră, natura n-a descoperit vreodată roata, preferând alte mijloace de dezvoltare. Şi nu numai că marţienii n-o cunoşteau (ceea ce pare de necrezut), sau nu aveau nevoie s-o folosească, dar aparatele lor se bazau prea puţin pe pivotul fix, sau pivotul relativ fix, cu mişcări circulare într-un singur plan. În mecanismele lor aproape toate articulaţiile sunt compuse dintr-un sistem complicat de părţi mobile, mişcându-se pe nişte lagăre de fricţiune, mici şi frumos curbate. Ajunşi la aceste amănunte, trebuie să mai remarcăm că pârghiile lungi ale maşinilor marţiene sunt acţionate, în cea mai mare parte, de un fel de imitaţie a muşchilor, formată din nişte discuri închise într-o teacă elastică; aceste discuri se polarizează şi se strâng cu putere laolaltă, atunci când sunt străbătute de un curent electric. Se ajungea, astfel, la un ciudat paralelism cu mişcările animalelor, surprinzător şi tulburător pentru un observator uman. Imitaţiile muşchilor abundau în maşina-cumâini, maşina în formă de crab, pe care am văzut-o desfăcând cilindrul, atunci când am privit pentru prima oară prin crăpătură. Părea infinit mai vie decât adevăraţii marţieni care şedeau mai departe, în bătaia soarelui, gâfâind, agitându-şi zadarnic tentaculele şi mişcându-se cu greu după îndelungata lor călătorie prin spaţiu.

În timp ce continuam să le observ mişcările leneşe, reţinând fiecare amănunt mai deosebit al formei lor, preotul îmi aminti de prezenţa lui, trăgându-mă cu putere de braţ. M-am întors şi l-am văzut cu faţa încruntată şi buzele strânse, dar grăitoare. Voia şi el să privească prin deschizătura care nu permitea decât unuia dintre noi să se uite prin ea; am fost nevoit, astfel, să-mi amân examinarea lor, pentru timpul cât preotul se bucura de acest privilegiu.

Când am privit din nou în afară, maşina activă cu mâini asamblase câteva dintre piesele scoase din cilindru şi începuse să apară o formă care îi semăna evident; mai jos, spre stânga, se vedea acum un mic mecanism de spălat care, emiţând jeturi de vapori verzi, se învârtea în jurul gropii, excavând şi îngrămădind pământul, metodic şi, pare-se, deliberat. Era mecanismul care provoca bătăile regulate şi loviturile ritmice care făceau să se zguduie ruinele unde ne refugiasem. Lucrând, mecanismul şuiera şi fluiera. Atât cât puteam să-mi dau seama, el lucra fără să fie condus de vreun marţian.

Capitolul III
ZILELE DE CAPTIVITATE

Sosind încă o maşină de luptă, am fost obligaţi să ne părăsim locul de observaţie şi să ne retragem în oficiu, deoarece ne temeam că, de la

înălțimea ei, marțianul ar putea să ne descopere, în dosul barierei noastre. Mai târziu, am început să ne simțim mai puțin în primejdie de a fi văzuți, întrucât pentru cel care privea de afară, din lumina orbitoare a soarelui, probabil că refugiul nostru părea învăluit într-un întuneric absolut; la început, însă, cel mai mic gest de apropiere ne făcea să ne ascundem în oficiu, cu inima speriată. Totuşi, în ciuda teribilei primejdii, deschizătura prin care priveam ne atrăgea cu o forță irezistibilă. Îmi amintesc, uimit de propria mea comportare, că în ciuda infinitei primejdii la care eram expuşi — să murim sau de foame sau de o moarte şi mai groaznică — ne-am putut totuşi disputa cu înverşunare riscantul privilegiu de a privi prin deschizătură. Se dădea o adevărată luptă acolo, în bucătărie, într-un mod grotesc şi, oscilând între nerăbdare şi teama de a face vreun zgomot, ne loveam, ne împingeam şi ne îmbrânceam, la câtiva paşi de moarte.

Adevărul este că noi doi aveam dispoziții şi moduri de gândire şi acțiune absolut incompatibile: primejdia şi izolarea noastră n-a făcut decât să accentueze această incompatibilitate. Ajunsesem să urăsc, încă de la Halliford, prefăcătoria preotului, văicărelile inutile şi stupida închistare a gândirii lui. Monologul, mormăielile lui interminabile zădărniceau toate eforturile mele pentru înjghebarea vreunui plan de acțiune şi, taciturn şi încordat cum eram, mă aduceau aproape pe pragul nebuniei. Era, asemeni unei muieri proaste, incapabil să se stăpânească. Plângea ceasuri întregi şi cred că, până la urmă, acest copil răzgâiat al vieții era convins că lacrimile sale aveau oarecare eficacitate. Iar eu trebuia să stau în întuneric, nereuşind — atât de mult mă plictisea — să-mi desprind gândurile de la el. Mânca mai mult decât mine şi în zadar îi demonstram că singura noastră şansă de scăpare era să rămânem ascunşi până când marțienii îşi vor termina activitatea din groapa lor şi că în această lungă aşteptare s-ar putea să vină momentul când vom fi lipsiți de hrană. Mânca şi bea vârtos, ca un apucat, dar la intervale lungi. Dormea puțin.

Pe măsură ce zilele treceau, totala lui indiferență față de orice oprelişti a intensificat atât de mult suferința şi primejdia noastră, încât am fost silit, deşi detest asemenea procedee, să recurg la amenințări şi chiar la lovituri. Aceasta l-a readus pentru câtva timp la realitate. Era unul dintre acei oameni slabi, lipsiți de mândrie, timorați, neputincioşi, oameni cu suflete odioase, colcăind de viclenie ascunsă, care nu pot înfrunta nici pe Dumnezeu, nici pe oameni şi nu se pot înfrunta nici pe ei înşişi.

Nu-mi face nici o plăcere să-mi amintesc şi să scriu despre toate acestea, dar le aştern pe hârtie pentru că vreau ca din povestirea mea să nu lipsească nimic. Cei care n-au parcurs asemenea întunecate şi teribile aspecte ale vieții ar putea lesne să condamne brutalitatea şi izbucnirea mea de mânie în tragedia finală, deoarece ei cunosc foarte bine ceea ce este rău, dar nu şi ceea ce este în stare să facă un om torturat. Dar cei care au trecut prin întuneric şi au coborât în cele din urmă până la lucrurile cele mai elementare vor avea mai multă înțelegere.

În timp ce noi ne certam înăuntru, pe întuneric, pe şoptite, ne smulgeam hrana şi băutura, ne apucam de mâini şi ne loveam, afară, sub lumina nemiloasă a soarelui de iunie, se desfăşura strania, neobişnuita activitate a marțienilor din groapă. Mă voi reîntoarce la primele mele observații. După o bună bucată de vreme, m-am aventurat din nou la deschizătura prin care priveam şi am constatat că forțele nou-veniților fuseseră întărite cu nu mai puțin decât trei maşini de luptă. Ocupanții lor aduseseră câteva aparate noi aranjate în ordine în jurul cilindrului. Intrase în funcțiune încă o maşină-cu-mâini care se ocupa de unul dintre aparatele aduse de maşinile de luptă. Aparatul avea aspectul general al

unui bidon de lapte; deasupra lui oscila un recipient în formă de pară, din care se scurgea într-un bazin circular de dedesubt un fir de pulbere albă.

Mişcarea oscilatorie era imprimată de una dintre tentaculele maşiniicu-mâini. Cu două braţe asemănătoare lopeţilor, maşina-cu-mâini săpa şi arunca mase de argilă în recipientul cu formă de pară, în timp ce, cu un alt braţ, deschidea, la intervale regulate, o uşă, în partea de mijloc a maşinii, îndepărtând nişte reziduuri ruginii sau înnegrite. Un alt tentacul de oţel dirija pulberea din bazin de-a lungul unui canal striat, către un recipient pe care un morman de praf albastru mi-l ascundea privirii. Din acest recipient nevăzut se ridica vertical în aerul liniştit o dâră subţire de fum verde. În timp ce priveam, maşina-cu-mâini întinse, cu un clinchet slab şi muzical, mai scoase un tentacul telescopic, care fusese cu o clipă mai înainte o simplă proeminenţă turtită; capătul lui dispăru în dosul mormanului de argilă. În clipa următoare, tentaculul ridică o bară de aluminiu alb, încă nelustruită, dar de o strălucire orbitoare, şi o depozită pe o stivă de bare, la marginea gropii. Cred că între apusul soarelui şi apariţia stelelor, această îndemânatică maşină a turnat, din argilă brută, peste o sută de bare, în timp ce nivelul prafului albăstrui se ridica neîncetat, până când a ajuns la marginea gropii.

Între mişcările rapide şi complexe ale aparatelor şi inerţia greoaie, convulsivă a celor care le stăpâneau era un contrast atât de puternic, încât zile întregi a trebuit să-mi repet, de nenumărate ori, că, dintre cei doi, aceştia din urmă erau într-adevăr cei care reprezentau viaţa.

Când primii oameni au fost aduşi în groapă, prin deschizătură privea preotul. Eu şedeam dedesubt, ghemuit, ascultând cu urechile ciulite. Preotul făcu o mişcare bruscă înapoi, iar eu, crezând că am fost descoperiţi, m-am ghemuit şi mai mult, înfricoşat. Preotul alunecă în jos, printre dărâmături, şi se aşeză lângă mine în întuneric, gesticulând, fără să poată scoate o vorbă; pentru o clipă, i-am împărtăşit panica. Gesturile lui m-au făcut să înţeleg că renunţase să mai privească afară şi după puţin timp curiozitatea mi-a dat curaj, m-am ridicat, am păşit peste el şi m-am căţărat până la deschizătură. La început, n-am văzut nimic care să-mi explice spaima preotului. Se înserase, stelele licăreau slab, dar groapa era luminată de flăcările verzi, fluturătoare ale maşinii care turna barele de aluminiu. Văzduhul tremura de licăriri verzi şi de umbre întunecate, mişcătoare, care îmi oboseau ochii. Liliecii zburau peste tot locul, nepăsători. Greoii marţieni nu se mai zăreau — mormanul de pulbere albastră-verzuie se ridicase atât de mult încât îi ascundea — şi o maşină de luptă, cu picioarele strânse, ghemuite şi scurtate, şedea de cealaltă parte a gropii. Atunci, prin zgomotul maşinilor, mi s-a părut că aud nişte glasuri omeneşti, dar mi-am spus că nu putea fi decât o iluzie.

Mi-am încordat privirea, examinând atent maşina de luptă, şi m-am convins, pentru prima dată, că sub gluga care o acoperea se adăpostea într-adevăr un marţian. Când se ridicau flăcările verzi, puteam să-i văd strălucirea uleioasă a tegumentului şi lucirea ochilor. Deodată, am auzit un ţipăt şi am văzut un tentacul lung care se întindea, peste umărul maşinii, până la cuşca aşezată la spate. Apoi, o formă nedefinită, care se zbătea din răsputeri, a fost trasă în sus, spre cer, contur întunecat în lumina stelelor, şi când acest obiect negru a coborât din nou, am văzut, în bătaia verde a luminii, că era un om. Pentru o clipă, l-am văzut limpede. Era un bărbat voinic, rumen la faţă, de vârstă mijlocie, bine îmbrăcat; probabil că, în urmă cu trei zile, îşi plimba prin lume importanţa personalităţii lui. I-am văzut ochii holbaţi; pe butonii de manşetă şi pe lanţul ceasului jucau licăriri de lumină. Dispăru în spatele movilei de

pământ şi, câteva clipe, se făcu tăcere. Apoi se auziră nişte țipete şi un urlet prelung, de bucurie, al marțienilor.

Mi-am dat drumul să alunec în jos, pe dărâmături, m-am ridicat în picioare, mi-am astupat urechile cu mâinile şi am fugit în oficiu. Preotul, care rămase ghemuit în tăcere, cu brațele deasupra capului, îşi ridică privirile în timp ce treceam pe lângă el, scoase un strigăt puternic de teamă că îl lăsam singur şi veni alergând după mine.

În noaptea aceea, în timp ce şedeam ascunşi în oficiu, oscilând între groază şi teribila tentație de a privi prin deschizătură, am încercat fără nici un rezultat, cu toate că simțeam că este urgentă nevoie de acțiune, să concep vreun plan de scăpare; dar mai târziu, a doua zi, am reuşit să reflectez cu mai multă luciditate asupra situației noastre. Îmi dădeam seama că preotul era total incapabil să susțină o discuție; această nouă şi culminantă atrocitate îi răpise şi ultimele rămăşițe de rațiune şi prevedere. Coborâse, de fapt, la nivelul unui animal. Dar eu mă străduiam să găsesc o soluție. Am înțeles, după ce am analizat faptele, că oricât de îngrozitoare ar fi fost situația noastră, nu aveam motive să deznădăjduim cu totul. Prima noastră şansă se baza pe posibilitatea ca marțienii să nu-şi instaleze în groapă decât o tabără temporară. Sau, chiar permanentizând-o, se putea să nu considere necesar s-o păzească, lăsând, în felul acesta, să ni se ivească vreun prilej de scăpare. Am cântărit, de asemenea, cu atenție, şi posibilitatea de a săpa un drum, în direcția opusă gropii; mă temeam, însă, că voi întâlni, la ieşire vreo maşină de luptă care şedea de santinelă. Apoi, ar fi trebuit să sap de unul singur. Era clar că preotul nu-mi va fi de nici un ajutor.

În cea de a treia zi, dacă îmi amintesc bine, am văzut cum a fost ucis un om. A fost singura ocazie când am văzut clar cum se hrănesc marțienii. După acest spectacol, am evitat aproape o zi întreagă să mai privesc prin deschizătura din zid. M-am dus în oficiu, am scos uşa, şi mi-am petrecut câteva ceasuri săpând, cu toporul, în tăcere; dar, după ce am săpat o gaură de vreo două picioare adâncime, pământul moale s-a prăbuşit cu zgomot, şi n-am mai îndrăznit să continui. Mi-am pierdut curajul şi am rămas mult timp întins pe podeaua oficiului, neavând nici măcar putere de a mă mişca. După aceea, am abandonat cu totul ideea de a mă salva prin acest mijloc.

Pentru a vă da seama de impresia pe care mi-o lăsaseră marțienii, trebuie să vă spun că, la început, nu nutream aproape nici o speranță că am putea fi salvați prin înfrângerea lor de către eforturile oamenilor. Dar în a patra sau a cincea noapte am auzit un vuiet îndepărtat, ca şi cum trăgeau nişte tunuri grele.

Era noaptea târziu şi luna strălucea puternic. Marțienii mutaseră altundeva maşina de excavat şi locul rămăsese gol, în afară de o maşină de luptă, aşezată de cealaltă parte a gropii şi de o maşină-cu-mâini, ascunsă de privirile mele, într-un colț al gropii, chiar sub deschizătura prin care priveam. Groapa era în întuneric, nu se zărea decât licărirea palidă a maşinii-cu-mâini, sau dungile şi petele de lumină albă a lunii; nu se auzea decât clinchetul maşinii-cu-mâini. Noaptea era frumoasă şi senină; luna părea că a pus stăpânire pe tot cerul. A răsunat lătratul unui câine şi, la auzul acestui sunet familiar, mi-am încordat auzul. Apoi, foarte desluşit am auzit bubuituri, ca şi când ar fi tras nişte tunuri de mare calibru. Am numărat şase lovituri distincte şi, după o lungă pauză, încă şase. Şi asta a fost tot.

Capitolul IV

MOARTEA PREOTULUI

În cea de a şasea zi a captivităţii noastre, pe când priveam pentru ultima oară prin deschizătură, am văzut, deodată, că sunt singur. În loc să stea lângă mine, încercând, ca de obicei, să mă dea la o parte din faţa deschizăturii, preotul intrase în oficiu. Un gând neaşteptat mi-a trecut prin minte. M-am întors în grabă, fără zgomot, în oficiu. Pe întuneric, am auzit cum preotul bea. Am întins mâna şi am dat peste o sticlă de vin.

Am început să ne luptăm. Sticla a căzut pe podea şi s-a spart; am lăsat-o acolo şi m-am ridicat. Amândoi gâfâiam şi ne ameninţam. În cele din urmă, m-am aşezat între el şi provizii şi i-am făcut cunoscută hotărârea mea de a introduce disciplina. Am împărţit hrana din cămară în raţii care trebuiau să ne ajungă pentru zece zile. Pentru ziua aceea, nu mai voiam să-i dau de mâncare. După-amiază, a făcut o slabă tentativă de a umbla la cămară. Aţipisem, dar m-am trezit într-o clipă. Toată ziua şi toată noaptea am stat faţă în faţă, eu obosit, dar hotărât, iar el plângând şi văicărindu-se de foame. Ştiu prea bine că a fost o noapte şi o zi, dar mie mi se părea — şi mi se pare şi azi — că a durat o veşnicie.

Astfel, neînţelegerea care creştea mereu între noi s-a sfârşit în cele din urmă printr-un conflict făţiş. Două zile la rând ne-am luptat şi ne-am încăierat pe şoptite. Uneori îl loveam puternic, cu pumnul sau cu piciorul, alteori căutam să-l linguşesc şi să-l conving, şi la un moment dat — întrucât exista o pompă de la care puteam să scot apă — am încercat chiar să-l mituiesc, dându-i ultima sticlă de vin. Dar nu mi-au folosit la nimic nici forţa, nici bunăvoinţa; era cu adevărat lipsit de raţiune. Încerca mereu să prade ultimele rezerve de hrană şi flecărea de unul singur, cu glas tare. Nu voia să ţină seamă de cele mai elementare precauţii, pentru a putea face captivitatea noastră cât de cât suportabilă. Cu încetul, am început să-mi dau seama că raţiunea i se destrămase cu totul, şi am ajuns să constat că singurul meu tovarăş în acest întuneric profund şi dezgustător era un om ieşit din minţi.

Înclin să cred, după unele vagi aduceri-aminte, că şi mintea mea rătăcea uneori. Când dormeam, aveam vise stranii şi hidoase. Oricât ar părea de paradoxal, socotesc că slăbiciunea şi nebunia preotului m-au avertizat, m-au întărit, m-au îndemnat să rămân cu mintea întreagă.

În cea de a opta zi, a început să nu mai vorbească în şoaptă, ci cu glas tare, şi n-am putut să fac nimic ca să-l temperez.

— E cu dreptate, o, Doamne! spunea întruna. E cu dreptate. Pe mine şi pe ai mei să cadă pedeapsa. Am greşit, am păcătuit. Era sărăcie şi suferinţă; cei săraci erau călcaţi în picioare, iar eu priveam liniştit. Le propovăduiam să nu-şi blesteme soarta... Doamne, ce nebunie!.. Ar fi trebuit să mă ridic, chiar de-aş fi plătit cu viaţa, şi să-i chem la căinţă... să se căiască... asupritorii celor săraci şi nevoiaşi... Pedeapsă dumnezeiască!

Apoi, gândurile i se reîntorceau, deodată, la proviziile pe care le ascundeam de el. Mă ruga, cerşea, plângea şi sfârşea cu ameninţări. Apoi a început să vorbească şi mai tare, şi l-am rugat să înceteze. Dar observând că în felul acesta mă poate şantaja, m-a ameninţat că va striga şi va atrage atenţia marţienilor asupra noastră. Un moment, ameninţările lui m-au înspăimântat; dar orice concesie ne-ar fi micşorat simţitor şansele de scăpare. L-am refuzat, cu toate că nu eram sigur că nu-şi va pune în practică ameninţările. În orice caz, în ziua aceea n-a făcut-o. În ziua a opta şi a noua a vorbit cu glas din ce în ce mai tare, ameninţându-mă, rugându-se de mine şi vărsând un torent de căinţe fără nici o noimă pe tema îndeplinirii voinţei dumnezeieşti; îmi era milă de el. Apoi, după ce

a dormit câtva timp, a început să strige cu o energie reînnoită, atât de tare încât m-am văzut silit să-l aduc la tăcere.

— Stai liniştit! l-am implorat eu.

Se ridică în genunchi, căci până atunci şezuse lungit jos, pe întuneric, lângă cazanul din bucătărie.

— Am stat prea mult timp liniştit, zise el, pe un ton care probabil că s-a auzit până în groapă. Şi acum trebuie să mă spovedesc. Blestemul să cadă asupra acestui oraş necredincios! Blestem! Blestem! Blestem! Blestem! Blestem! asupra locuitorilor pământului! Se aude glasul trompetelor...

— Taci! i-am zis, ridicându-mă în picioare, îngrozit de gândul că marțienii ar putea să ne audă. Pentru numele lui Dumnezeu...

— Nu, strigă preotul, cu toată puterea, ridicându-se şi el în picioare şi întinzându-şi brațele. Trebuie să vorbesc! Duhul Domnului a coborât asupra mea!

Din trei paşi, ajunse la uşa care dădea spre bucătărie.

— Trebuie să mă spovedesc! Plec! Am întârziat prea mult.

Am întins mâna şi am apucat toporul care atârna pe perete. M-am repezit pe urma preotului. Frica mă scosese din minți. Când ajunsese în mijlocul bucătăriei, eram lângă el. Am întors tăişul, cu un ultim sentiment de umanitate, şi am lovit cu muchia toporului. Preotul s-a prăbuşit cât era de lung şi a rămas întins pe jos. M-am împiedicat de el şi m-am oprit gâfâind. Zăcea fără suflare.

Deodată, am auzit, venind din afară, un zgomot de tencuială care se desprindea şi cădea jos, iar deschizătura triunghiulară din perete fu astupată. Am privit în sus şi am văzut înaintând încet prin deschizătură partea inferioară a unei maşini-cu-mâini. Unul dintre brațele ei se răsuci printre dărâmături; apoi apăru un alt braț, pipăindu-şi drumul peste grinzile prăbuşite. Am rămas împietrit, cu privirea ațintită într-acolo. Printr-un fel de placă sticloasă de la baza maşinii, am văzut fața — dacă pot s-o numesc astfel — şi ochii mari şi întunecați ai unui marțian, privind înăuntru, şi apoi, încet, prin deschizătură intră un tentacul lung de metal, ca un şarpe, pipăindu-şi drumul.

Am făcut un efort, m-am întors şi, după ce m-am împiedicat de trupul preotului, m-am oprit în uşa oficiului. Tentaculul pătrunsese vreo doi metri sau chiar mai mult în încăpere; se răsucea şi se întorcea în toate direcțiile, cu nişte mişcări ciudate şi repezi. O clipă am rămas ca hipnotizat de această înaintare lentă şi spasmodică. Apoi, cu un țipăt slab şi răguşit, m-am refugiat în oficiu, tremurând din toate încheieturile. Abia mă mai țineam pe picioare. Am intrat în magazia de cărbuni şi am rămas acolo în întuneric, cu auzul încordat şi privind țintă la pragul slab luminat al uşii dinspre bucătărie. Oare mă văzuse marțianul? Ce făcea acum?

Auzeam ceva mişcându-se foarte încet, încoace şi încolo, prin bucătărie; din când în când, atingea peretele şi îşi continua mişcările, cu un uşor sunet metalic, ca al unei legături de chei. Apoi, un corp greu — ştiam prea bine care — fu târât pe duşumeaua bucătăriei, spre deschizătură. N-am mai putut să rezist şi, înaintând până la uşă, am privit în bucătărie. L-am văzut în triunghiul de lumină pe marțian, stând în maşina lui cu nenumărate mâini şi examinând capul preotului. M-am gândit imediat că după urma loviturii de topor îşi va da seama de prezența mea.

M-am târât înapoi în magazia de cărbuni, am închis uşa şi, pe întuneric, am început să mă îngrop cât puteam mai mult, şi pe cât se putea mai în tăcere, printre lemnele de foc şi cărbunii de acolo. Mă opream

din când în când, rămânând nemişcat, şi ascultând dacă marțianul îşi vârâse din nou tentaculele prin deschizătură.

Apoi, sunetul slab, metalic, reîncepu. Îl auzeam înaintând încet prin bucătărie. Apoi l-am auzit mai aproape — în oficiu, după câte puteam să-mi dau seama. Mă gândeam că s-ar putea ca tentaculul să nu fie atât de lung încât să ajungă până la mine. O doream din toată inima. El trecu, zgâriind uşor uşa magaziei. A urmat o aşteptare insuportabilă, durând parcă un veac; apoi l-am auzit bâjbâind la clanță! Găsise uşa! Marțienii înțelegeau deci rostul uşilor!

Se căzni câteva clipe cu broasca, apoi uşa se deschise.

Abia izbuteam să văd în întuneric acel obiect — care semăna, mai mult decât cu orice altceva, cu o trompă de elefant — mişcându-se spre mine, pipăind şi cercetând peretele, cărbunii, lemnele şi tavanul. Era ca un vierme negru care îşi agita într-o parte şi într-alta capul lipsit de ochi.

La un moment dat, tentaculul atinse talpa ghetei mele. Eram gata să țip; mi-am muşcat mâna. Un timp, tentaculul a rămas nemişcat. Aş fi putut să cred că se retrăsese. Apoi, cu un țăcănit brusc, înhăță ceva — am crezut că mă înhățase pe mine! — şi ieşi din magazie. Pentru o clipă, n-am fost prea sigur. Cred că luase o bucată de cărbune s-o examineze.

Am profitat de această ocazie şi-am schimbat puțin poziția, deoarece amorțisem, apoi am rămas în aşteptare. Rosteam în şoaptă rugăciuni fierbinți, pentru a scăpa de primejdie.

Apoi din nou am auzit sunetul slab, metalic, furişându-se către mine. Se apropia încet, încet, răcâind pereții şi atingând obiectele din drum.

În timp ce aşteptam, neştiind ce se va întâmpla, tentaculul se izbi cu putere de uşa magaziei şi o închise. L-am auzit intrând în oficiu; cutiile de biscuiți zăngăniră, o sticlă se sparse şi se auzi o izbitură puternică în uşa magaziei. Apoi se făcu linişte, care se transformă într-o nesfârşită aşteptare.

Oare plecase?

În cele din urmă, mi-am spus că nu mai era acolo.

Nu s-a mai întors în oficiu; eu am stat toată ziua următoare, în întunericul de nepătruns, îngropat sub cărbuni şi lemne de foc, neîndrăznind, cu toate că muream de sete, nici măcar să mă furişez ca să beau puțină apă. Abia în cea de a unsprezecea zi am cutezat să-mi părăsesc adăpostul.

Capitolul V
LINIŞTEA

Primul meu gest, înainte de a intra în cămară, a fost de a încuia uşa dintre bucătărie şi oficiu. Dar cămara era goală; dispăruse până şi urma alimentelor. Probabil că marțianul luase totul, cu o zi înainte. Descoperind aceasta, m-am simțit pentru prima dată deznădăjduit. În ziua a unsprezecea şi a douăsprezecea n-am mâncat şi nu am băut nimic.

Gura şi gâtlejul mi se uscaseră şi forțele îmi scăzuseră simțitor. Şedeam în întunericul din oficiu, într-o stare de descurajare totală. Nu mă gândeam decât la mâncare. Credeam că surzisem, deoarece încetaseră cu totul zgomotele pe care mă obişnuisem să le aud venind dinspre groapă. M-aş fi dus să privesc afară, dar nu mă simțeam destul de tare pentru a mă târî fără zgomot până la deschizătura din zid.

În ziua a douăsprezecea, gâtlejul începuse să mă doară atât de rău încât, cu riscul de a-i alarma pe marțieni, am acționat pompa de apă, de lângă chiuvetă, care scârțâia puternic, şi am obținut două pahare cu apă

de ploaie, neagră şi noroioasă. M-am răcorit şi, întrucât la scârțâitul pompei n-a apărut nici un tentacul, am mai prins curaj.

În răstimpul acestor zile, divagând şi fără a încerca să trag vreo concluzie, m-am gândit mult la preot şi modul în care murise.

În ziua a treisprezecea, am băut din nou apă, am moțăit, m-am gândit la mâncare şi, incoerent, am făcut planuri de salvare, vagi şi imposibile. De câte ori ațipeam, aveam vise oribile, despre moartea preotului, sau asistam la mese somptuoase; dar, fie că eram adormit, fie că eram treaz, simțeam o durere ascuțită care mă silea să beau tot mereu. Lumina care intra în oficiu nu mai era cenuşie, ci roşie. Pentru imaginația mea zdruncinată, părea de culoarea sângelui.

În ziua a paisprezecea, m-am dus în bucătărie şi am văzut cu surprindere că frunzişul ierbii roşii astupase deschizătura din perete, transformând semiobscuritatea încăperii într-o obscuritate de culoare stacojie.

La începutul celei de a cincisprezecea zile, am auzit în bucătărie nişte sunete curioase, dar familiare şi, ascultând mai bine, mi-am dat seama că sunt scoase de un câine, care adulmecă şi râcâie. Ducându-mă în bucătărie, am văzut vârât prin frunzişul roşu, botul unui câine. Bineînțeles, am rămas uimit. Simțindu-mă, câinele a lătrat scurt.

M-am gândit că dacă aş reuşi să-l atrag fără zgomot înăuntru, aş putea să-l ucid şi să-l mănânc; şi că era mai bine, în orice caz, să-l ucid, ca mişcările lui să nu atragă atenția marțienilor.

M-am apropiat pe furiş, chemându-l "cuțu-cuțu!", foarte încet; dar el îşi retrase deodată capul şi dispăru.

Am ascultat — mă convinsesem că nu sunt surd —, dar nu mai era nici o îndoială că în groapă stăpânea liniştea. Am auzit un sunet, ca fâlfâitul unor aripi de pasăre, un croncănit răguşit şi altceva nimic.

Am stat o bună bucată de timp lipit de deschizătura din zid, dar neîndrăznind să dau la o parte frunzişul roşu care o acoperea. Am auzit o dată sau de două ori un zgomot uşor, ca şi cum un câine ar fi umblat de colo-colo, pe nisipul de dedesubt, apoi câteva fâlfâiri de aripi şi atât. Încurajat, în cele din urmă, de această linişte, am privit afară.

Cu excepția unui colț, unde o mulțime de corbi țopăiau şi se băteau pe scheletele morților pe care îi lăsaseră marțienii, în groapă nu se mai afla nici o ființă vie.

Am privit în jur, necrezându-mi ochilor. Dispăruseră toate maşinile. Într-un colț se ridica movila de pulbere albastră-cenuşie, într-altul zăceau câteva bare de aluminiu, şi în afară de păsările negre şi de scheletele celor ucişi, nu vedeam decât o groapă rotundă şi goală în nisip.

M-am furişat încet afară, printre ierburile roşii, şi m-am ridicat în picioare, pe un morman de moloz. Puteam să privesc în toate direcțiile, cu excepția nordului, care-mi venea în spate, şi nicăieri nu se zărea nici urmă de marțieni. Lângă mine, peretele gropii se ridica aproape perpendicular, dar puțin mai departe, dărâmăturile formau o pantă accesibilă până la vârful ruinelor. Şansa mea de scăpare venise. Am început să tremur.

Am şovăit câteva clipe, apoi, într-un acces de hotărâre disperată, m-am cățărat, în timp ce inima îmi zvâcnea puternic, până în vârful movilei sub care fusesem îngropat atâta vreme.

Am privit din nou în jurul meu. Nici spre nord nu se zărea vreun marțian.

Când o văzusem ultima dată, în timpul zilei, această parte a satului Sheen era formată dintr-o stradă cu case răzlețe şi confortabile, în alb şi roşu, răspândite printre copaci umbroşi. Acum, şedeam pe o grămadă de cărămizi sfărâmate, pământ şi pietriş, acoperită de o mulțime de plante

roşii, ca nişte cactuşi, înalte până la genunchi; nici o urmă de vegetaţie pământeană nu le disputa terenul. Copacii de lângă mine erau morţi şi negri, dar ceva mai departe o plasă de fire roşii acoperea nişte tulpini încă vii.

Toate casele dimprejur fuseseră sfărâmate, fără ca vreuna să fie arsă; pereţii erau încă întregi, uneori chiar până la al doilea etaj, cu ferestrele sparte şi uşile în ţăndări. Iarba roşie creştea luxuriant prin încăperile lipsite de acoperiş. La picioarele mele se afla groapa cea mare, iar corbii încă se mai băteau pe resturile dinăuntrul ei. Alte zburătoare săreau printre ruine. Departe, o pisică slăbănoagă se furişa de-a lungul unui zid, dar nicăieri nu se zăreau urme de oameni.

În contrast cu recenta mea captivitate, ziua părea orbitor de luminoasă, cu cerul de un albastru strălucitor. Peste iarba roşie care acoperea fiecare petic liber de pământ trecea o adiere lină de vânt, legănând-o. O, şi cât de proaspăt era aerul!

Capitolul VI
OPERA A CINCISPREZECE ZILE

Am rămas câtva timp, clătinându-mă pe picioare, în vârful grămezii de dărâmături, fără să mă mai gândesc la securitatea mea. În vizuina infectă din care ieşisem, mă gândisem intens numai la securitatea noastră imediată. Nu ştiam ce se întâmplase în lume, nu mă aşteptam să întâlnesc această privelişte stranie şi înspăimântătoare. Mă aşteptam să văd satul Sheen în ruine şi vedeam în jur un peisaj straniu şi sinistru, ca din altă planetă.

Am avut, în clipa aceea, un sentiment cu totul neobişnuit omului, o emoţie pe care o cunosc, însă, prea bine bietele animale dominate de noi. Era ceea ce simte un iepure care, întorcându-se la vizuina lui, dă deodată peste o duzină de săpători care pregătesc acolo temeliile unei case. Am simţit primele semne ale unei stări de spirit care apoi mi s-a precizat limpede în minte şi m-a apăsat zile întregi, o senzaţie de detronare, convingerea că nu mai eram un stăpân, ci un animal printre alte animale, sub călcâiul marţienilor. Asemeni animalelor, trebuia ca de acum înainte să stăm şi noi la pândă şi să veghem, să fugim şi să ne ascundem; teama de om şi domnia omului se sfârşiseră.

Dar, imediat ce am făcut această constatare, ea a şi dispărut din mintea mea şi, după postul lung şi deprimant prin care trecusem, singura senzaţie dominantă a rămas foamea. În direcţia opusă gropii am văzut, înapoia unui zid acoperit cu iarbă roşie, un petic de grădină încă verde. Mi-a venit o idee şi am pornit prin iarba roşie care mă îngropa până la genunchi, şi uneori chiar până la gât. Desimea acestor ierburi mă făcea să mă simt în siguranţă, ştiind că puteam să mă ascund adânc printre ele. Zidul era înalt cam de şase picioare şi, cu toate încercările mele, n-am reuşit să mă caţăr pe el. Am mers mai departe de-a lungul lui, până când am ajuns la un colţ unde pietrele mi-au ajutat să mă urc; m-am lăsat apoi să cad în grădina în care râvneam să intru. Am găsit nişte ceapă verde, doi bulbi de gladiole şi câţiva morcovi încă necopţi; am strâns totul şi, căţărându-mă peste un zid dărâmat, am pornit pe drumul către Kew, printre copaci roşii şi stacojii — parcă mă plimbam pe o alee presărată cu gigantice picături de sânge — stăpânit de două gânduri: să mai găsesc ceva de mâncare şi să fug cât mai repede şi cât mai departe din blestemata şi nepământeasca regiune din jurul gropii.

Ceva mai încolo, într-un loc acoperit de iarbă, am dat peste un grup de ciuperci, pe care de asemenea le-am devorat, apoi am întâlnit o şuviţă de apă curgătoare, murdară, care trecea prin mijlocul a ceea ce fuseseră odinioară păşuni. Dar aceste frânturi de hrană n-au reuşit decât să-mi aţâţe foamea. La început, m-a surprins bogăţia de apă, în mijlocul verii călduroase şi uscate, dar apoi am descoperit că se datora exuberanţei tropicale a ierburilor roşii. Imediat ce această extraordinară vegetaţie dădea de apă, devenea gigantică şi de o fecunditate nemaipomenită. Seminţele ei se revărsau pur şi simplu în râul Wey şi în Tamisa, iar rapida creştere a frunzişului ei luxuriant înăbuşi în puţină vreme aceste două cursuri de apă.

La Putney — după cum am văzut mai târziu — podul era aproape în întregime acoperit de încâlceala ierburilor roşii, iar la Richmond apele Tamisei se revărsau de asemenea peste păşunile din Hampton şi Twickerham ca un puhoi întins, dar puţin adânc. Pe măsură ce apele se revărsau, iarba venea pe urmele lor, până când vilele ruinate din valea Tamisei au fost pentru câtva timp acoperite de această mlaştină roşie, pe marginea căreia rătăceam eu acum şi care ascundea în mare măsură pustiirea provocată de marţieni.

În cele din urmă, iarba roşie a sucombat aproape tot atât de repede pe cât se răspândise. O boală infecţioasă, datorită, se crede, acţiunii unor anumite bacterii, a pus în scurt timp, stăpânire pe ea. Plantele terestre au căpătat, datorită selecţiei naturale, o mare forţă de rezistenţă împotriva bolilor provocate de bacterii — ele nu sucombă niciodată fără o luptă crâncenă —, dar iarba roşie a putrezit ca şi când ar fi fost dintru început moartă. Frunzele s-au decolorat, apoi s-au încreţit şi s-au uscat. Se sfărâmau la cea mai mică atingere, iar apele, care le-au stimulat la început creşterea, le-au purtat spre mare ultimele vestigii.

Când am întâlnit apa, primul meu gând a fost, desigur, să-mi potolesc setea. Am băut o mare cantitate şi, sub acţiunea unui impuls momentan, am mestecat câteva fire de iarbă roşie; erau apoase şi aveau un gust greţos, metalic. Apa revărsată era destul de puţin adâncă şi puteam s-o trec fără grijă, cu toate că iarba roşie mă cam împiedica în mers; dar desigur că apele deveneau din ce în ce mai adânci, în apropierea râului, aşa că m-am întors spre Mortlake. Am reuşit să găsesc drumul, conducându-mă după rămăşiţele caselor, gardurilor şi felinarelor pe care le întâlneam, şi, ieşind din zona inundată, m-am îndreptat către dealul care se ridică lângă Roehampton şi am ajuns în comuna Putney.

Aici, în locul peisajului straniu, străin, apăreau ruinele unei privelişti familiare: unele porţiuni de teren păreau devastate de un ciclon, iar la câţiva zeci de metri mai departe totul era intact, casele aveau obloanele trase şi uşile închise, ca şi cum locatarii le-ar fi părăsit pentru o singură zi, sau chiar dormeau înăuntru. Iarba roşie era mai puţin abundentă; nu acoperise copacii înalţi de pe marginea trotuarelor. Am căutat printre copaci ceva de mâncare, dar n-am găsit nimic; am cotrobăit prin câteva case pustii, dar ele fuseseră forţate mai înainte şi jefuite. Mi-am petrecut restul zilei într-un tufiş, fiind prea obosit pentru a-mi continua drumul. În tot acest timp n-am văzut nici o fiinţă omenească, şi nici marţieni. Am întâlnit doi câini care păreau flămânzi, dar m-au ocolit amândoi, fugind de chemările mele. Lângă Roehampton văzusem două schelete omeneşti — nu cadavre, ci schelete total curăţate de carne —, iar în pădurea din apropierea minelor am găsit nişte oase de pisici şi iepuri, sfărâmate şi împrăştiate, şi ţeasta unei oi. Am ros câteva dintre ele, dar nu mai conţineau nimic de mâncat.

După apusul soarelui mi-am continuat cu greu drumul spre Putney, unde probabil că, pentru cine ştie ce motiv, marţienii au folosit raze arzătoare. Într-o grădină, dincolo de Roehampton, am găsit nişte cartofi cruzi, în cantitate suficientă pentru a-mi potoli foamea. Din grădină se vedea satul Putney şi râul. În lumina înserării, locurile păreau îngrozitor de pustii! Copaci înnegriţi, ruine înnegrite, iar la poalele dealului, pânzele de apă ale râului revărsat, colorate în roşu de iarba marţiană. Şi deasupra tuturor — tăcerea. M-am simţit cuprins de o spaimă de nedescris, gândindu-mă cât de fulgerător venise această schimbare dezolantă.

Câtăva vreme, am crezut că omenirea fusese ştearsă de pe suprafaţa pământului şi că mă aflam acolo singur, ultimul om rămas în viaţă. Chiar în vârful dealului Putney am dat peste alt schelet, cu braţele smulse din umeri şi aruncate la câţiva metri mai departe. Pe măsură ce-mi continuam drumul, eram din ce în ce mai convins că în această parte a lumii se şi înfăptuise exterminarea omenirii, în afara câtorva fiinţe izolate, ca mine. Mă gândeam că, lăsând ţara pustie, marţienii plecaseră în alte părţi, după hrană. Poate ei distrugeau chiar acum Berlinul sau Parisul, sau poate că se îndreptaseră către nord.

Capitolul VII
OMUL DE PE PUTNEY HILL

Mi-am petrecut noaptea în hanul care se află pe vârful dealului din Putney, dormind pentru prima oară, de la fuga mea din Leatherhead, într-un pat adevărat. Nu voi mai povesti cu câte eforturi, de altfel inutile, am reuşit să forţez intrarea hanului — mai târziu am descoperit că uşa principală era închisă numai cu clanţa —, nici cum am scotocit prin fiecare odaie, căutând de-ale gurii, până când, ajuns în pragul deznădejdii, am găsit, într-o încăpere care mi s-a părut a fi odaia de culcare a unui servitor, o coajă de pâine roasă de şoareci şi două cutii de compot de ananas. Locul fusese cercetat mai înainte şi golit. La bar am găsit, după aceea, nişte biscuiţi şi câteva sandvişuri. N-am putut să mănânc sandvişurile, deoarece erau mucegăite de-a binelea, dar biscuiţii nu numai că mi-au potolit foamea, dar mi-au ajuns ca să-mi umplu şi buzunarele. N-am aprins nici o lumină, de teamă că vreun marţian ar putea să umble prin această parte a Londrei, în timpul nopţii, căutând hrană. Înainte de a mă culca, am avut câteva momente de tensiune nervoasă şi m-am furişat de la o fereastră la alta, scrutând întunericul pentru a zări vreun semn al acestor monştri. Am dormit puţin. Stând în pat, am reuşit să-mi pun oarecare ordine în gânduri, ceea ce nu-mi amintesc să mai fi făcut de la ultima mea ceartă cu preotul. De atunci, puterea mea de gândire se redusese la o succesiune precipitată de impresii vagi, sau la un fel de receptivitate prostească. Dar în timpul somnului, creierul, reîntremat, cred, şi de alimentele pe care le consumasem, se limpezi din nou şi astfel am putut să gândesc.

Trei probleme se luptau să pună stăpânire pe mintea mea: uciderea preotului, ce se întâmplase cu marţienii şi soarta soţiei mele. Prima nu-mi trezea nici un sentiment de groază sau de remuşcare; o priveam pur şi simplu ca pe un fapt consumat, o amintire extrem de neplăcută, dar care nu mă făcea să am nici un fel de remuşcări. Mă vedeam, cum mă văd şi acum, împins pas cu pas către lovitura fulgerătoare pe care i-o dădusem preotului; fusesem victima unui şir de împrejurări care m-au dus, inevitabil, la crimă. Nu mă condamnam; şi totuşi amintirea, statică, neschimbată, mă urmărea. În tăcerea nopţii, cu acea senzaţie a prezenţei

lui Dumnezeu care se produce uneori când e linişte şi întuneric, am făcut faţă procesului meu de conştiinţă — singura mea ispăşire — şi de răspundere pentru clipa fatală de mânie şi de frică. Am reconstituit vorbă cu vorbă conversaţia noastră, din momentul când l-am descoperit ghemuit lângă mine, nepăsător faţă de setea care mă ardea, arătându-mi flăcările şi fumul ruinelor din Weybridge. N-am reuşit să ne înţelegem şi hazardului necruţător nici nu-i păsa de neînţelegerea noastră. Dacă aş fi prevăzut consecinţele, l-aş fi părăsit de la Halliford. Dar nu le-am prevăzut; iar a comite o crimă înseamnă s-o prevezi şi s-o înfăptuieşti. Relatez toate acestea, aşa cum am relatat întreaga povestire, exact cum s-au întâmplat. N-au existat martori — şi puteam foarte bine să nu pomenesc nimic. Dar eu aştern totul pe hârtie şi cititorul să judece cum va dori.

După ce, printr-un efort, am reuşit să îndepărtez de mine imaginea cadavrului trântit cu faţa la pământ, m-am gândit la problema marţienilor şi la soarta soţiei mele. În privinţa celor dintâi, nu ştiam absolut nimic; puteam să-mi închipui orice, din nefericire ca şi despre soţia mea. Şi, deodată, noaptea aceea deveni înspăimântătoare. M-am ridicat în capul oaselor, privind întunericul. M-am trezit rugându-mă ca raza arzătoare s-o fi lovit deodată şi s-o fi omorât fără durere. Nu mă mai rugasem din noaptea când mă întorsesem din Leatherhead. Mai rostisem în clipe de amărăciune rugăciuni fără noimă, dar acum mă rugam cu adevărat, mă rugam cu convingere, conştient, faţă în faţă cu întunericul lui Dumnezeu. Ciudată noapte! Şi mai ciudată prin faptul că, de îndată ce au apărut zorile, eu, cel care vorbisem cu Dumnezeu, m-am furişat afară din casă ca un şobolan care îşi părăseşte ascunzişul — un animal ceva mai mare, dar un animal inferior care poate să fie vânat şi ucis la orice toană a stăpânilor lui. Poate că şi marţienii se roagă, încrezători, lui Dumnezeu. Dacă n-am învăţat nimic altceva, cu siguranţă că războiul acesta ne-a învăţat ce este mila — mila faţă de sufletele lipsite de raţiune care se află sub dominaţia noastră.

Dimineaţa era clară şi frumoasă, şi către răsărit cerul strălucea trandafiriu, brăzdat de norişori aurii. Pe drumul care merge din vârful dealului Putney spre Wimbledon se aflau câteva biete rămăşiţe ale torentului de panică, revărsate înspre Londra, în noaptea de duminică, după ce începuse lupta. O trăsurică pe care sta scris numele lui Thomas Lobb, fructar din New Malden, avea o roată sfărâmată; alături era o cutie de tablă, părăsită; mai era şi o pălărie de pai, călcată în picioare, în noroiul uscat, iar în vârful lui West Hill, lângă jgheabul de apă răsturnat, se vedeau nişte cioburi de sticlă, pătate de sânge. Mă mişcam fără vlagă, şi gândurile îmi erau confuze. Mă gândeam să mă duc la Leatherhead, deşi ştiam că aveam prea puţine şanse să-mi găsesc acolo soţia. Dacă moartea nu o şi luase pe neaşteptate, desigur că verii mei şi ea fugiseră în altă parte; dar îmi închipuiam că la Leatherhead aş putea să aflu încotro fugiseră oamenii din Surrey. Voiam să-mi revăd soţia, mă durea inima de dorul ei şi al oamenilor, dar nu aveam o idee clară cum aş putea s-o regăsesc. Îmi simţeam cu intensitate crescândă singurătatea. M-am îndreptat, la adăpostul unui lanţ de copaci şi tufişuri, către marginea ogoarelor din Wimbledon, care se întindeau cât vedeam cu ochii.

Întinderea întunecată era presărată pe alocuri cu drobiţe şi măturăgalbenă; nu se vedea nici o urmă de iarbă roşie, şi în timp ce mă furişam, şovăitor, spre marginea câmpului deschis, soarele a răsărit, inundând totul cu lumină şi viaţă. Printre copaci, într-un loc mlăştinos, am dat peste o mulţime de broscuţe. M-am oprit să le privesc, primind o lecţie de la hotărârea lor neclintită de a trăi. Apoi, întorcându-mă brusc, cu ciudată senzaţie că eram observat, am zărit o formă ghemuită într-un

tufiş. Am stat locului privind într-acolo. Am făcut un pas înainte, şi forma s-a ridicat, devenind un om înarmat cu un cuţit. M-am apropiat de el, încet. El şedea, calm, nemişcat, privindu-mă.

Apropiindu-mă, am văzut că era îmbrăcat în haine tot atât de prăfuite şi de murdare ca şi ale mele; arăta ca şi cum s-ar fi târât printr-un canal de scurgere. Am desluşit noroiul verde al şanţurilor, amestecat cu galbenul palid, de argilă uscată, şi cu pete lucioase de cărbune. Părul negru îi cădea peste ochi, iar faţa îi era neagră, murdară şi suptă, aşa încât nu l-am recunoscut de la început. Avea o tăietură roşie în partea de jos a obrazului.

— Stai! strigă el când eram la numai zece metri.

M-am oprit. Glasul îi era răguşit.

— De unde vii?

Am stat pe gânduri, examinându-l.

— Vin de la Morthlake, i-am răspuns. Am fost îngropat lângă şanţul pe care l-au săpat marţienii în jurul cilindrului. Am reuşit să ies de acolo şi să fug.

— Aici nu găseşti nimic de mâncare, zise el. Aceasta este regiunea mea. Tot dealul, până la râu, şi înapoi până la Clampham, şi până la marginea câmpului. Nu este de mâncare decât pentru unul singur. Încotro te duci?

I-am răspuns încet:

— Nu ştiu. Am fost îngropat între ruinele unei case, timp de treisprezece sau paisprezece zile. Nu ştiu ce s-a mai întâmplat.

Mă privi cu îndoială, apoi tresări şi expresia ochilor i se schimbă.

— Nu vreau să mă opresc pe aici, am continuat eu. Cred că am să mă duc spre Leatherhead, unde îmi este soţia.

El întinse un deget către mine.

— Dumneata eşti, zise el, omul de la Woking? N-ai fost ucis la Weybridge?

În aceeaşi clipă, l-am recunoscut.

— Dumneata eşti artileristul care intrase în grădina mea!

— Ce întâmplare! zise el. Suntem nişte oameni norocoşi! Eşti chiar dumneata! Îmi întinse mâna, şi i-am strâns-o cu putere. M-am târât printr-un canal, zise el. Ei n-au reuşit să-i omoare pe toţi. Şi după ce au plecat, eu m-am dus spre Walton, peste câmpii. Dar... nu au trecut nici şaisprezece zile... şi dumneata ai încărunţit!

Privi brusc peste umăr. Nu-i decât o cioară, zise el. În vremurile acestea, ajungi să afli că şi păsările au o umbră. Aici suntem la loc cam deschis. Să ne vârâm sub tufişurile de-acolo şi să stăm de vorbă.

— Ai mai văzut vreun marţian? l-am întrebat. De când am ieşit...

— Au trecut dincolo de Londra, zise el. Cred că şi-au instalat acolo o tabără mai mare. Noaptea, în direcţia aceea, spre Hampstead, cerul este luminat de focurile lor. Parcă ar fi un mare oraş, şi în această lumină îi poţi vedea cum se mişcă. Ziua nu se văd. Dar de aproape... nu i-am mai văzut... (el numără pe degete) de cinci zile. Apoi am văzut doi dintre ei trecând spre Hammersmith şi ducând un obiect uriaş. Iar alaltăieri noapte... el se opri, apoi vorbi cu emoţie în glas: În jocul de lumini, am văzut ceva în văzduh. Cred că au construit o maşină zburătoare şi se antrenează să zboare.

Ajunseserăm sub tufişuri şi m-am oprit, sprijinit în palme şi pe genunchi.

— Să zboare?

— Da, zise el, să zboare.

Mi-am făcut loc printre crengi şi m-am aşezat jos.

— S-a terminat cu omenirea, am zis eu. Dacă ei izbutesc să zboare, vor cuceri tot pământul.

El dădu din cap.

— Adevărat. Dar... asta va uşura oarecum situaţia de aici. Şi în afară de asta... El privi spre mine. Nu eşti mulţumit că s-a sfârşit cu omenirea? Eu sunt. Suntem la pământ; suntem învinşi.

L-am privit. Oricât s-ar părea de ciudat, eu nu-mi dădusem seama de acest fapt — un fapt care deveni evident de îndată ce-mi vorbi. Încă mai păstram o vagă speranţă; sau, mai curând, îmi păstrasem modul meu de a gândi de totdeauna. El îşi repetă cuvintele care exprimau o convingere absolută:

— Suntem învinşi. Totul s-a terminat, zise el. Ei au pierdut doar unul... unul singur. S-au instalat temeinic şi au nimicit cea mai mare putere din lume. Ne-au călcat în picioare. Moartea marţianului de la Weybridge a fost un simplu accident. Şi aceştia nu sunt decât avangarda. Sosesc mereu alţii. Aceste stele de culoare verde... n-am mai văzut nici una de cinci sau şase zile, dar sunt sigur că ele cad pe undeva, în fiecare noapte. Nu mai e nimic de făcut. Suntem la pământ! Suntem învinşi!

Nu i-am răspuns. Şedeam, privind ţintă în faţa mea şi încercând în zadar să găsesc vreun argument cu care să-l combat.

— Acesta nu-i război, zise artileristul. N-a fost nici o clipă război, aşa cum nu poate exista un război între oameni şi furnici.

Deodată, mi-am amintit noaptea de la observator.

— După cel de al zecelea proiectil, n-au mai trimis nici unul, cel puţin până la sosirea primului cilindru.

— De unde ştii? zise artileristul.

I-am explicat. El rămase pe gînduri.

— S-a produs vreo defecţiune la tunul lor, zise el. Ei, şi ce-i cu asta? Îl vor repara. Şi chiar dacă va fi o întârziere, se mai poate evita sfârşitul? Este ca între oameni şi furnici. Furnicile îşi clădesc oraşe, îşi trăiesc viaţa, au războaie, revoluţii, până când oamenii vor să le înlăture din drumul lor, şi atunci ele dispar. Asta suntem noi acum... nişte furnici. Numai că...

— Ei?

— Suntem nişte furnici comestibile.

Am rămas privindu-ne unul pe altul.

— Şi ce vor face cu noi?

— La asta mă gândeam şi eu, zise el, exact la asta mă gândeam. De la Weybridge m-am îndreptat spre sud, gândind tot timpul. Vedeam ce se întâmplă. Cei mai mulţi dintre oameni urlau şi se agitau. Dar mie nu-mi place văicăreala. Am stat o dată sau de două ori în faţa morţii; eu nu sunt un soldat de paradă, şi, în cel mai bun sau mai rău caz, moartea nu este altceva decât moarte. Scapă numai omul care îşi păstrează firea. Am văzut că toţi se îndreptau spre sud. Mi-am zis: "În direcţia aceea nu se va mai găsi mult timp de mâncare", şi m-am întors înapoi. M-am îndreptat către marţieni aşa cum vine vrabia în preajma omului. Într-acolo — el arătă cu mâna spre orizont — oamenii mor de foame cu duiumul, bătându-se, călcându-se unii pe alţii în picioare...

Văzându-mi expresia feţei, se opri stânjenit.

— Fără îndoială, mulţi dintre cei care aveau bani au reuşit să plece în Franţa, zise el. Şovăi o clipă, neştiind dacă trebuie să-şi ceară scuze, îmi întâlni privirea, şi continuă: Pe aici există pretutindeni de mâncare. În magazine se găsesc conserve, vinuri, băuturi spirtoase, apă minerală; conductele de apă şi canalele de scurgere sunt goale. Ei bine, iată la ce mă gândeam. Ei sunt fiinţe inteligente, îmi spuneam, şi se pare că pe noi ne vor drept hrană. Mai întâi, vor distruge totul... vase, maşini, tunuri, oraşe,

toată ordinea şi organizarea noastră. Toate acestea se vor termina. Dacă am fi fost de mărimea furnicilor, puteam să scăpăm. Dar nu suntem. Ei sunt prea puternici pentru a fi opriți. Este primul lucru cert. Aşa-i?

Am consimțit.

— Da; m-am gândit bine la asta. Deci, e clar; în al doilea rând, în momentul de față ei ne prind oricând vor. Un marțian nu are decât să străbată câteva mile ca să întâlnească o mulțime care fuge. Într-o zi, l-am văzut pe unul dintre ei, lângă Wandsworth, sfărâmând casele în bucăți şi scormonind printre dărâmături. Dar ei nu vor continua astfel. De îndată ce vor aduce la tăcere toate tunurile şi vasele noastre, vor distruge căile ferate şi îşi vor sfârşi toate pregătirile lor, vor porni să ne prindă metodic, alegându-i pe cei mai buni, punându-i în cuşti, şi aşa mai departe. Aşa vor proceda, cât de curând. Doamne! Încă nici n-au început să se ocupe de noi! Nu-ți dai seama?

— Nici n-au început! am exclamat.

— Nici n-au început. Ceea ce ni s-a întâmplat până acum este numai din cauză că n-am stat liniştiți şi i-am sâcâit cu tunurile noastre şi cu alte asemenea prostii. Şi, pierzându-ne capul, am fugit în debandadă către locuri unde nu era mai multă siguranță decât acolo unde ne aflam. Ei încă nu vor să se ocupe de noi. Îşi construiesc maşinăriile lor, pun la punct tot ceea ce n-au putut aduce cu ei, pregătind totul pentru ceilalți care vor mai veni. Probabil că din această cauză cilindrii n-au mai sosit de o vreme, de teamă să nu nimerească peste cei care sunt aici. În loc să fugim orbeşte, urlând pe toate drumurile, sau punând la întâmplare dinamită ca să-i aruncăm în aer, ar trebui să încercăm să ne obişnuim cu noua noastră situație. Asta este părerea mea. Nu corespunde întru totul cu dorințele omului în privința speciei umane, dar este o părere bazată pe fapte. Acesta este principiul după care mă conduc. Oraşele, națiunile, civilizația, progresul... totul s-a terminat. Jocul s-a sfârşit. Suntem învinşi.

— Dar, dacă aşa stau lucrurile, pentru ce să mai trăim?

Artileristul mă privi o clipă.

— Timp de un milion şi mai bine de ani nu vor mai fi concerte, nu va mai exista vreo Academie de Arte sau petreceri la restaurante. Dacă umbli după distracții, cred că astea s-au cam terminat. Dacă ai o educație de salon şi nu-ți place să mănânci mazărea cu cuțitul, sau să faci greşeli de pronunție, e mai bine să laşi toate astea la o parte. Nu mai sunt de nici un folos.

— Vrei să spui...

— Vreau să spun că oamenii ca mine vor continua să trăiască, spre binele speciei. Îți declar că eu sunt hotărât să trăiesc. Şi, dacă nu mă înşel, în scurt timp vei da şi dumneata dovadă de ceea ce poți. Noi nu vom fi exterminați. Şi nici nu am de gând să mă las prins, îmblânzit, hrănit şi îngrăşat ca un vițel gras. Uh! Imaginează-ți aceste târâtoare negricioase...

— Nu cumva vrei să spui...

— Ba da. Continui. Suntem sub călcâiul lor. Eu mi-am făcut planurile; m-am gândit bine. Noi, oamenii, suntem învinşi. Ştim prea puține lucruri. Trebuie să învățăm, cât mai avem timpul. Şi trebuie să trăim şi să rămânem liberi în timp ce învățăm. Iată! Asta trebuie să facem.

L-am privit, uimit şi tulburat de hotărârea lui.

— Doamne sfinte! am strigat eu. Dar dumneata eşti un om adevărat!

Şi, deodată, l-am apucat de mână şi i-am strâns-o.

— Ei! zise el, cu ochii strălucitori. Am gândit bine, nu-i aşa?

— Continuă, i-am zis eu.

— Ei bine, cei care nu vor să fie prinşi trebuie să se pregătească. Eu, unul, mă pregătesc. Să ştii că nu toți oamenii pot să devină nişte animale

sălbatice; şi aşa se va întâmpla. De aceea m-am ascuns, când te-am văzut venind. Aveam îndoieli. Dumneata eşti cam firav. Dar nu ştiam că erai chiar dumneata şi nici că ai fost îngropat. Toţi oamenii de soiul celor care trăiau în casele de aici, toţi nişte afurisiţi de mici funcţionari, nu sunt buni de nimic. N-au în ei nici un strop de curaj, nici visuri mari şi nici dorinţe puternice; şi un om care nu are nici una, nici... Doamne! Înseamnă că nu este plămădit decât din teamă şi precauţii. Nu făceau decât să pornească în goană către birouri, i-am văzut, cu sutele, ţinând în mână un rest din micul dejun, alergând să prindă trenul de navetă, sălbăticiţi şi transpiraţi de teamă că vor fi concediaţi dacă nu reuşesc să-l prindă; făceau lucrări pe care nici nu-şi dădeau osteneala să le înţeleagă; veneau înapoi, alergând de teamă că nu vor ajunge la timp la masă; după-amiază rămâneau acasă, de teama străzilor dosnice, şi se culcau cu soţiile cu care se căsătoriseră, nu pentru că le-ar fi dorit, ci pentru că aveau ceva zestre care le aducea puţină siguranţă în goana lor mizerabilă prin viaţă. Îşi asigurau viaţa şi puneau ceva deoparte, de teama accidentelor. Iar duminica... teama de viaţa de apoi. Ca şi cum iadul ar fi fost făcut pentru iepuri! Ei bine, pentru astfel de oameni, marţienii vor fi o binecuvântare! Cuşti mari şi frumoase, hrană abundentă, creştere îngrijită, nici un fel de necazuri! După ce vor mai rătăci câteva săptămâni pe câmpii, cu stomacul gol, vor veni şi se vor lăsa prinşi de bunăvoie; după câtva timp vor fi chiar bucuroşi. Se vor întreba ce făceau oamenii înainte de a veni marţienii ca să se îngrijească de ei. Mi-i închipui şi pe stâlpii de cafenea, pe filfizoni şi pe cântăreţi. Da, mi-i închipui, zise el, cu un fel de sumbră mulţumire. Printre ei nu va mai exista nici o urmă de sentiment sau de credinţă. Am văzut cu ochii mei sute de întâmplări, pe care n-am început să le înţeleg bine decât de câteva zile. Sunt mulţi, şi anume cei graşi şi proşti, care vor lua lucrurile aşa cum sunt; iar mulţi alţii vor fi frământaţi de senzaţia că totul merge rău şi că ar trebui să întreprindă ceva. Dar ori de câte ori situaţia se prezintă de asemenea manieră încât unii oameni simt că ar trebui să întreprindă ceva, cei slabi, şi cei care devin slabi, pentru că gândesc prea mult, ajung întotdeauna la un fel de religie a pasivităţii, pioasă şi superioară, şi se închină în faţa biciului şi voinţei lui Dumnezeu. Probabil că ai observat şi dumneata. Este energia unui acces de frică, întoarsă pe dos. Cuştile vor răsuna de psalmi, de imnuri şi de pioşenie. Iar cei care sunt dintr-un aluat mai puţin simplu vor recurge la... cum se spune?... erotism.

Făcu o pauză.

— Este foarte probabil că marţienii îşi vor face printre ei favoriţi; îi vor antrena să facă giumbuşlucuri şi — cine ştie? — poate vor deveni sentimentali în privinţa vreunui băieţaş care s-a făcut mare şi urmează să fie ucis. Alţii vor fi antrenaţi poate să ne vâneze.

— Nu, am strigat eu, este cu neputinţă! Nici o fiinţă umană...

— La ce bun să ne mai minţim? zise artileristul. Există oameni care şi-ar vâna de bunăvoie semenii. Este o prostie să pretinzi că nu există!

În faţa convingerii lui am cedat.

— Dacă vin pe urmele mele, zise el, Dumnezeule! Dacă vin pe urmele mele! şi căzu într-o meditaţie sumbră.

Reflectam şi eu asupra acestor probleme. Şi nu găseam ce să opun raţionamentelor lui. În zilele dinaintea invaziei, nimeni n-ar fi pus la îndoială superioritatea mea intelectuală asupra lui, eram un scriitor de profesie, recunoscut, autor de eseuri filozofice, iar el un simplu soldat; şi totuşi el reuşise să formuleze problemele pe care eu abia le sesizam.

— Şi ce ai de gând să faci? l-am întrebat. Care-ţi sunt planurile?

O clipă şovăi.

— Ei bine, iată, zise el apoi. Ce trebuie să facem? Trebuie să creăm un mod de viaţă care să permită oamenilor să trăiască, să se înmulţească şi să aibă suficientă siguranţă pentru a creşte copiii. Da, aşteaptă o clipă, şi îţi voi spune mai limpede ceea ce cred că trebuie să facem. Cei domesticiţi vor deveni asemeni tuturor animalelor domestice; după câteva generaţii, ei vor fi mari, frumoşi, cu sânge bogat, proşti, nişte lepădături! Riscul este ca nu cumva să ne sălbăticim noi, cei rămaşi în libertate, să nu degenerăm într-o specie de şobolani mari şi sălbatici… Înţelegi, cred că va trebui să ducem o viaţă subterană. M-am gândit la canalele de scurgere. Desigur, cei care nu le cunosc îşi închipuie că sunt nişte locuri oribile; dar, dedesubtul Londrei, reţeaua canalelor se întinde mile, sute de mile, şi este de ajuns să plouă câteva zile peste această Londră pustie de oameni şi ele vor deveni curate şi plăcute. Canalele principale sunt destul de mari şi de aerisite. Apoi, mai sunt pivniţele, bolţile, hrubele, de la care se pot deschide coridoare subterane până la canalele de scurgere. Mai sunt şi tunelurile subterane de cale ferată. Ei? Începi să înţelegi? Vom forma un grup de oameni voinici şi isteţi. Nu vom primi printre noi nici o lepădătură. Cei slabi să plece aiurea.

— Aşa cum mi-ai spus mie să plec?

— Ei… am vrut să-mi dau seama ce gândeşti.

— Nu ne vom certa acum pentru asta. Continuă.

— Cei rămaşi alături de noi vor trebui să se supună disciplinei. Avem nevoie, de asemeni, de femei voinice şi inteligente, mame şi educatoare. Nu doamne sentimentale, care îşi dau ochii peste cap. N-avem nevoie de oameni slabi sau proşti. Viaţa a redevenit o realitate, iar cei inutili, cei care ne stânjenesc sau provoacă pagube, trebuie să moară. Trebuie să moară de bunăvoie. La urma urmei nici nu este cinstit din partea lor să trăiască şi să compromită specia. Mai ales că ei nu pot fi niciodată fericiţi. Şi, de altfel, moartea nu este chiar atât de înspăimântătoare; numai teama noastră îi acordă acest atribut. Ne vom strânge deci în toate locurile acestea. Zona noastră va fi Londra. Vom putea să organizăm şi un post de observaţie şi să ieşim afară, în aer liber, când marţienii nu vor fi acolo. Şi să jucăm, de pildă, crichet. Astfel ne vom salva rasa. Ei? Este cu putinţă? Dar salvarea rasei nu înseamnă nimic. După cum spuneam, înseamnă că nu trebuie să devenim şobolani. Principalul este să ne salvăm cunoştinţele şi să le dezvoltăm. Pentru aceasta vom avea oameni ca dumneata. Există cărţi şi maşini. Va trebui să amenajăm nişte încăperi mari, la adâncime, în perfectă siguranţă, şi să adunăm toate cărţile pe care le vom găsi; nu romane şi fleacuri poetice, ci cărţi de idei, de ştiinţă. De aceea vom avea nevoie de oameni ca dumneata. Va trebui să luăm de la British Museum toate cărţile de acest fel. În primul rând trebuie să ne păstrăm toată ştiinţa, să învăţăm şi mai mult. Şi trebuie să-i spionăm pe marţieni. Unii dintre noi se vor strecura printre ei ca spioni. Când totul va fi organizat, poate că mă voi duce chiar eu. Vreau să spun că ne vom da chiar prinşi. Şi, ceea ce este mai important, trebuie să-i lăsăm pe marţieni în pace. Nu trebuie nici măcar să furăm. Când ne vom afla în drumul lor, ne vom da la o parte. Trebuie să le arătăm că nu intenţionăm să le facem nici un rău. Ei sunt fiinţe inteligente şi, dacă au tot ce le trebuie, nu ne vor nimici, considerându-ne doar ca pe nişte viermi inofensivi.

Artileristul se opri şi îşi puse o palmă negricioasă pe braţul meu.

— La urma urmei, s-ar putea să nu avem prea multe de învăţat până când… Gândeşte-te: deodată pornesc patru sau cinci dintre maşinile lor de luptă… raze arzătoare în dreapta şi în stânga şi, înăuntrul maşinilor, nici un marţian. Nu mai sunt conduse de marţieni, ci de oameni… oameni care au învăţat să umble cu ele. S-ar putea ca oamenii aceştia să apară chiar în

vremurile noastre. Închipuieşte-ţi că ai una dintre maşinile lor minunate şi că poţi controla raza arzătoare după bunul tău plac! Mai are vreo importanţă că, după o faptă ca asta, sfârşeşti prin a fi făcut fărâme? Şi ce ochi vor face marţienii! Poţi să-ţi imaginezi, omule? Poţi să-i vezi alergând, gonind, gâfâind şi urlând, spre celelalte maşini ale lor? Toate sunt însă scoase din funcţiune. Şi vâjj! bang, trosc, vâjj! tocmai când să le pună în funcţiune, vâjj! vine raza arzătoare şi iată! omul şi-a reluat locul.

Câtva timp, îndrăzneaţa imaginaţie a artileristului şi tonul sigur, curajos, cu care vorbea, au pus stăpânire completă pe gândurile mele. Credeam fără şovăire atât în profeţiile lui privitoare la destinul omenirii, cât şi în posibilitatea realizării planurilor lui uimitoare; iar cititorul care mă consideră influenţabil şi naiv va trebui să ţină seama de contrastul dintre poziţia lui de cititor serios, cu gândurile concentrate asupra acestui subiect şi a mea, care şedeam ghemuit în tufişuri şi ascultam, copleşit de teamă. Am stat astfel de vorbă o bună parte a dimineţii, apoi am ieşit dintre tufişuri şi, după ce am scrutat cerul, căutând vreo urmă a marţienilor, ne-am îndreptat grăbiţi către casa de pe Putney Hill, unde el îşi făcuse adăpostul. Se instalase în magazia de cărbuni, şi când am văzut rezultatul muncii lui de o săptămână, o gaură abia de vreo zece metri lungime, pe care voia s-o prelungim până la canalul principal de scurgere de pe Putney Hill, mi-am dat seama pentru prima oară de prăpastia dintre visurile şi puterile lui. Aş fi putut să sap o gaură asemănătoare într-o singură zi. Dar aveam suficientă încredere în el, şi am săpat împreună tot restul dimineţii până după-amiază. Aveam o roabă de grădină şi aruncam pământul lângă maşina de gătit din bucătărie. Ne-am potolit foamea mâncând nişte supă de viţel, conservată, şi bând vin din cămara de alături. Munca îmi dădea o ciudată senzaţie de eliberare din chinurile lumii înconjurătoare. În timp ce lucram, întorceam pe toate părţile proiectul artileristului, iar obiecţiile şi îndoielile n-au întârziat să se ivească; am lucrat însă în continuare toată dimineaţa, atât de bucuros eram că am din nou un ţel. După ce am săpat vreo oră, am început să mă gândesc la distanţa pe care trebuia s-o străbatem până să ajungem la canal şi la şansele de a nu ajunge deloc până acolo. Nu înţelegeam de ce trebuia să săpăm acest lung tunel, când am fi putut să intrăm imediat în canalul de scurgere, printr-una din gurile de canal, şi să săpăm de acolo în direcţia casei. Mi se părea de asemeni că nu fusese bine aleasă casa şi trebuia să săpăm o lungime inutilă de tunel. Dar tocmai când mă frământau aceste gânduri, artileristul s-a oprit din săpat, privind către mine.

— Lucrăm straşnic, zise el. Lăsă sapa jos. Să ne luăm o pauză. Cred că este timpul să ne urcăm pe acoperişul casei, în recunoaştere.

Eu însă eram de părere să ne continuăm tunelul şi, după o mică ezitare, el îşi reluă sapa; apoi, deodată, un gând îmi trecu prin minte. M-am oprit, şi el mi-a urmat exemplul.

— De ce te plimbai pe câmp, i-am spus eu, în loc să lucrezi?

— Luam puţin aer, îmi răspunse el. Tocmai mă întorceam. Noaptea te simţi mai în siguranţă.

— Dar tunelul?

— Nu se poate lucra tot timpul, zise el, şi în aceeaşi clipă mi-am dat seama de felul lui de a fi. El şovăi, ţinând sapa în mână. Acum trebuie să mergem în recunoaştere, adăugă. Dacă ei se apropie, pot să audă zgomotul sapelor şi să cadă pe neaşteptate asupra noastră.

Nu mai eram dispus să-l contrazic. Ne-am suit amândoi pe acoperiş şi ne-am oprit să privim de pe scara luminatorului. Cum nu se vedea nici

un marţian, ne-am aventurat chiar pe acoperişul de ţiglă, dându-ne drumul să alunecăm până la bordura de lângă streaşină.

Din locul de unde priveam, cea mai mare parte a Putney-ului era ascunsă de un desiş, dar puteam să vedem fluviul, ca o masă clocotitoare de ierburi roşii, şi părţile joase din Lambeth, inundate şi roşii. Varietatea cățărătoare a ierburilor roşii năpădise copacii din jurul vechiului palat, rămaşi cu crengile dezgolite, moarte şi frunzele veştejite, în mijlocul desişului roşu. Era curios cât de mult depindea răspândirea acestor două varietăţi de prezenţa apei curgătoare. În jurul nostru nu se vedea nici o urmă de ierburi roşii; bobiţei, ciulini, călini şi arbori de tuia se ridicau printre dafini şi hortensii, verzi şi strălucitori în lumina soarelui. Dincolo de Hensington se înălţa un fum des care, împreună cu o ceaţă albăstruie, ascundea dealurile dinspre nord.

Artileristul începu să-mi vorbească despre oamenii care mai rămăseseră în Londra.

— Săptămâna trecută, într-o noapte, zise el, câţiva nebuni au reuşit să restabilească curentul electric, iar Regent Street şi Piccadilly Circus au fost iluminate şi înţesate de beţivi zdrenţăroşi, bărbaţi şi femei, care au dansat şi au urlat până în zori. Mi-a povestit un om care a fost acolo. Când s-a luminat de ziuă, au văzut o maşină de luptă care şedea nemişcată în apropiere, lângă Langham, şi privea la ei. Dumnezeu ştie de cât timp se afla acolo. Când au văzut-o, mulţi dintre ei au simţit că li se face rău. Ea s-a apropiat şi a cules vreo sută de oameni, prea beţi sau prea înspăimântaţi pentru a mai putea să fugă.

Aspecte groteşti ale unor vremuri pe care nici o istorie nu le va putea descrie vreodată în întregime!

Răspunzând întrebărilor mele, artileristul a revenit la grandioasele lui planuri. Era din nou cuprins de entuziasm. Vorbea atât de elocvent despre posibilitatea capturării unei maşini de luptă, încât aproape că m-a convins din nou. Dar acum, când începusem să-mi dau seama de adevărata lui fire, înţelegeam de ce susţine atât de puternic că nu trebuie să se întreprindă nimic în mare grabă. Şi-mi dădeam seama că nu putea fi vorba ca el însuşi să captureze şi să conducă maşina de luptă.

După câtva timp am coborât din nou în pivniţă. Nici unul dintre noi nu părea dispus să reia lucrul, şi am aprobat imediat propunerea lui de a mânca. A devenit deodată foarte generos şi, după ce am mâncat, el a ieşit o clipă şi s-a întors cu câteva ţigări excelente. Le-am aprins, şi optimismul i-a revenit. Era înclinat să privească venirea mea ca pe un mare noroc.

— Există în pivniţă nişte şampanie, zise el.

— Cred că vinul acesta de Burgundia ne va ajuta să lucrăm mai bine, i-am răspuns.

— Nu, zise el; astăzi sunt eu gazda. Şampanie! Doamne sfinte! Avem destulă muncă înaintea noastră! Să ne odihnim puţin şi să ne adunăm forţele, pe cât se poate. Priveşte, palmele mele sunt numai băşici.

Insistând asupra necesităţii de a ne odihni, el propuse ca după terminarea mesei să jucăm cărţi. M-a învăţat euchre[2], şi după ce am împărţit Londra între noi, eu luând partea de nord şi el pe cea de sud, am jucat mizând pe parohii. Oricât ar părea de ridicol şi nebunesc, pentru un cititor serios, faptul s-a petrecut întocmai şi, ceea ce este şi mai surprinzător, am găsit chiar că jocurile de cărţi sunt extrem de interesante.

Cât de ciudată este mintea omului! Omenirea întreagă era pe punctul de a fi exterminată, sau împinsă către un primitivism îngrozitor, noi doi

---

[2] Euchre —joc de cărţi american, care se joacă în 2-4 persoane

n-aveam în faţa noastră altă perspectivă decât a unei morţi oribile, şi puteam totuşi să stăm la o masă, să privim nişte cartoane colorate şi să filăm "jokerul" cu o nespusă plăcere. M-am învăţat să joc pocher, apoi l-am bătut în trei dificile partide de şah. Când s-a lăsat noaptea, ne-am hotărât să înfruntăm riscul şi am aprins o lampă.

După nenumărate partide, am cinat, iar artileristul a terminat şampania. Continuam să fumăm. El nu mai era energicul regenerator al speciei umane pe care îl întâlnisem de dimineaţă. Era încă optimist, dar era de un optimism mai puţin dinamic, mai meditativ. Îmi amintesc că a propus, într-un discurs monoton şi incoerent, să bem în sănătatea mea. Mi-am luat o ţigară şi am urcat la etaj să privesc la luminile despre care îmi vorbise şi care licăreau verzui spre dealurile de la Highgate.

La început, am privit, fără vreo ţintă anume, peste întreaga vale a Londrei. Dealurile dinspre nord erau învăluite în întuneric, focurile de lângă Kensington aruncau reflexe roşcate şi din când în când izbucnea câte o limbă de foc de un roşu-portocaliu, pierzându-se apoi în noaptea albastră şi adâncă. Tot restul Londrei era în întuneric. Atunci, ceva mai aproape, am zărit o lumină ciudată, o fluorescenţă palidă, de un violet-purpuriu, fremătând în adierea nopţii. N-am înţeles din primul moment ce era; apoi mi-am dat seama că slaba iradiaţie provenea de la iarba roşie. O dată cu această descoperire, curiozitatea mea adormită şi simţul proporţiei lucrurilor se treziră din nou. Mi-am îndreptat privirea către Marte, care strălucea, la apus, roşu şi limpede, şi apoi am privit, mult timp, şi cu nelinişte, în întunericul de peste Hampstead Highgate.

Am rămas o bună bucată de vreme pe acoperiş, gândindu-mă, din ce în ce mai uimit, la schimbările survenite în timpul zilei. Mi-am amintit diversele mele stări de spirit, de la rugăciunea din miezul de noapte până la stupidul joc de cărţi de cu seară. M-am simţit cuprins de o revoltă violentă. Îmi amintesc că am aruncat ţigara, cu un gest care simboliza lepădarea de păcat. Bineînţeles, exageram consecinţele comportării mele. Mă simţeam trădător, faţă de soţia mea şi faţă de restul oamenilor; mă năpădeau remuşcările. M-am hotărât să-l părăsesc pe acest ciudat şi incoerent visător de fapte mărețe, să-l las cu băutura şi cu lăcomia lui şi să-mi continui drumul spre Londra. Socoteam că acolo aveam cele mai mari şanse să aflu ce făceau marţienii şi semenii mei. Când a răsărit luna târzie, eram încă pe acoperiş.

Capitolul VIII
LONDRA MOARTĂ

După ce m-am despărţit de artilerist, am coborât dealul şi mi-am continuat drumul pe High Street, trecând podul spre Fulham. Iarba roşie creştea din abundenţă şi aproape că înăbuşea drumul peste pod; dar, pe alocuri, începuse să se şi albească de boala care apoi a distrus-o cu repeziciune.

La colţul străzii care merge spre gara Putney Bridge am dat peste un om întins pe caldarâm. Era plin de praf negru ca un hornar, viu, dar beat de nu se putea ţine pe picioare şi nici nu putea vorbi. N-am scos de la el nimic altceva decât înjurături şi gesturi de ameninţare. Dacă figura lui n-ar fi avut o expresie atât de brutală, cred că aş fi rămas lângă el.

Drumul de după pod era acoperit cu praf negru, care devenea şi mai abundent în Fulham. Străzile erau înspăimântător de liniştite. Într-o brutărie am găsit nişte pâine — acrită, tare şi mucegăită, totuşi bună de mâncat. Ceva mai departe, spre Walham Green, străzile nu mai erau

acoperite cu praf negru, şi am trecut pe lângă un grup de case albe care ardeau; zgomotul flăcărilor era ca o adevărată uşurare. Continuându-mi drumul spre Brompton, străzile au devenit din nou liniştite.

Apoi am întâlnit din nou praful negru care acoperea străzi şi cadavre. Am văzut vreo duzină de cadavre de-a lungul lui Fulham Road. Zăceau acolo de mai multe zile, aşa că am trecut repede pe lângă ele. Praful negru le acoperea în întregime, estompând contururile. Câteva fuseseră sfâşiate de câini.

Cartierele unde nu exista praf negru făceau impresia curioasă a unei duminici în City, cu magazinele închise, casele încuiate şi obloanele trase, cu pustietatea şi liniştea dominând pretutindeni. Prin unele locuri se vedeau urme de jaf, dar aproape numai la magazinele cu alimente şi băuturi. Vitrina unui bijutier era spartă, dar probabil că hoţul fusese stânjenit de ceva, deoarece câteva lanţuri de aur şi un ceas şedeau împrăştiate pe trotuar. Nu m-am atins de ele. Mai departe, o femeie în zdrenţe zăcea întinsă pe pragul unei uşi; mâna care îi atârna pe genunchi avea o tăietură adâncă şi îi umpluse de sânge îmbrăcămintea cărămizie; şampania scursă dintr-o sticlă spartă formase pe trotuar o băltoacă. Femeia părea că doarme, dar era moartă.

Cu cât pătrundeam mai adânc în Londra, cu atât liniştea devenea mai profundă. Dar nu era liniştea morţii, ci liniştea unei aşteptări încordate. Furia care devastase marginile de nord-vest ale Metropolei şi nimicise Ealing şi Kilburn putea să se abată în orice clipă şi asupra acestor case, transformându-le în ruine fumegânde. Rătăceam printr-un oraş condamnat şi părăsit...

În South Kensington, străzile nu erau acoperite de cadavre şi nici de praf negru. În apropiere de South Kensington am auzit pentru prima dată urletul. Mi-a ajuns la urechi aproape pe nesimţite. Era ca un suspin alternat pe două note: "Ulla, ulla, ulla, ulla", continuând la nesfârşit. Când treceam pe străzile care duceau spre nord, sunetul creştea în volum, apoi casele şi edificiile păreau că îl înăbuşă, şi îl întrerupeau. Pe Exhibition Road răsuna mai puternic. M-am oprit, privind spre Kensington Gardens, uimit de acest vaiet straniu şi îndepărtat. Era ca şi cum imensul pustiu al oraşului îşi găsise un glas pentru groaza şi singurătatea lui.

— Ulla, ulla, ulla, ulla, gemea acest glas neomenesc şi valuri imense de sunete treceau pe strada largă şi însorită, printre clădirile înalte de pe trotuar. M-am întors uluit spre nord, spre porţile de fier ale Hyde Parkului. Aveam de gând să intru în Muzeul de Istorie Naturală şi să mă urc în vârful turnului, pentru a vedea ce se petrece în parc. Apoi m-am hotărât să rămân jos, pe stradă, unde la nevoie puteam să găsesc mai repede o ascunzătoare, şi mi-am continuat drumul pe Exhibition Road. Casele mari de pe ambele părţi ale străzii erau goale şi liniştite, iar ecoul paşilor mei se izbea de faţadele caselor. La capătul străzii, lângă poarta parcului, am dat peste un spectacol ciudat — un autobuz răsturnat şi, alături, scheletul unui cal, complet curăţat de carne. Am privit câteva clipe nedumerit, apoi mi-am continuat drumul spre podul de peste Serpentine. Urletul devenea din ce în ce mai puternic, cu toate că pe deasupra caselor din partea de nord a parcului nu puteam să văd nimic altceva decât un nor de fum.

— Ulla, ulla, ulla, ulla, plângea glasul, venind, după câte mi se părea, din regiunea de lângă Regent's Park. Acest strigăt dezolant începea să pună stăpânire pe mine. Mă părăseau şi ultimele rezerve de curaj. Vaietul mă obseda. Mă simţeam din nou groaznic de obosit, cu picioarele îndurerate, înfometat şi însetat.

Trecuse de amiază. De ce rătăceam, de unul singur, prin acest oraş al morţii? Ce căutam eu, de unul singur, când toată Londra zăcea acoperită

de giulgiul ei negru? Mă simţeam extrem de singur. Gândul îmi zbura către prieteni vechi, pe care îi uitasem de ani şi ani. Mă gândeam la otrăvurile din farmacii şi la băuturile din pivniţele negustorilor de vinuri; mi-am amintit de cele două fiinţe copleşite de deznădejde, care — după câte credeam — împărţeau oraşul cu mine...

Am ajuns, prin Marble Arch, în Oxford Street şi aici am întâlnit iar praful negru şi câteva cadavre; un miros greu, dezgustător, se ridica prin ferestrele pivniţelor. Eram foarte însetat, după atâta drum prin căldură. Cu mare greutate am reuşit să pătrund într-o cârciumă şi să găsesc de mâncare şi de băut. După ce am mâncat, m-am simţit obosit şi am intrat într-o încăpere din spatele barului; am adormit acolo, pe o sofa neagră din păr de cal.

M-am trezit cu acelaşi urlet lugubru în urechi: "Ulla, ulla, ulla, ulla". Era pe înserate şi, după ce am luat câţiva biscuiţi şi nişte brânză din tejghea — era şi un dulap pentru carne, dar nu conţinea decât viermi — am rătăcit prin cartierele liniştite, până la Baker Street — singurul cartier de care îmi amintesc este Portman Square. Şi am ajuns în cele din urmă la Regent's Park. Când am ieşit din Baker Street, am văzut, departe, pe deasupra copacilor, în seninătatea apusului, acoperişul în formă de glugă al unei maşini marţiene de luptă: de acolo venea urletul. Nu m-am înspăimântat câtuşi de puţin. Mi se părea că această întâlnire este un fapt obişnuit. L-am privit câtva timp, dar el n-a făcut nici o mişcare. Părea că stă pe loc şi urlă, fără să-mi pot explica motivele.

Am încercat să-mi înjghebez un plan de acţiune. Mă înnebunea sunetul nesfârşit: "Ulla, ulla, ulla, ulla". Poate că eram prea obosit pentru a mai resimţi spaima. În realitate, eram mai mult curios, decât înfricoşat. Voiam să aflu cauza acestui ţipăt monoton. M-am îndepărtat de parc şi am apucat-o pe Park Road, cu intenţia să ocolesc parcul; am înaintat la adăpostul teraselor, până am ajuns să-l văd bine pe marţian, care şedea nemişcat şi urla; îl priveam dinspre St. John's Wood. La vreo două sute de metri de Baker Street, am auzit un cor de lătrături şi am văzut mai întâi un câine, cu o bucată roşie şi putredă de carne în gură, venind drept spre mine, apoi o întreagă haită de câini înfometaţi, alergând după el. El m-a ocolit, ca şi cum i-ar fi fost teamă că aş putea să-i fiu un nou vrăjmaş. Pe măsură ce lătrăturile se stingeau în depărtare, pe strada liniştită se făcu din nou auzit vaietul: "Ulla, ulla, ulla, ulla".

La jumătatea drumului către gara St. John's Wood, am dat peste sfărâmăturile unei maşini-cu-mâini. La început, am crezut că se prăbuşise o casă de-a curmezişul străzii. Abia când m-am căţărat peste ruine am văzut, tresărind fără voie, acest Samson mecanic care zăcea, cu tentaculele îndoite, rupte şi răsucite, printre ruinele provocate de el însuşi. Partea din faţă era sfărâmată. Părea că se izbise orbeşte de casă şi fusese zdrobită sub prăbuşirea zidurilor. Am presupus că maşina-cu-mâini scăpase de sub controlul marţienilor. N-am izbutit să mă caţăr printre ruine ca s-o examinez şi, întrucât se coborâse seara, n-am văzut nici sângele care păta scaunul maşinii şi nici resturile cartilaginoase ale marţianului, roase de câini.

Uluit şi mai mult de tot ceea ce văzusem, mi-am continuat drumul spre Primrose Hill. Departe, printre copaci, am văzut un al doilea marţian, tot atât de nemişcat ca şi primul, stând liniştit, în parcul de lângă Grădina Zoologică. Ceva mai încolo de ruinele din jurul maşinii-cu-mâini sfărâmate am dat din nou peste iarba roşie; Regent's Canal devenise o masă spongioasă de vegetaţie, în culoare roşie închisă.

În timp ce treceam podul, urletul "ulla, ulla, ulla, ulla" încetă. Era ca şi cum ar fi fost retezat deodată. Liniştea coborî ca o lovitură de trăsnet.

Casele învăluite în întuneric se ridicau în jurul meu, neclare şi înalte; copacii dinspre parc erau negri. În jurul meu, iarba roşie se căţăra pretutindeni printre ruine, răsucindu-se să mă acopere în întuneric. Noaptea, mama groazei şi a necunoscutului, mă învăluia. Atât timp cât răsunase urletul, singurătatea, dezolarea fuseseră oarecum suportabile; din cauza acelui glas, Londra îmi părea încă vie, iar senzaţia de viaţă din jurul meu mă susţinuse. Apoi, deodată, intervenise o schimbare, dispăruse ceva şi se instalase o linişte aproape imaterială. Nimic altceva decât o tăcere goală.

Londra mă privea cu ochi de spectru. Ferestrele caselor albe erau ca orbitele unor cranii. Imaginaţia mea descoperea în jur o mie de duşmani care se mişcau fără zgomot. M-a cuprins groaza, spaima de urmările îndrăznelii mele. În faţa mea, strada deveni dintr-o dată neagră, ca şi cum ar fi fost dată cu catran, şi am zărit, în mijlocul drumului, o formă răsucită. N-am mai putut să-mi urmez drumul. M-am întors pe St. John's Wood Road şi am alergat din răsputeri spre Kilburn, lăsând în urmă această linişte insuportabilă. M-am ascuns de noapte şi de tăcere până după miezul nopţii, în adăpostul unei staţii de trăsuri din Harrow Road. Dar, înainte de ivirea zorilor, curajul mi-a revenit şi, în timp ce stelele erau încă pe cer, m-am întors din nou spre Regent's Park. M-am rătăcit pe străzi şi nu după mult timp am văzut, de-a lungul unui bulevard, în semiobscuritatea dinaintea zorilor, curba lui Primrose Hill. Pe vârful dealului, înălţându-se spre stelele care păleau, se afla un al treilea marţian, drept şi nemişcat ca şi ceilalţi.

O hotărâre nesăbuită a pus stăpânire pe mine. Voiam să mor şi să sfârşesc cu toate. Şi voiam să mă scutesc de a-mi lua singur viaţa. Nepăsător, am înaintat spre acest Titan, dar, când m-am apropiat — începuse să se lumineze — am văzut că o mulţime de păsări negre se roteau şi se îngrămădeau în jurul acoperişului în formă de glugă al maşinii. Văzând aceasta, inima mi-a zvâcnit puternic şi am început să alerg de-a lungul străzii.

Am trecut în grabă prin iarba roşie care se îngrămădea pe St. Edmund's Terrace (m-am cufundat până la piept într-un torent de apă care se revărsa din rezervoarele de pe Albert Road) şi am ieşit, înainte de răsăritul soarelui, pe pământul acoperit cu iarbă. Grămezi mari de pământ fuseseră aşezate pe creasta dealului, formând un fel de redută imensă — era ultima şi cea mai mare tabără pe care o construiseră marţienii — şi din dosul lor se ridica spre cer un fum subţire. Pe linia orizontului apăru un câine, care apoi dispăru în goană. Gândul care îmi fulgerase prin minte deveni real, demn de crezare. În timp ce alergam în sus pe deal, nu mai simţeam teamă, ci doar o bucurie sălbatică, nervoasă. Din acoperişul maşinii atârnau fâşii brune şi moi, pe care păsările înfometate le ciuguleau, smulgând fâşii.

În clipa următoare mă căţăram peste meterezul de pământ şi priveam în interiorul redutei de dedesubt. Era un spaţiu vast, în care se aflau ici şi colo maşini gigantice, grămezi imense de materiale sau adăposturi ciudate. Şi, răspândiţi peste tot locul, unii în maşinile lor de război răsturnate, alţii în maşinile-cu-mâini, acum nemişcate, alţii, vreo duzină, ţepeni şi liniştiţi, întinşi unul lângă altul, zăceau marţienii — morţi! — ucişi de bacteriile de putrefacţie şi de boală, împotriva cărora organismele lor erau nepregătite; ucişi aşa cum fusese ucisă şi iarba roşie; ucişi, după ce toate mijloacele omeneşti dăduseră greş, de către cele mai umile creaturi cărora Dumnezeu, în înţelepciunea sa, le-a dat viaţă pe acest pământ.

Acesta le-a fost sfârşitul pe care eu şi mulţi alţii ar fi trebuit să-l prevedem, dacă spaima şi dezastrul nu ne-ar fi orbit minţile. Germeni de

boală şi-au luat tributul de la omenire încă de la începutul începuturilor — şi-au luat tributul de la strămoşii noştri preistorici, încă de la apariţia vieţii. Dar, în virtutea selecţiei naturale, specia umană şi-a dezvoltat puterea de rezistenţă, noi nu sucombăm fără luptă în faţa acestor germeni; la acţiunea multora dintre ei — aceia care provoacă putrefacţia materiilor moarte, de exemplu — organismul nostru viu este întru totul imun. Dar pe Marte nu există bacterii, şi de îndată ce invadatorii au coborât pe Pământ, de îndată ce au băut şi au mâncat, microscopicii noştri aliaţi s-au pus pe lucru ca să-i distrugă. În timp ce îi priveam, ei erau irevocabil condamnaţi, murind şi putrezind chiar în timp ce mai acţionau. Era inevitabil. Prin tributul a miliarde de morţi omul îşi plătise dreptul de stăpânire asupra Pământului, care rămâne al lui împotriva tuturor intruşilor; şi ar fi rămas al lui chiar dacă marţienii ar fi fost de zece ori mai puternici decât sunt. Căci oamenii nici nu trăiesc şi nici nu mor în zadar.

În groapa pe care o săpaseră, marţienii zăceau împrăştiaţi pretutindeni, vreo cincizeci cu toţii, surprinşi de o moarte care probabil că li s-a părut de neînţeles. Dar şi pentru mine moartea lor era de neînţeles în momentul acela. Nu ştiam decât că aceste fiinţe, care fuseseră vii şi atât de înspăimântătoare pentru oameni, erau acum moarte. O clipă mi s-a părut că se repetase distrugerea lui Sennacherib, că Dumnezeu se căise, că Îngerul Morţii îi ucisese în timpul nopţii.

Şedeam privind în groapă şi inima mea se bucura, victorioasă, în timp ce soarele incendia lumea din jur cu razele lui. Groapa era încă în întuneric; maşinile puternice, atât de mari şi uimitoare prin forţa şi complexitatea lor, atât de nepământeşti în formele lor întortocheate, se înălţau din umbră spre lumină, sinistre, nelămurite şi stranii. O mulţime de câini se băteau, după câte puteam să-mi dau seama, pe cadavrele care zăceau în întunericul din fundul gropii, jos, sub picioarele mele. Pe partea cealaltă a gropii, plată, uriaşă şi ciudată, se afla marea maşină de zbor pe care tocmai o experimentau în atmosfera noastră, mai densă decât a lor, când boala şi moartea îi împiedicase. Moartea venise tocmai la timp. Auzind de deasupra capului un croncănit, am privit în sus la uriaşa maşină de luptă care nu va mai lupta niciodată, la fâşiile zdrenţuite de carne roşie care atârnau de pe banchetele ei răsturnate, pe vârful lui Primrose Hill.

M-am întors şi am privit spre poalele dealului unde, înconjuraţi acum de păsări, se aflau, aşa cum îi surprinsese moartea, ceilalţi doi marţieni pe care îi văzusem în timpul nopţii. Unul dintre ei murise chiar în timp ce îşi striga tovarăşii; probabil că a fost ultimul care a murit, şi glasul continuase fără întrerupere, până când forţa maşinii se epuizase. Acum străluceau, în lumina răsăritului de soare, nişte tripozi înalţi şi inofensivi de metal lucitor.

Scăpată ca prin minune de o distrugere definitivă, în jurul gropii se întindea marea Metropolă. Cei care nu au văzut Londra decât învăluită de norii sumbri de fum, cu greu îşi pot imagina adevărata limpezime şi frumuseţe a acestei pustietăţi tăcute de case.

Spre răsărit, peste Albert Terrace, cu ruinele ei înnegrite de fum şi cu turla spintecată a bisericii, soarele strălucea orbitor pe cerul senin şi, ici şi colo, câte o faţetă din întinderea imensă de acoperişuri prindea razele de lumină, scânteind într-o intensitate de alb.

Spre nord se aflau Kilburn şi Hampstead, albastre şi înţesate de case; spre apus, marele oraş era în întuneric, iar spre sud, mai departe de marţieni, dunele verzi din Regent's Park, Langham Hotel, domul de la Albert Hall, Institutul Imperial şi casele uriaşe de pe Bromptom Road se desluşeau limpezi şi mici în lumina răsăritului; ruinele ascuţite de la

Westminster se înălţau ceţoase în spatele lor. Şi mai departe, se zăreau dealurile albastre din Surrey, iar turnurile lui Crystal Palace străluceau ca două baghete de argint. Domul de la St. Paul's se proiecta întunecat pe cerul răsăritului, având — o vedeam pentru întâia oară — o imensă cavitate în partea dinspre apus.

Şi în timp ce priveam această vastă întindere de case, fabrici şi biserici, tăcute şi părăsite; în timp ce mă gândeam la mulţimea de speranţe şi eforturi, la nenumăratele vieţi care trecuseră până s-a clădit această insulă omenească, şi la distrugerea rapidă şi nemiloasă care o ameninţase; când mi-am dat seama că umbrele fuseseră înlăturate şi că oamenii vor putea din nou să umble pe străzi şi că acest scump şi imens oraş al meu, acum mort, va fi din nou viu şi puternic — am simţit un val de emoţie care m-a făcut aproape să izbucnesc în lacrimi.

Chinul se sfârşise. Vindecarea va începe chiar de astăzi. Supravieţuitorii împrăştiaţi prin toată ţara — fără ţel, fără lege, fără hrană, ca oile fără păstor — miile de oameni care fugiseră pe mare, toţi vor începe să se întoarcă; pulsul vieţii, devenind din ce în ce mai puternic, va bate din nou pe străzile goale şi se va revărsa prin pieţele pustii. Oricât de mare ar fi fost distrugerea, mâna distrugătorului fusese oprită. Toate dărâmăturile, scheletele înnegrite ale caselor care priveau atât de sinistru la iarba însorită de pe deal vor răsuna în curând de ciocanele şi mistriile muncitorilor. La acest gând mi-am întins mâinile spre cer şi am început să-i mulţumesc lui Dumnezeu. Într-un an, mă gândeam eu, într-un an...

Apoi, cu o forţă copleşitoare, gândul mi s-a îndreptat spre mine, spre soţia mea şi spre vechea viaţă de speranţă şi tandreţe care se părea că încetase pentru totdeauna.

Capitolul IX
RUINA

Este rândul celui mai ciudat episod al povestirii mele. Şi totuşi poate că nu este chiar atât de ciudat. Îmi amintesc limpede, cu sânge rece şi cu exactitate, tot ceea ce am făcut atunci, până în clipa când am izbucnit în lacrimi, rugându-mă lui Dumnezeu, pe vârful lui Primrose Hill. După aceea, nu mai ştiu ce s-a întâmplat,

Despre următoarele trei zile nu ştiu nimic. Am aflat mai târziu că, departe de a fi primul care am descoperit distrugerea marţienilor, mulţi alţii, care rătăceau ca şi mine, descoperiseră aceasta cu o noapte mai înainte. Un om — fusese cel dintâi — se dusese la St. Martin's-le-Grand şi, în timp ce eu mă adăposteam în chioşcul staţiei de trăsuri, reuşise să telegrafieze la Paris. De acolo, vestea aducătoare de bucurie se răspândise ca fulgerul în toată lumea; mii de oraşe, îngheţate de temeri groaznice, au izbucnit deodată în iluminaţii frenetice; în timp ce eu şedeam pe marginea gropii, vestea se aflase la Dublin, Edinburgh, Manchester, Birmingham. Oamenii, plângând de bucurie, după cum am auzit, strigând şi oprindu-se din muncă pentru a-şi strânge mâinile, năpădiseră trenurile, pentru a se reîntoarce chiar şi de la Crewe la Londra. Clopotele bisericilor, care tăcuseră de cincisprezece zile, au început să împrăştie vestea, până când toată Anglia a răsunat de sunetul lor. Oamenii pe biciclete, cu feţele supte, cu părul în vânt, alergau cu toată viteza pe toate drumurile, strigând vestea eliberării neaşteptate, strigând-o către oamenii cu feţele răvăşite de desperare. Cât despre hrană... Peste Canalul Mânecii, peste Marea Irlandei, peste Atlantic veneau în ajutorul nostru grâu, pâine şi carne. Toate vasele din lume păreau că se îndreaptă spre Londra. Dar despre

toate acestea nu-mi amintesc nimic. Rătăceam — pradă nebuniei. M-am trezit în casa unor oameni binevoitori, care mă găsiseră în a treia zi de rătăcire, plângând şi delirând pe străzile din St. John's Wood. Mai târziu mi-au spus că urlam nişte versuri stupide, cam aşa: "Ultimul om viu! Ura! Ultimul om viu!". Deşi necăjiți cu propriile lor treburi, aceşti oameni — al căror nume nici măcar nu pot să-l dau aici, oricât de mult aş dori să-mi exprim recunoştința față de ei — s-au împovărat cu mine, m-au adăpostit şi m-au apărat de mine însumi. Se pare că au aflat câte ceva din întâmplările mele, în timpul zilelor cât a durat pierderea memoriei.

După ce m-am mai restabilit, ei mi-au comunicat cu multă circumspecție ceea ce aflaseră despre soarta Leatherhead-ului. La două zile după întemnițarea mea în casa prăbuşită, acesta fusese distrus, împreună cu toți locuitorii, de către un marțian. Se pare că el îl ştersese de pe fața pământului fără să fi fost provocat cu nimic, cum ar distruge un copil un muşuroi de furnici, numai pentru a-şi arăta puterea.

Eram un om singur, şi ei au fost foarte buni cu mine. Eram un om singur şi trist, şi ei s-au necăjit alături de mine. Am rămas cu ei încă patru zile după ce mi-am revenit. În tot acest timp, simțeam o dorință vagă, dar mereu mai vie, de a mai privi o dată la rămăşițele micii mele existențe de până atunci, care mi se păruse atât de fericită şi de luminoasă. Doream, fără să nutresc vreo speranță, să-mi contemplu nenorocirea. Ei m-au sfătuit să nu mă duc. Au făcut tot ceea ce puteau pentru a mă îndepărta de acest gând bolnăvicios. Dar, în cele din urmă, n-am mai putut să rezist impulsului şi, făgăduindu-le în mod sincer că mă voi întoarce la ei, m-am despărțit — trebuie să mărturisesc, cu lacrimi — de aceşti prieteni şi am ieşit din nou pe străzile care fuseseră nu demult atât de întunecate, stranii şi pustii.

Acum erau pline de refugiații care se întorceau; pe alocuri existau chiar şi unele magazine deschise; am văzut şi o cişmea la care curgea apă.

Îmi amintesc cât de sfidător de luminoasă părea ziua, în timp ce porneam în tristul meu pelerinaj spre căsuța din Woking, cât de aglomerate erau străzile şi cât de clocotitoare animația din jurul meu. Pretutindeni erau atât de mulți oameni, ocupați cu nenumărate treburi, încât părea de necrezut că o mare parte din populație fusese ucisă. Dar apoi am observat că fețele oamenilor pe care îi întâlneam erau palide, că părul le atârna în dezordine, că ochii le erau mari şi strălucitori; majoritatea oamenilor erau încă îmbrăcați în zdrențe murdare. Figurile lor aveau sau o expresie de bucurie şi energie nestăvilită, sau de hotărâre nestrămutată. Dacă n-ai fi observat aceste expresii, Londra ți-ar fi părut un oraş de vagabonzi. Parohiile distribuiau, fără nici o discriminare, pâinea trimisă de guvernul francez. Caii care mai treceau pe străzi, destul de puțini, erau numai piele şi oase. În colțul fiecărei străzi întâlneai polițişti cu chipuri rătăcite şi insigne albe. N-am văzut prea mult din distrugerile făcute de marțieni, până când am ajuns pe Wellington Street, unde iarba roşie se cățăra pe contraforturile podului Waterloo.

La un colț al podului, am dat peste unul dintre obişnuitele contraste ale acelor vremuri neobişnuite — o foaie de hârtie pusă în văzul tuturor, fixată cu un băț, ca să nu zboare, pe un desiş de iarbă roşie. Era afişul primului ziar care îşi relua apariția — Daily Mail. Am cumpărat un exemplar, cu un şiling înnegrit găsit în fundul buzunarelor. Cea mai mare parte a ziarului era în alb, dar unicul redactor care îl întocmise se amuzase completând ultima pagină cu nişte clişee de reclame. Ziarul propriu-zis cuprindea numai impresii personale; serviciul de ştiri încă nu se reorganizase. N-am aflat nimic nou decât că examinarea mecanismelor aduse de marțieni dăduse în decurs de o săptămână rezultate uimitoare.

Printre altele, articolul afirma — ceea ce nu puteam să cred în acel moment — că fusese descoperit "secretul zborului". La Waterloo am găsit trenuri gratuite care îi duceau pe oameni la casele lor. Primul val şi trecuse. În tren erau puţini oameni, iar eu nu eram dispus să leg o conversaţie ocazională. Am găsit un compartiment gol şi m-am aşezat, cu braţele încrucişate, privind posomorât la pustiul însorit care defila prin faţa ferestrelor. La ieşirea din gară, trenul manevră pe o linie provizorie; de fiecare parte a liniei nu se vedeau decât ruinele înnegrite ale caselor. De la Clapham Junction, Londra apărea, în ciuda celor două zile de furtună şi ploaie, mânjită de praful fumului negru; linia ferată fusese distrusă şi sute de funcţionari şi vânzători ieşiseră să muncească cot la cot cu săpătorii obişnuiţi; trenul se hurducă din nou pe o linie provizorie, instalată în grabă.

Mai departe de-a lungul liniei, aspectul regiunii era pustiu şi neobişnuit; Wimbledon suferise încercări grele. Walton, mulţumită pădurilor lui de pini, care nu fuseseră incendiate, părea cel mai puţin prejudiciat dintre toate localităţile de pe lângă calea ferată. Wandle, Mole, ca şi toate celelalte cursuri de apă, nu erau decât un desiş de iarbă roşie, având o culoare intermediară între carnea tăiată şi varza roşie în oţet. Pădurile de pini din Surrey erau prea uscate şi nu fuseseră năpădite de varietatea căţărătoare a ierburilor roşii. După Wimbledon, în mijlocul unei grădini, aproape de linia ferată, se aflau movilele de pământ grămădite în jurul celui de al şaselea cilindru. Un grup de curioşi şedeau în jurul lui, privind la cei câţiva săpători care îşi începuseră lucrul. Deasupra lor, un drapel englez flutura vesel în bătaia vântului de dimineaţă. Grădinile erau învăluite în stacojiu, din cauza ierbii roşii, imensă întindere lividă întretăiată de umbre purpurii, extrem de obositoare ochilor. De la cenuşiul ars şi roşul posomorât din apropiere privirea trecea cu nesfârşită uşurare spre blândeţea albastră-verzuie a dealurilor dinspre răsărit.

În apropiere de gara Woking, în partea dinspre Londra, calea ferată era încă în reparaţie, aşa încât am coborât la gara Byfleet şi am apucat pe drumul spre Maybury, trecând pe lângă locul unde eu şi artileristul îi oprisem pe cavalerişti, apoi pe lângă locul unde în timpul furtunii îmi apăruse marţianul. Acolo, împins de curiozitate am făcut un ocol pentru a găsi, printr-un tufiş de iarbă roşie, docarul răsturnat şi spart care zăcea lângă oasele albite ale calului, împrăştiate şi roase. Am rămas câteva clipe să privesc aceste vestigii...

M-am întors prin pădurea de pini, mergând pe alocuri cufundat până la gât în iarba roşie şi, nezărind acolo unde îl ştiam cadavrul hangiului de la Spotted Dog, m-am gândit că fusese îngropat; în cele din urmă, trecând pe lângă College Arms, am ajuns acasă. Un om, stând în uşa deschisă a căsuţei lui, m-a salutat când i-am trecut prin faţă, spunându-mi pe nume.

Mi-am privit casa cu o licărire de speranţă, care s-a stins imediat. Uşa fusese forţată; nu se ţinea în clanţă şi, când m-am apropiat, s-a deschis încet.

Apoi s-a trântit singură. Perdelele de la odaia mea de lucru fluturau la fereastra deschisă, de unde eu şi artileristul priviserăm ivirea zorilor. Nimeni n-o mai închisese. Boschetele zdrobite erau aşa cum le lăsasem în urmă cu aproape patru săptămâni. Am intrat şovăind în vestibul şi casa a răsunat a pustiu. Covorul scării era mototolit şi decolorat în locul unde mă ghemuisem, ud până la piele de furtuna din noaptea catastrofei. Încă se mai vedeau pe scări urmele de noroi ale paşilor.

Am urcat până în odaia mea de lucru şi pe masa de scris, sub bucata de selenită care îmi servea de presse-papier, am găsit foaia manuscrisului întrerupt în după-amiaza când se deschisese cilindrul. Am recitit textul

acela neterminat. Era un eseu asupra dezvoltării probabile a ideilor morale paralel cu dezvoltarea civilizației; începutul ultimei fraze suna profetic: "Ne putem aştepta ca în două sute de ani..." Fraza se întrerupea brusc. Mi-am amintit de neputința de a-mi aduna ideile, în dimineața aceea, cu o lună în urmă, şi cum îmi lăsasem lucrul pentru a cumpăra Daily Chronicle de la băiatul cu ziare. Mi-am amintit cum am coborât până la poarta grădinii ca să-i ies în întâmpinare şi cum i-am ascultat ciudata poveste despre "oamenii de pe Marte".

Am coborât în sufragerie. Friptura de oaie şi pâinea, de mult mucegăite, şi o sticlă de bere răsturnată erau acolo unde le lăsasem eu şi artileristul. Locuința mea era pustie. Mi-am dat seama ce nebunească era slaba speranță pe care o nutrisem atâta vreme. Şi atunci s-a petrecut un fapt straniu.

— Este zadarnic, spunea cineva. Casa a rămas pustie. De vreo zece zile nimeni n-a mai dat pe aici. Te chinuieşti singură rămânând aici. N-ai scăpat decât tu.

Am tresărit. Oare vorbisem eu cu glas tare? M-am întors. Uşa care dădea spre grădină era deschisă şi, apropiindu-mă de ea, am privit afară.

Acolo, uluiți şi înspăimântați ca şi mine, se aflau vărul şi soția mea — soția mea albă la față şi cu ochii secați de lacrimi. Ea scoase un țipăt slab.

— Am venit, zise ea. Ştiam... ştiam...

Îşi duse mâna la gât şi se clătină. Am făcut un pas înainte şi am prins-o în brațe.

Capitolul X
EPILOG

Ajuns la sfârşitul povestirii nu pot decât să regret că nu sunt în stare să contribui decât într-o mică măsură la lămurirea multor probleme controversate, asupra cărora încă se mai poartă discuții. Dintr-un anumit punct de vedere îmi voi atrage, desigur, destule critici. Domeniul preocupărilor mele este filozofia speculativă. Cunoştințele mele de fiziologie comparată se limitează la unul sau două tratate; mi se pare însă că ipotezele lui Carver în privința morții rapide a marțienilor sunt atât de întemeiate, încât pot fi considerate aproape ca o concluzie perfect demonstrată. M-am bazat, în cuprinsul povestirii mele, pe aceste ipoteze.

Oricum ar fi, în toate cadavrele marțienilor, examinate după război, nu s-a găsit nici o altă bacterie în afara celor cunoscute dinainte ca specii terestre. Faptul că ei nu îşi îngropau morții, ca şi masacrele pe care le comiteau cu nepăsare, dovedesc, de asemenea, că ignorau cu totul existența procesului de putrefacție. Dar oricât de probabil ar părea acest lucru, nu este în nici un caz o concluzie probată de fapte.

Compoziția Fumului Negru, pe care marțienii îl foloseau cu un efect atât de ucigător, a rămas necunoscută, iar generatorul de raze arzătoare este încă o enigmă. Catastrofele survenite în timpul experiențelor, în laboratoarele din Ealing şi South Kensington, i-au descurajat pe savanți, care au întrerupt, astfel, cercetările. Analiza spectrală a prafului negru indică, fără posibilitate de greşeală, prezența unui element necunoscut, care formează în culoarea verde a spectrului un grup strălucitor de trei linii; şi este posibil ca el să se combine cu argonul, dând un compus care acționează imediat cu efect mortal asupra vreunuia dintre particulele constitutive ale sângelui. Dar cred că asemenea speculații oarecum gratuite nu-l interesează pe cititorul obişnuit, căruia i se adresează această povestire. N-a fost analizată în momentul respectiv nici spuma brună care

se scurgea pe Tami-sa după distrugerea Shepperton-ului; acum, bineînțeles, ea nu mai există.

Am citit, mai înainte, rezultatele examenului anatomic făcut marțienilor, atât cât a mai fost posibil să se examineze din resturile lăsate de câinii flămânzi. Acum, toată lumea cunoaşte specimenul magnific şi aproape complet care se păstrează în spirt la Muzeul de Istorie Naturală, sau nenumăratele desene care îi înfățişează; dar, în afară de aceasta, interesul pentru fiziologia şi structura lor este pur ştiințific.

O problemă de un interes mai grav, şi universal, este posibilitatea unui nou atac din partea marțienilor. Cred că nu s-a acordat destulă atenție acestui aspect al problemei. În prezent, planeta Marte este în conjuncție, dar, la fiecare revenire a opoziției, eu, cel puțin, mă aştept la o nouă invazie. În orice caz, trebuie să fim pregătiți. Cred că avem posibilitatea să determinăm poziția tunului care lansează proiectilele lor, şi să ținem neîncetat sub supraveghere regiunea respectivă a planetei, preîntâmpinând astfel viitorul lor atac.

Într-un asemenea caz am putea distruge cilindrul cu ajutorul dinamitei sau cu artileria, înainte de a se fi răcit suficient ca să permită ieşirea marțienilor, sau i-am putea nimici cu ajutorul tunurilor, imediat după deschiderea capacului. Cred că, dând greş în primul lor atac prin surprindere, ei au pierdut un mare avantaj. S-ar putea ca şi ei să privească acum lucrurile din acelaşi punct de vedere.

Lessing ne-a dat excelente motive să presupunem că marțienii au reuşit în prezent să efectueze o coborâre pe planeta Venus. Acum şapte luni, Venus şi Marte se aflau pe aceeaşi linie cu Soarele; cu alte cuvinte, Marte, din punctul de vedere al unui observator din Venus, era în opoziție. Puțin după aceea, un semn extrem de luminos şi de sinuos a apărut pe jumătatea neluminată a planetei interioare; aproape simultan, o dâră slabă şi întunecată, de o sinuozitate asemănătoare, a fost descoperită pe o fotografie a discului marțian. Trebuie să vezi desenele ambelor semne, pentru a aprecia pe deplin remarcabila lor asemănare.

În orice caz, fie că aşteptăm sau nu o nouă invazie, aceste evenimente trebuie să modifice concepțiile noastre despre viitorul omenirii. Acum am învățat că nu mai putem privi Pământul ca un adăpost sigur şi inviolabil al Omului; nu suntem în măsură să prevedem niciodată binele sau răul invizibil care ar putea coborî deodată asupra noastră din spațiu. Dar s-ar putea ca, pe planul general al universului, invazia de pe Marte să nu rămână fără o utilitate finală pentru oameni; ea ne-a zdruncinat acea încredere senină în viitor care este sursa cea mai fecundă a decadenței; darurile pe care le-a adus ştiinței omeneşti sunt incalculabile; şi a contribuit mult la promovarea în rândul oamenilor a concepției de bună stare generală. Poate că, peste imensitatea spațiului ce ne desparte, marțienii au urmărit soarta cercetaşilor trimişi de ei şi au primit o lecție bună; poate că au găsit un teren mai favorabil pe planeta Venus. Oricum ar fi, discul lui Marte va fi supravegheat fără încetare mulți ani de acum înainte şi săgețile de foc de pe cer, proiectilele lor căzătoare vor trezi întotdeauna o teamă inevitabilă pentru toți fiii oamenilor.

Cu greu s-ar putea exagera lărgirea concepțiilor noastre, provocată de aceste evenimente. Înainte de căderea cilindrilor, exista o convingere generală că nicăieri în tot adâncul spațiului nu există viață, în afară de neînsemnata suprafață a minusculului nostru glob. Acum vedem ceva mai departe. Dacă marțienii pot ajunge la Venus, nu există nici un motiv să presupunem că faptul este cu neputință pentru oameni, iar când lenta răcire a Soarelui va face Pământul de nelocuit, după cum se va şi întâmpla

în cele din urmă, s-ar putea ca firul vieții născute aici să se întindă şi să prindă în plasa lui planeta vecină.

Nedesluşită şi uimitoare este viziunea vieții care, de pe această mică sferă a sistemului solar, se răspândeşte încet în toată imensitatea neînsuflețită a spațiului sideral. Dar acesta este un vis îndepărtat.

Trebuie să mărturisesc, însă, că încordarea şi primejdia din clipele prin care am trecut mi-au lăsat o senzație statornică de îndoială şi nesiguranță. Stau în odaia mea de lucru scriind la lumina lămpii şi, deodată, văd din nou valea din fața ferestrei mele cuprinsă de flăcări şi simt în jurul meu o casă goală şi pustie. Merg pe Byfleet Road şi pe lângă mine trec vehicule, o căruță de măcelărie, o trăsură cu vizitatori, un muncitor pe bicicletă, copii care se duc la şcoală şi, deodată, totul devine neclar, ireal, şi mă văd din nou alergând alături de artilerist, prin liniştea fierbinte şi amenințătoare. Noaptea, văd praful negru întunecând străzile tăcute şi învăluind în giulgiul lui cadavrele contorsionate. Ele se ridică în fața mea, roase de câini şi îmbrăcate în zdrențe; bolborosesc şi devin tot mai furioase, mai palide, mai hidoase, ajungând, în cele din urmă nişte înnebunitoare vârtejuri omeneşti; iar eu mă trezesc, înghețat şi îngrozit, în bezna nopții.

Mă duc la Londra, văd mulțimile agitate din Fleet Street şi Strand, şi îmi trece prin gând că aceşti oameni nu sunt decât fantomele trecutului, umblând pe străzile pe care le-am văzut tăcute şi pustii, mergând încoace şi încolo ca nişte umbre, într-un oraş mort, simulacru de viață ca tresăririle unui cadavru prin care trece un curent electric. Mi se pare ciudat, de asemeni, că stau pe Primrose Hill — cum am făcut cu o zi înainte de a scrie acest ultim capitol — şi privesc mulțimea clădirilor, vagi şi albastre prin norii de fum şi de aburi, desfăşurându-se până la linia neclară a orizontului; că privesc oamenii trebăluind printre straturile de flori de pe deal, că privesc curioşii adunați în jurul maşinii marțienilor, care încă se mai află acolo, că aud gălăgia copiilor care se joacă lângă ea, şi că-mi amintesc de clipele când am văzut-o profilându-se, strălucitoare, dură şi tăcută, sub zorii din acea ultimă şi mare zi...

Şi faptul cel mai ciudat dintre toate este că stau mână în mână cu soția mea şi mă gândesc că am socotit-o, aşa cum m-a socotit şi ea pe mine, printre cei morți.

SFÂRŞIT